

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A vasuti sztrájk.

Budapest, április 20.

(v.) Ma reggel óta Magyarország egy alélt óriáshoz hasonlatos, akinek ereiben a vér nem akar keringeni. A tegnapi éjjel az ország egyes pontjain megindult vasuti sztrájk egyetemessé lett virradóra. A távirógép villamos szikrája, amely az éj folyamán állomásról állomásra vitte a Budapest nyugoti pályaudvarán történtek híré, mintha az elkeseredés mámorát is továbbította volna a harcias elszántság e központi tanyájáról. A napok óta erős izgalmtól hányatott lelkek beteltek e mamorral, megittasultak a haragvó kétségbeeséstől s olyan cselekvésre ragadták az államvasutak alkalmazottait, amelytől ez a fegyelemre edzett, önfeláldozó kötelességtudásra nevelt testület nyugodt megfontolás mellett bizonyára visszadöbrent volna. De a mámor gyors eltökélésre tüzelt s elutasított magától minden józan latolgatást. Az eredmény az lett, hogy reggelre általánossá lett a vasutasok sztrájkja az egész országban. A mozdonyok megálltak, a vonatkieérő személyzet otthagyták szolgálatát, az állomások forgalmi személyzete megtagadta a rábizott funkciók teljesítését. Az ország gazdasági szervezete olyan állapotba jutott, mintha gutaütés érte volna. A veszteglő tehervonatokban ott hevernek az elszállításra szánt javak, az állomások raktáraiban szanaszét fekszik a temérdek portéka, az ügyes-bajos dolgait elintézni kívánó emberek tizezrei röghöz kötöttek lesik a maguk és érdekeik bizonytalan sorsát. Egy nagy és félelmetes bénultság veri békóiba az egész országot.

Ilyen elképzelhetetlen és végzetes gyorsasággal hogyan zudulhatott ránk ez a szerencsétlenség? Hiszen tegnap még csak békétlen zugolódás hallatszott a vasutasok táborából. A legrosszabb esetben egy hadizenettel való fenyegetés volt onnan várható és nyoma sem látszott valamelyes szervezetségnek, amely néhány rövid óra múltán sok ezer kilométernyi területen mozdatlan dermedtséggé tudná átváltani a máskor nyüzsgő életet. S ime, fenyegetés nélkül, hadizenet nélkül megindult tüstént maga a háború. A legkülönösebb bérharcok egyike a nagy sztrájkok világtörténetében. Ugy szakadt rá az országra ez a baj, mint gyanútlan utasokra valamely megrendítő vasuti baleset, amelynél hibás váltoállítás folytán egymásnak robog két vonatkolosszus, összeeszdördül s kárt tesz önmagában s mindazokban, akik magukat reábizták. Itt is egymásnak robogott két tényező: a kormányzati akaratban képviselt államérdek s a negyven-

szérfőnyi államvasuti testület erősen felajzott idegállapota s megbolygatott jogos magánérdeke. Itt is fatális erővel ütközött össze a szilajul egymásnak vágató két kolosszus. És itt is nemcsak saját magukban tesznek kárt, hanem kiszámíthatatlan mértékben károsítják a magát gyanútlanul rájuk bízó közönséget. S ami a fődolog, az egész csapásnak nyilván itt is csak egy hibás váltoállítás volt az okozója.

Még nem érkezett el az ideje e tárgyban a felelőségek megállapításának. De a publikum tisztán látja, hogy ez a baj nem ugy szakadt a fejére, mint valami elkerülhetetlen csapás, amit az égi hatalmak mulhatatlanul ránk akartak küldeni s amit tehát véges emberi erőnek még oly komoly törekvése sem tudott volna elhárítani. Nem! Egy kissé több körültekintéssel felülről, egy kissé több higgadsággal s kissé kevesebb izgékonysággal alulról könnyen elejét lehetett volna venni az egész dolognak. A kormányznak vagy korábban kellett volna erélyesnek, vagy pedig tovább kellett volna tapintatosnak maradnia. S mindenekefelett nem lett volna szabad ellefajtenie, mikor a fizetésrendezések lakomájához asztalt terített, hogy a vasutasok voltak már csaknem tíz évvel ezelőtt a mozgalom megindítóit s tehát méltán vehetik zokon, hogy őket hagyták legutoljára s hogy tehát ők még üres gyomorral ögyelegnek, amikor mások már lakmároznak. Az ilyen mozgalmakat vagy már a kezdet kezdetén kell megelőzni, vagy a lehető legkorábban kielégíteni. Mert ha igaz a francia közmondás, amely szerint az étvágy evés közben jő meg, még igazabb az, hogy koplalásközben az éhség nem csak el nem mulik, hanem még fokozódik. Hiba volt tehát a vasutasoknak nem akkor adni keveset, amikor még a kevéssel beérhették volna, hanem busásan juttatni mindenkinek, állami hivatalnokoknak, megyei tisztviselőknak, községi jegyzőknak, felekezeti tanítóknak, szóval: olyanoknak, akik vagy későbbben jelentkeztek, vagy egyáltalán nem zugolódtak, s éppen csak azokat biztatni folytonos ígéretekkel, akiknek legelőször harsant fel a panaszos szava. A másik hiba, ami felülről történt, az, hogy a szigor elkésett s az elnéző tapintat fonala tulkorán szakadt el. Ha a kormány anarchianak nevezi azt a viharos határozottságot, amelylyel a vasutasok követeléseikért sikra szállanak, akkor ez az anarchia nem ma kezdődött, sem tegnap, sem tavaly, hanem már éveivel ezelőtt, még a mostani kereskedelmi miniszter harmadik elődjének idején. Mért nem fékeztek meg idejekorán ezt a mozgalmat, amelyről bizonyos, hogy nem

szilárdítja azt a fegyelmet, amelyet a vasuti szolgálatban a közérdek szempontjából feltétlenül meg kell követelni? Mert jogosnak találták? Hát akkor elégitették volna ki. Hiszen ezelőtt négy évvel az állami pénzügyek s a pénztári készletek állapota sokkal jobb volt a mainál. Avagy ha jogosnak nem látták a mozgalmat, mért nem léptek fel ellene idejekorán a legnagyobb szigorúsággal? Akár kényelemből, akár félelemből, akár taktikából történt ez a mulasztás, a vasutasok lelkében a felülről gyakorolt *tolerari posse* méltán kelthette azt a benyomást, hogy felsőbb hatóságuk megengedett dolognak tartja a törekvésüket és szervezkedésüket s ez okból kerül következetesen minden beavatkozást. Vajjon mi szükség volt arra, hogy a drákói szigor épp most érvényesüljön? Hiszen ezelőtt négy évvel is emlegették a sztrájkot, mégsem lett semmi belőle. Mi valószínűsége volt annak, hogy most, amidőn a fizetésrendezés — bár nem az óhajtott mértékben — de mégis a valósulás küszöbére jutott, hogy épp most fog a fenyegetés bevaltatni? És végül: ha azért lépett fel most az erős kéz, mert tartott a sztrájkától, hát miféle eredményt tud felmutatni? A sztrájk mégis csak bekövetkezett! A kormány ugy járt, mint az egszteri katona, aki a csatától való félelmében föbelötte magát.

A vasutasok rovasára szintén jut elegendő. Nekik mindenekefelett meg kellett volna fontolniuk, hogy a háboru, amelyet indítottak, a kormányt csak könnyen sebzí, de érzékenyen sujtja s kiszámíthatatlan mértékben károsítja azokat, akik nekik nem vétettek semmit s akiknek nyílt rokonszenve bő és hathatós támogatást nyújtott nekik eddig: a közönséget és az országot. Azt is meg kellett volna fontolniuk, hogy ehhez a legvégső eszközhöz csakis akkor szabad nyulni, amikor jogos várákozásuk teljesen meghiusult és a panaszok orvoslására minden egyéb expedienst kimerült. De itt sem az egyik, sem a másik eset nem forgott fenn. A kormány javaslatában valamit mégis kaptak, ha nem is annyit, mint amennyit követeltek. S hogy többet érhesenek el, erre nézve még nyitva állt előttük egy nagyon alkalmas út: a gócpontonként vagy állomásonként a képviselőházhoz intézendő petíciók útja. A sajtó bizonyára felkarolta volna méltányos kívánásait s a közvélemény erkölcsi támogatása kétségtelenül nagy súlylyal esett volna a latba a törvényhozás mérlegelésénél. S ha ebben az utolsó várákozásukban is csalódtak volna, nos akkor még mindig hozzányulhattak

volna a legvégső eszközhöz. Csakhogy akkor több jogosultsággal s a sikernek erősebb reményével. Minden háboru elítélendő, amelynek kezdete előtt a támadó fél nem merítette ki a békés elintézés minden elgondolható eszközét.

Akárhogy történt legyen a dolog, a baj itt van s türehetetlen, tarthatatlan állapotokat teremtett. A két hadviselő fél az ügy ilyen elfajult stádiumában már nem igen kezdheti a békés próbálkozást. Ez kapitulációt jelentene s ilyen helyzetekben az érzelmi momentumok gyakran hathatósabbak a legnevezetesebb érdekeknel is. Az ország érdekében, a közszolgálat morális egyensúlya érdekében, a kormányzati tekintély érdekében és legelső sorban a mindenüket kockára tevő vasutasok tizezeinek s családjaiknak érdekében ösztintre kívánjuk, hogy az a közvetítés, amelyre ma elfogulatlan és semleges parlamentári tényezők vállalkoztak, mielőbb teljes sikert arasson. Adja meg a kormány a vasutasoknak az elégtételnek azt a mértékét, amelyet a saját tekintélyének a csorbítása nélkül megadhat, s nyújtson nekik módot, hogy sérelmeiket a gyülekezési és szólásszabadság jogán egymásközt megbeszélhessék. A vasutasok pedig, ha megkapják ezt az elégtételt, térjenek vissza szolgálati helyükre s vigyék át az érdekeik megóvására irányuló törekvéseiket a törvényes térre. Megtehetik ezt bizvást, mert fellépésük, noha tulment a megengedett mértéken, imponáló erőt mutatott s a politikai életben az erő mindenkor érvényesül. S tehetik bizvást azért is, mert a kormány ma a parlamentben kötelező ígéretet tett, hogy a béke helyreállítva fátyolt borít a multra s megtörli hadjáratot nem fog indítani. Ezen az uton létrejöhet a helyes megoldás, amelyet az egész ország kíván s amely kielégít minden érdeket.

A sztrájk az országgyűlésen.

Budapest, április 20.

A szenvedélyek vihára úgy hullámozott ma a t. Házban: a folyosón és az ülésteremben egyformán, mintha a legféltetlenebb obstrukció idejét élénk. Az a roppant izgalom, mely a vasuti sztrájk híreire elterjedt széles Magyarországon, átcsapott a képviselőházra is, fölvillanyozott mindenkit: képviselőket, újságírókat, közönséget. A karzatokat már a kora délelőtti órákban ellepték, a széles folyosók is tele voltak, mert a szenzációra mindég éhesek az emberek. És szenzációt vártak, reméltek s bizony akadtak olyanok is, akik szinte követelték ezt a föllépéssel mesterségesen szifították az amugy is nyugtalan, izgatott hangulatot.

Valamennyi karzat zsúfolva volt. Az újságírók emeleti karzatán foglaltak helyet azok, kik a vasutasok mozgalmát vezetik. Sarlay János a vezér közöttük. Azért jöttek, hogy meghallgassák a kormányzó férfiak nyilatkozatait s talán ez — gondolták — változtat valamit a helyzetükön. Keserűen kellett csalódnok.

Szenzáció nem volt. De sok minden történt ennek a ténynek nyilvánosságra jutásáig. Tíz óra lehetett, mikor Vázsonyi Vilmos és Lovászy Márton fölkeresték az elnök szobában Ferenc Dezsőt s arra kérték, hogy napirend előtti felszólalásra adjon nekik engedélyt. A vasutas-sztrájkot akarják szöbáhozni. Az elnök kérte őket, hogy interpelláció alakjában tegyék azt s előbb végezzenek a napirenddel. A képviselők

az ellenzéki pártok állásfoglalásától tették függővé elhatározásukat. A folyosón megindult erre a tanácskozás s végül abban állapotokba jutott, hogy legjobb volna az egész ügyet egy pártközi konferencián megbeszélteni. Fölkeresték a miniszterelnököt, ki helyeselte az eszmét s rendelkezésükre állott a képviselőknek. Mindez tíz óra tájban történt. Hamarosan összeültek a képviselők s alaposan meghánytákvetették a kérdést.

A tanácskozásban részt vettek: gróf Tisza István miniszterelnök, Hieronymi kereskedelmi, Lukács pénzügyi, Nyíri honvédelmi miniszterek, az elnökség részéről Ferenc elnök, Jakabffy alelnök, a kormány-párt részéről báró Podmaniczky, Apáthy, Hodossy Imre, Heltai Ferenc, Nagy Ferenc, a nemzetipártiak részéről gróf Batthyány Tivadar, a Kossuth-párt részéről Polónyi, Komjáthy, Tóth János, Szatmári, az Ugron-párt részéről Seederkényi, Lovászy, a néppárt részéről Rakovszky, továbbá Vázsonyi, Lengyel Zoltán, Hock János pártönkivüliek.

Az értekezleten az ellenzéki férfiak a békés megoldás szükségét hangoztatták s a vasutas-gyűlés engedélyezése mellett érveltek. Ezzel szemben Hieronymi Károly miniszter a fegyelem érdekeinek megóvására utalt s a sztrájkot úgy véli megtörhetőnek, hogy a kormány kérni fogja a vasuti erőd kirendelését. A pályatetet és a táviró-vezeték csendőrség és katonaság fogja őrzeni. A mozgalmat jogosulatlannak és indokolatlannak tartja, azt mestersegesen szifították. A személyzetet nagyvási lőbort vett erőt, azt hiszik, hogy rajtuk fordul meg a világ. Ez a baj. Az automatikus előléptetést nem tartja előnyösnek a szolgálatra. Parlamenti bizottság kiküldését nem tartja helyesnek, mert ha ezekkel tranzigálni akarnak, akkor becsúszhatják a boltot.

Gróf Tisza István az izgatók megbüntetése mellett érvelt. Példát kell statuálni, mert a hivatalos kötelesség megtagadásával állunk szemben. Jogos tehát az erővel fellépés. Itt csak végleges leszámolás használ. Most két feladatot ismer. Letárgyalni a fizetésrendezési javaslatot mielőbb s helyreállítani a rendet. A parlament ez utóbbi tekintetben nagy szolgálatot tehet az országnak.

Vázsonyi Vilmos szintén nagy veszedelemnek tartja a sztrájkot s hogy ez kiűtött, annak okát a vezetők üldözésében látja. Meg kell engedni a vasutasoknak, hogy gyűlésozhessenek s akkor még ma rendezőjen minden.

A konferencián nem sikerült meg egyezésre jutni. A folyosón, amíg a tanácskozás folyt, egymást kergették a legképtelenebb hírek. Mindenkinek volt valami saját külön értesülése s azon sietett is tudani.

Félelyre járt az idő, mikor Ferenc Dezső megnyitotta az ülést. Hamar átették a formáságokon; ekkor jelent meg a Házban a miniszterelnök, aki közönyösen haladt az asztalkájához és leült. A jobboldal — a Rákóczi-kézirat miatt — hatalmas éljenzésbe tört ki, a néppárt részéről pedig *abcug!* kiáltás hangzott. Nagyon izgatottak és nagyon nyugtalanok voltak az emberek. Polónyi Géza felugrott s a kormány felé dörögte:

— Éljen a magyar királyi udvartartás!

— Magyar vezényszót adjanak!

Bejelentésre került, hogy *hét képviselő kért és kapott engedelmet* az elnökségtől napirend előtti felszólalásra. Eddig rendben lett volna a dolog. De felállott Okolicsányi László s személyes kérdésben panaszkodott el, hogy *ő nem kapott engedélyt*, pedig beszélni akar. Most már mégesebb lett a „harcias elem”. Meg sem hallgatták az elnököt, ki felvilágosítással akart szolgálni, üttöttek-verték a padokat s Kubik Béla minden lármát tulharsógó hangon sivitotta az elnök felé:

— Hazudik!

Rakovszky a házszabályokra való utalással bizonyította, hogy Okolicsányit megilleti a szólás joga. Az elnök azonban hivatkozott a gyakorlatra s kijelentette,

hogy attól nem tágit, egyébként javasolja, hogy Kubik Béla ügyét utasítsák a menelmi-bizottsághoz.

Csak ekkor jutottak el ahhoz, hogy az első szónok, Vázsonyi Vilmos megkezdte beszédét. A kenyérrért, a közszabadságért s a mozgalom vezetőinek üldözése miatt hagyták abba a szolgálót a vasutasok. Szolidaritásuk üldözött társaikkal, akik közül kettőt fölfüggesztettek.

A miniszterelnök közbeszólt:

— Helyes!

Zboray Miklós így replikázott:

— Akkor helyes a sztrájk is!

Ezután Vázsonyi a vasutasok gyűlésének betiltásával foglalkozott, végezetül arra kérte a kormányt: segítsen az emberre, ne üldözzen senkit se s engedje meg a vasutasoknak a gyűlésezést. Akkor, úgy hiszi, minden rendbe jön.

Vázsonyi nyugodt hangon beszélt, került a gyújtó frázisokat, sőt tárgyiaságának bizonyítékául két ízben hangsúlyozta, hogy a sztrájkot nem helyesli, de érhetőnek s tehát menthetőnek találja a vasutasok elkeseredését.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter nyilatkozott erre. Akiket komolyan érdekelt az eset, figyelemmel hallgatták. De a tüzebb ellenzékiek minduntalan zavarták a minisztert, aki elmondta a tényállást. Kiemelte, hogy az eskü alatt szolgáló vasutasok abbahagyták a munkát, tehát megszegték esküjüket. Ez pedig súlyos hiba és végeztes. A sztrájk amugy is kiszámíthatatlan kárt jelent az országnak. A vasutasok gyűlését azért tiltotta be, mert a szegedi és zágrábi üzletvezetőségektől olyan értesítést kapott, hogy megakadt a forgalom, ha a rengeteg számban jelentkező alkalmazottak Budapestre utaznak. A vasutasok anarkiájával szemben a legenergiusabban kell eljárni. Hosszasan bizonyítja, hogy a tervezett fizetés jobb, mint az állami tisztviselők fizetése. Többet nem adhatnak, mert nem bírja el az állam háztartása. A kormány első kötelességének azt tartja, hogy a rendet s a fogalmat helyreállítsa s ez sikerülni is fog. A gyűlölködésnek ő nem embere; hajlandó visszafogadni a személyzetet s igéri, hogy semmi bántódásuk nem lesz. A jobboldal zajos helyesléssel fogadta a miniszter szavait.

Mire a kereskedelmi miniszter befejezte beszédét, az ellenzéken meglehetősen lehült a hangulat. Szederkényi Nándor már csak röviden tett említést arról, hogy a vasutasok százait tartja fogva a rendőrség. Szeretné tudni, hogy mi ebben a kormány álláspontja.

Tüstént fölemelkedett gróf Tisza István miniszterelnök. Első intrádára kijelentette, hogy a *követendő akcióban a kormány teljesen szolidáris*. Arról, hogy a Budapestre érkezett vasutasokkal mi történt, még nincs tudomása. Azt tudja, hogy a vasutasok szolgálatuk megszegésével jöttek a fővárosba s ez a tényük a büntetőtörvénybe ütközik.

Madarász József, a jó öreg kuruc naivul közbeszólt:

— *Hát az egyéni szabadság?!*

A jobboldalon nagy derűtség támadt erre s a miniszterelnök találoan megjegyezte, hogy az egyéni szabadság nem terjed addig, hogy a más vonaton utazunk és azzal rendelkezünk.

— *E szerint tolvajok a vasutasok!* — heccelődött báró Kaas Ivor.

— *Hiba őket általában tolvajnak nevezni*, — szólt Polónyi.

A miniszterelnöknek ez a megjegyzése volt erre:

— A képviselő ur jobban ismeri a törvényt, semhogy bona fide állíthatná, mintha én tolvajoknak neveztem volna a vasutasokat.

Polónyi továbbfűzte az akadémikusdást, de gróf Tisza megfelelt minden állítására. Majd folytatta beszédjét. Nem lehet szemet hunyni az előtt, hogy a vasutasok helyzete különb az államtisztviselőkénel is. És mégis: a vasutasok durván megsértik a köteles fegyelmet, megtagadják a

szolgáltat, melynek végzésére esküvel kötelezték magukat. Olyan dolgot művelnek a szolidaritás leple alatt, hogy az főlháborító s egyenesen a büntető-törvénykönyv paragrafusaihoz ütözik.

A kormány nem térheti ezt az állapotot s rendet fog teremteni. Hajlandó a feledés fátyolát borítani a történetekre, ha visszafordulnak a vasutasok a reménytelen utvesztőből. A kormány minden eshetőségre készen áll s ha kell: élni fog hatalmának teljes erejével.

Ez már nem tréfadolog, nem gyerekbeszéd. Atlátta és átérzte mindenki, hogy rendkívül komoly pillanatok ezek s a kormány éreztetni kívánja a sújtó kezét a rendbontókkal.

Ebben a komoly tudatban ment szíjjel a Ház. De valami optimizmus mintha sejtelmés várakozásokat váltott volna ki az izgatott lelkekből: hátha virradóra rendező még a dolog. Hátha... hátha...

A képviselőház ülése április 20-án.

— Kezdeté délelőtt 1/2 órákor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Lukács László, Tallán Béla.

Elnök: Megnyitja az ülést (Gróf Tisza István a terembe lép. Hosszantartó, zajos éljenzés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Folyóni Géza: Ejen a magyar királyi udvarias és a magyar vezényszó!

Elnök: Csöndet kér. Különbben felfüggesztő az ülést. Jelenti, hogy Vázsonyi, Poi nyi Szederkényi, Rakovszky, gróf Bathányi Hoók és Lengyel napirend előt kértek szót. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Többen vannak?! Előzetesen többen nem kértek szót.)

Ugron Gábor: Dehogyan nem!

Horváth Gyula: Nem volt itt az elnök!

Elnök: Helyiségekben voltam!

Okolicsányi László: Micsé ott az elnök az ülést megnyitotta, ő szót kért. (Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: A terembe épve az ülést megnyitva, őt hozzá Okolicsányi... (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Hazudik! (Zaj és felkiáltások jobbról: Rendre!)

Elnök: Renutrasítja Kubikot. Okolicsányi akkor őt hozzá, mikor a terembe lépett (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Tehat nem volt megnyitva az ülést!) és erre figyeztette őt hogy már leentkeztek heten nem hiszi, hogy valamennyire sor kerül! (Felkiáltások balról: Az mindegy! Konstancia! hogy a hét képviselő az elnöki szobában kért tőle szót.)

Kubik Béla: Talán kezét is csókoljunk az elnöknek!

Elnök: Azt az elnök nem kívánja!

Rakovszky István: A házszabályokhoz kér szót. Az elnök eljárása Okolicsányival szemben a házszabályokba ütözik.

Ugron Gábor: Az elnök 10 órákor itt tartozik lenni.

Rakovszky István: Okolicsányinak joga volt ügvet a Ház elé vinni! (Nagy zaj.)

Elnök: Hívkozik elődinek eljárására. Helyesen cselekedett amikor figyeztette Okolicsányit hogy már heten jelentkeztek s így ahangra kerül a sor ő reá. Kubik Béla sértése miatt indványozza, hogy az esetet utasítsák a mentelmi bizottsághoz. (Elnök helyesíti több elő.)

Következnek a napirend előtti felszólalások.

(A sztrájk.)

Vázsonyi Vilmos: Sajnálatos és szomorú eseményről akar szólni. A magyar kir. államvasutak a magyar államnak büszkesége telmondta a szolgáltatást. Köztudomásu a hirapokból is, hogy a magyar kir. államvasutaknak bizonyos pontjain az államvasuti tisztviselők beszüntették a szolgálatot és a magyar állam tekintelése és az ország lakosságára néve súlyos csapás, és nagy kár. Mindenki mélyen fájlalja azt hogy a vasutasoknak a mozgalmá a törvényes mederből lime elérkezett ehhez az utolsó rációhoz. Kutatnunk

kell, hogy kiket terhel az erkölcsi felelőség. (Ugyi Úrv van balról.) Abból származott az a munkamegszűntés. Tévednének azok akik azt hiszik hogy a vasutasok ezen állásfoglalásának a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat a közvetlen oka. A vasutasok körében a fizetésrendezésről szóló javaslat meglegedést nem keltett sőt bizonyos elégedetlenség és keserűség harapódzott el köztük. Tény az, hogy ők különösen három pontát támadják ennek a javaslatnak. Az egyik pont az úgynevezett automatikus előléptetés. A másik az osztályokon belüli az úgynevezett várakozási időknek túlságos megnyújtása. A harmadik pedig a lakasszabályozás kérdése. Ez a sajnálatos lépés nem haro a kenyéért, hanem haro a közszabadságért a tisztviselő önértelért. (Elnök helyesíti a bal- és szélsőbaloldalon: Felkiáltások: Rendőrökkel fogják el őket!)

Mi történt? Tegnap az esti órákban, körülbelül 7 óra felé a nyugati pályaudvar helyettes főnökét, Laryaj Janost, aki a mozgalomnak egyik vezetője volt, elfüggesztették állását. (Helyes és jobb old.)

Zoory Miklós: Akkor helyes a sztrájk is! (Zaj.)

Vázsonyi Vilmos: ... ugyanakkor felegyelműleg felfüggesztették állását a rákosi rendező-pályaudvar egyik tisztviselőjét Turcsányi Palt aki a mozgalomban szintén mint vezető vett részt. ezenkívül az ang. alföldi pályaudvarnak a főnökét, Faludi tisztviselőt a helyzetek igen átá szó és a utasítások előzattal Mezőlatorca (Derülttség és a bal old.) szolgálati okból és végül a mozgalomnak negyedik részét Kacsóh mordonyvezető is felfüggesztettek alása őt, mert magartatásuk olyan volt, hogy ezzel rászolgáltak a legreemi vizsgálat megindítására, azzal hogy kérelmezzék a gyűlést.

Benedek János: Nem is kérelmezni, csak bejelenteni kellett volna. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Vázsonyi Vilmos: Természetes, a kifejezést rosszul is választottam.

Baró Kaas Ivor: De meg is volt engedve!

Hoók János: Az utolsó pillanatban vonták vissza.

Vázsonyi Vilmos: Abból a tényből hogy a nyugati pályaudvaron ameknek helyettes főnöke Sarlay János és a rákosi rendező-pályaudvaron, ameknek tisztviselője a másik felfüggesztett tisztviselő Turcsányi Pal tört ki a sztrájk vagy ha tetszik, a munkamegszűntés egyenesen következik az, hogy erre a végzetes lépésre a vasuti tisztviselők sajnálatos módon azért szantak el magukat, mert üldözött veze ő kkel szobben szolidaritásuknak akartak kifejezést adni. (Elnök helyesíti és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Baró Kaas Ivor: Férjakk!

Okolicsányi László: Önértetes emberek!

Vázsonyi Vilmos: A vasutasok országos gyűlést a kereskedelmi kormány betiltotta olyanképpen, hogy azokat a vidéki vasuti tisztviselőket, akik már szabadságot is kaptak lelettes vidéki hatóságuktól, hogy megjelenjenek az országos gyűlésre. figyeztette felsőbbeségük hogy nekik e tá ozmuk nem szabad az országos gyűlésre és aki eltávozik az eltávozásával legreemi viséget követ el és szolgálati kötelességet szegi meg.

Ugron Gábor: Budapestben tolonozni fognak!

Vázsonyi Vilmos: Miéle oka volt arra, hogy amiddőn a vasuti tisztviselők össze akartak gyűlni, hogy ők a reuk benutott törvényjavaslatra megtegyék a maguk észrevételeit és arról kritikát mondanak, hogy akkor a kormány beülja gyulekezésüket?

Baró Kaas Ivor: A helyett, hogy odamenne és beszélje nek velük!

Vázsonyi Vilmos: Magyar emberek, ha kibeszéhetik magukat, ha elmondhatják panaszukat és keserűket már akkor lény meglegedettek (Ugy van! bal old.) De visszashasorítam a panaszt, a keserűséget, ez a helyzet teljes félre smérése. (Ugy van! bal old.)

Baró Kaas Ivor: Ki a felelős?

M. Inar Jenő: Aki a hibát elkövette, az vonja se a konzekvenciát! Ez ostobaság, könnye műség!

Vázsonyi Vilmos: Ez a munkamegszűntés az országnak nagy kára, tekintélyének súlyos sebe és sérelme (Ugy van! jobb old.) de elbátendő, hogy erre a lépésre határoztak

el magukat a vasuti tisztviselők, bár ez értethető, megmagyarázható és tisztán a kormány erőszakos rendszabályainak következménye.

Horváth Gyula: Több száz vasutast tartórló tatarok és teloncaarba vittek.

Baró Kaas Ivor: Több száz vasutast tartórlóztattak. (Zaj.)

Folyóni Géza: Magyar tisztviselőket nem szabad toloncaarba küldeni!

Gróf arolyi Géörgy: De igen! (Zaj.)

Olaj Lajos: Szégyen, hogy így beszél! Károlyi grótnak tetszik hát ez de nekem nem. (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. El-ők ismételt csenget.) Toloncaarba vitte nek tisztviselőket! Piu! Vigyétek őnt oda, majd meglátom mit szói hozzá! (Szűlön nem akaró zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ugy anolyan ograal őnt is oda lehet vinni! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon Elnök csenget.) Látszik, hogy hskorú, különbben nem beszélne így! (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás jobbra old.)

Elnök: Olaj Lajost rendretasítja. (Nagy zaj bal old.) Mozgás a jobboldalon.)

Horváth Gyula: Ilyesm csak Magyarországon történnek meg (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Vázsonyi Vilmos: A tisztviselők kezdetben a sztrájk gondolatát a legfávobalról is elutasították maguktól.

Endrey Gyula: Ludvigh ő teisége csinálta ezt. (Derülttség jobbra old.) Zaj és felkiáltások a bal- és a szélsőbaloldalon: És a miniszter!

Rakovszky István: A miniszter teletős, nem Ludvigh! (Folytonos zaj Elnök csenget.)

Baró Kaas Ivor: A miniszter utasítja az igazgatót! Ludvighet elcsapják, de mi lesz a felelőséggel? (Folytonos nagy zaj.)

Vázsonyi Vilmos: A kereskedelmi miniszter annak ideében, amiddőn még az őt különbben jellemző nyugodt megfontolással és higgadt bölcseséggel itete me a vasutasok mezzalmát, azt morda a vasutasok küldöttségének, hogy várják be nyugodtan a kérdés megoldását, hiszen ha ez nem fog bekövetkezni, idővel megint tarthatnak ülést! (Felkiáltások bal old:) O maga burd totta arra, hogy gyűlésszennel és aután nem adták meg erre az engedélyt! A vasutak üldözöttese és a vasutasok gyűlekezési szabadságának elkobzása volt az ok, amely őket ebbe a végzetes irányba sodorta.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Csak hátorítsák őket! Felkiáltások jobbra old:) Igen! Csak bzdásak!

Ugron Gábor: A nép velük fog tartani!

Baró Kaas Ivor: Még a vasuti ezred sem fog használni! Hiába hívják a vasuti ezredet segítségül!

Vázsonyi Vilmos: Kéri a kormányt, hogy ebben az utolsó pillanatban az üldözöttek utjaról (Helyesíti a baloldalon.) és a közszabadságok megsértésének utjaról lépjen vissza (Elnök helyesíti bal old.) és a szélsőbaloldalt egyes padain.) engedje meg a vasuti tisztviselőknak azt, hogy gyulekezzenek és hogy a maguk nézeteit a kormányos uton megmondhassák. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ezt követhetnek! Mozgás jobbra old.)

(A kereskedelmi miniszter.)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Lökélesen egyetért Vázsonyival, hogy az ami ma éjtel és ma reggel történt az államvasutaknak számos veszalán. (Elnök felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az egész vonalon! Állandórlé!)

Baró Kaas Ivor: Most már mindenütt! (Mozgás és zaj. Elmentndások jobbra old.)

Kubik Béla: Ezt nem lehet észavazni!

(Zaj) Halkul! Halkul! Elnök csenget.)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Amíg tartént, az kiszámíthatatlan kár. Az államvasutaknak amideán kinevezett az üzleti rendtartás értelmében eskü alatt szolgál és ezen üzleti rendtartás értelmében privileziált állásu tisztokra hivatalos kötelességének teljesítését felmondta (Ugy van! jobb old.) Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Horváth Gyula: Ez rabulcsú! Mozgás jobbra old.)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Ez tény, a kormánynak első feladata ennek az állapotnak véget venni. (Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Hogyne!)

Ugron Gábor: A polgári jogokat elko-

Nem panaszkodik többé büzös izzadás, testbőr-viszketez, sömör, exema, ótvárban szenvedő, ha az **Erényi-féle „Lehtiol-Salicylla“** egy kísérletet tesz. Szagtalan.

Ára 3 korona utasítással. Szétküldi: Diana-gyógyszertár, Károlyi-körút 5. Főraktár: Török József, Király-utca 12. Egger-gyógytár, Váci-körút 17.

boz ak! Barótnők és csendőrnők! (Zaj. Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.)

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: A Hazának teljes oka és hatalma van a kormányt minden intézkedéséért felelősségre vonni (Feltételek balfelől. Meg is fogjuk tenni!) A munkácsi és hivatalos kötelességemnek tartom minden eszközzel odavonni hogy a forgalom mentül hamarabb fejtessék a lehető legnagyobb mértékben és a tökéletes rend mentül előbb helyreálljon és ha az a személynél amely személynél igen nagy része félig művelt vagy egészen műveletlen emberekből áll és akik egy hosszú ideig tartó szisztematikus igazgatása alatt voltak (Ugy van jobbfelől.) Zaj a bal- és szélsőoldalon) vissza akar rövid idő alatt térni kötelességének teljesítésére. én semmi akadályt ez előgördíteni nem fogok mert ezen a módon fogjuk a bajokat a leg hamarabb orvosolni (Egy hang balfelől. De kegyes!)

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter. Akar kegyes. Akar nem kegyes!
Baró Kaas Ivor: A vasutasokkal szemben legyen kegyes!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Mindenki nek izlése szerint. A képviselőház minden pártjának parkülönbség nélküli erkölcsi kötelessége a maga balfelőlében odavonni, hogy ezek a sajnálatosan félrevezetett emberek a pogári kötelességek útjára visszatértessek. (Helyeslés. Ugy van jobbfelől. Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőoldalon.) Bocssanak előbb őket szabadon! Nem is lehet addig beszélni!

Ugron Gábor: Nem is lehet beszélni addig míg az embereket elögdössák. (Ugy van! balfelől.)

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Ez a kérdésnek a legfontosabb része. A másik, hogy a kormány hozása és eljárása volt az oka annak, hogy a vasutasok sztrajkba mentek, ez bizony nem igaz. (Ugy van! jobbfelől. Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőoldalon. De igaz.) Az eseményeknek sorozata azt mutatja, hogy amíg a vasutasok az ő félrevezetésüket sürgették gyűlésekben, míg az állam többi alkalmazottainak és nevezetesen az állami tisztviselőknak veszedelmes példáját követve gyűléseztek, addig ezen gyűlések ellen kifogása nem volt. Míg azonban ezt a törvényjavaslatot betérjesztette azóta más fordulatot vett a dolog.

Garmadával kapta a táviratokat, amelyek úgy szoltak, hogy ők nem törk ezt a félrevezedést. ezt magukra nézve leaázónak tarták, Felkiáltások a baloldalon: Ugy is van! emberi méltóságukat sérti.

Ugron Gábor: Kéri szabad!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Nem mond a hogy nem szabad (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elők csenget.) Kimondták, hogy ők maguk közt gyűlést tognak rendezni, hogy azokat, akik e mozgalom aldozatái lesznek pénzbeni segítségben részesítsék. (Mozgás és zaj.)

Hrvath Gyula: Jól ismerték ők előre a minis tert.

Kubik Béla: Tapasztalataik vannak!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Ez törvénytelen dolog. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Miért törvénytelen?) Azért, mert tudja a törvény, hogy a sztrajkra pénzt gyűltsenek. (Zaj a baloldalon. Egy hang: Melyik törvény?)

Rakovsky István: Ilyeneket mond kijában!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Azt mondja Vázsonyi, hogy azért, hogy ő illetőleg az államvasutak igazgatósága az ő jóváhagyásával Turcsányi és Sarlat az állasuktól lefűggesztette, a mozgalom vezetőjével szemben üldözést követtek el Vázsonyi obban van érésülve e mozgalomról, mert ő, mert nagy részben részese volt ezeknek. (Zaj a baloldalon.)

Baró Kaas Ivor: Gyamusítás! Sétárlérendés!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: O tudnata nagyon ó... hogy e mozgalom vezetői Justin Ferenc és Földessy voltak, nem pedig Turcsányi és Saray (Zaj a baloldalon.) akik multjánál togra nem is bírnak azzal az auktoritással, hogy ily mozgalom vezetői lehetnének.

Vászy Vilmos: Ugy látszik, fordítva van a dooz!

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Justin és Földessy voltak a mozgalom vezetői!

Olay Lajos: Azok az önzetlenség, ezek a kormány megbízottjai. (Zaj)

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: Dehogyan voltak a kormány megbízottjai.

Olay Lajos: Ezek voltak a becsületesek! (Zaj! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: A tömegeknek az a jelölő saját sága, hogy mindegyik ember, ha külön-külön beszél vele az ember, józan de ha nagy tömegben van, e veszt a lejt. (Ugy van jobbfelől.) Midőn egyszerre hirt terjed, hogy április 20-án, vagyis a mai napon nagygyűlést akarnak Budapesten tartani akkor az államvasutak igazgatósága valamennyi üzletvezetőszéknélvőrtől a a jelentést kapta vasárnap táviratilag, hogy tömegesen százával jelenjenek a tisztviselő, akik valamennyien ide az április 20-án tartandó gyűlésre akarnak jönni.

Olay Lajos: Nem lett volna baj.

Hieronym Károly kereskedelmiügyi miniszter: De baj lett volna a zagránai és a szegedi üzletvezetőszéknél hivatalosan jelentették, hogy ha mindavégnek akik jelentkeznek, távozási engedélyt adnak, akkor ők képtelenek a forgalmat fenntartani. (Zaj balfelől.) Elsmerté hogy sürős szükség véget vetni az anarónak. Az első fizetési osztályba tartozó állami tisztviselőket két fizetési fokozatban szának 700 és 6400 koronát, mert az első fizetési fokozat, amint megöltantunk tudni, nincsen említve A M. Kir. Államvasutaknál a tervezett fizetés ugyane fokozatban 800 korona, 720 korona és 600 korona. Ez csak előny az államvasuti tisztviselőkre.

Molnár Jenő: A 8000 koronások nem sztrajkolnak. (Zaj a jobboldalon. Halljuk!)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: A második fizetési osztályban a magyar államvasutaknál a fizetés 6000, 5400 és 4800 korona, az állami tisztviselőknél 5400 és 4800 korona. A harmadik fizetési osztályban az államvasutaknál a fizetés 4400, 4000 és 3600 korona, az állami tisztviselőknél 4000 és 3600 korona. A negyedik fizetési osztályban — ez a személynélnek a zöme — az a állami tisztviselő fizetése 3200, 2900 és 2600 korona az államvasutaknál 3200, 3000 és 2800 korona. Itt tehát nemcsak hogy az első fizetési fokozat be van töltve, hanem a második és harmadik fizetési fokozatokban is nagyobb a fizetés.

Olay Lajos: De a lakbérből lett volna.

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Az ötödik fizetési osztályban az államvasuti tisztviselő fizetése 2600, 2300 és 2000 korona az állami tisztviselőké 4000, 2200 és 2000. Az államiak tehát kisebb és az államvasutaiak nagyobb. (Zaj balfelől.) Ezek tények. Csak azt akarom ezzel kimutatni hogy jobban vannak dotáva az államvasuti tisztviselő mint az állami tisztviselő. (Helyeslés a jobboldalon. Ellenmondások és zaj a néppártion és a szélsőoldalon.) Hogyha valakinek felelnek a fizetését jobban mint a többiekét ez csak nem ok az elégedetlenségre? (Ugy van! jobbfelől.) E fizetésrendezés mellett jogos-e az a kritika, amelyet ezen konvenciumokon a javaslat telet gyakoroltak, jogos-e az a követelés, amelyet támasztanak?

Gróf Zichy Aladár: Panaszkodniok sem szabad? (Zaj! Halljuk! Halljuk! Egy hang a néppártion: Szavazóknak jók!)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Azt sem tudja hogy szavaztak-e rá vagy sem. Szatmaron előre szavaztak, pedig a főnökük volt és nem ezt ezért semmi bántódásuk és nem történt velük igazságtalanság. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Hock János: Ez a beszéd nem indít meg egy mozdonyt sem! (Halljuk! Halljuk!)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Annak a személynélzetek, amely iránt a kormány ilyen mértányosan járt el hogy annak a személynélzetek, amelynek fizetésrendezését ilyen mértányos alapon proponata a kormány nincsen joga egyébként sem, de a mértányosság szempontjából sem ez enen zügdödni, ez ellen protestálni és azt mondani, hogy az e ember ő érzete tiltja ezt a fizetést elfogadni; erről mindenai meg lehet győződve. Ez az egész mozgalom fel van ujtva — ennek a mozgalomnak realis alapja nincs. Első kötelessége mindnájunknak hazánkról e nagy gazdaságkárt elhárítani, első kötelességünk az államvasutakon a forgalmat és rendet helyreállítani.

Ugron Gábor: Törvényesen!

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Tavol áll töm minden gyűlöletes vindikativ szellem, és na ez a félrevezetett személynélzet vissza akar térni a maga szolgálatához; nagy örömmel fogja üdvözölni és ezért a nagyon rövid időre tartó megévedésért a követke-

ciákat levonni nem fogja; ha pedig nem, akkor helyre fogja állítani a forgalmat annak dacára. (Elnök helyeslés a jobboldalon.)

Szechenyi Nándor megemlékezik arról, hogy a vasutasok százáit tartják rendri kordon alatt, mint a tolvonokat. Kérdi a kormányt, igaz-e, hogy a személynél szabadságot így megsértették? A felelősséget a kormány nem hárthatja el magáról; mivel több örvénytelenség is fog ökövetni a kormány, annál nehezebb lesz a helyzete.

(Gróf Tisza István.)

Gróf Tisza István minisztereinek: Ebben a kérdésben, amint különben a dolog természetéből is tojik, az egész kormány az akció érzés vonára nézve szondatásban van. (Helyes és jobbfelől. Mozgás balfelől.) Arról, hogy az ide tömegesebben tererkezett vasuti személynélzet tényleg mi történt, hivatalos tudomása még nincs. (Egy hang balfelől: Elég hiba!) Nem hiba, mert azért van Budapest óvarosnak rendőrségtanya, hogy tudja a kötelességet és ne keljen minden konkrét esetben utasítás végett visszatérni. (Elnök helyeslés jobbfelől. Zaj balfelől.) A ok a vasuti alkalmazottak akik most ide tererkeztek amint az elődort hírekből is látszik egyfelől hivatalos s olgalmak megtagadása és megszegése mellett, másfelől az állam tulajdonát károsító vasuti események tárgyak ogra an használata mellett érkeztek ide. (Zajos helyes és jobbfelől. Zajos mozgás balfelől.) Feljött etelük tényleg nemcsak a legutóbbi megsejtése a hivatalos kötelességek s a legyeimi szabályoknak, de egyuttal, amennyiben az államvasutak utadon ogosulaban használataival ügk össze a büntető törvénykönyv és utközés (Zajos helyes és jobbfelől. Mozgás balfelől.) Mind-zesben oly momentumok rejtenek, amelyek tekintetbevetel igényeznek azon konkrét kérd s eltorlaszolás, hogy a rendőrség öket minő elbánásban részesítse.

Madarász József Egyéni s abszolut!

Sze B György: Bolond beszéd! Az állami

vagyonnal azt teudék, ami nekünk teszik.

Gróf Tisza István minisztereinek: Az én egyéni szabadságom nem tered odaig, hogy a képviselőtársam kalapjával vagy karójával utazzam el valahova.

Baró Kaas Ivor: E szerint vagy tolvajok vagy sikszasztók a vasutasok! (Zaj.)

Gróf Tisza István minisztereinek: A jog, törvény és igazság átáspontja azt kívánja, hogy a jogi anszsgal szemben bárki részéről jöjjön is énjunk mindazok a törvényes eszközökkel, amelyek rendelkezésünkre állanak. (Elnök helyeslés jobbfelől. Zaj balfelől.)

Molnár Jenő: Letartoztatni nem szabad!

Gróf Tisza István minisztereinek: A vonatot, az igaz nem a beszéd indítja meg, de azok a beszédek amelyek ebben a Hazban elhangzanak, bírtatnak arra beolyással, hogy a mozdonyok megindulása könnyebben vagy nehezebben, több vagy kevesebb rázkódtatással történke (Ugy van! jobbfelől. Mozgás és zaj a baloldalon és a szélsőoldalon eg es padjan.) és hogy arra a szerencsétlen, lelzottat személynélzetre nevez, több vagy kevesebb személynélzetre jarni. (Zaj balfelől és a szélsőoldalon. Egy hang a szélsőoldalon: A sztrajk az a tolvonias persze több szenvedést jelentenek! Zaj! Halljuk! jobbfelől.)

Polónyi Géza: De hiba öket általánoságban tolvajoknak deklarálni! (Zajos felkiáltások jobbfelől.) Hat ki mondja ezt!

Gróf Tisza István minisztereinek: Polónyi sokkal jobban ismeri a büntetőörvényt, sem hogy bona fide azt állithassa, hogy ő tolvajoknak nevezte öket, mert idegen vagyont jogosulatlanul használtak.

Polónyi Géza: Bocssanakot kérek, azt sohasem mondtam!

Gróf Tisza István minisztereinek: Mert nem tolvajság idegen vagyonnak jogosulatlan használa.

Polónyi Géza: Hát micsoda, hogy hívják?

Gróf Tisza István minisztereinek: Most már megbuknak az alapvázsgan, ha ilyeneket antana! (Zajos derűltség.)

Polónyi Géza: Igazán? Ugyan mondja meg, hogy miért. (Nagy zaj a szélsőoldalon.)

Gróf Tisza István minisztereinek: Tolvajság az idegen vagyonnak eluajdonlása.

Polónyi Géza: Hat nem éppen most mondta hogy a büntetőörvénykönyvbe utközik az amit állít?

Gróf Tisza István minisztereinek: Természetesen!

Polónyi Géza: Hát melyik szakaszba? Tessék megmondani! (Derűltség jobbfelől.)

Gróf Tisza István minisztereinek: Nem nevezte öket tolvajoknak. A kapitány teljesen helyesen járt el. (Mozgás és zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

amidőn ennek a gyűlésnek tudomásul vételét attól tette függővé, hogy a gyűlés rendezői, akik megannyian az államvasutak szolgálataiban állanak, konstatálják azt, hogy *szolgálati szempontból* ezen gyűlés megtartása akadályokba nem ütközik. (Egy hang a szélsőbaloldalon: *Az már nem áll!*)

Zboray Miklós: A gyűlékezési szabadság ilyen korlátokhoz van kötve? (Zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Itt az államvasuti alkalmazotjakról van szó és sehol a világon nem fogják a gyűlékezési szabadságot úgy értelmezni, hogy olyan gyűléseket engedélyezzenek amelyeknek már maga a megtartása, amelyeken való megjelenés már maga a jelenlevők részéről súlyos fegyelmi vétség. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Zboray Miklós: Ezt a főkapitány bírálja meg? A főkapitány tilthatja meg, hogy nem tarthatnak gyűlést?

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kormányknak foglalkoznia kellett a fizetésrendezés kérdésével az egész vonalon. Foglalkozott a zal ügy, hogy körülbelül 35 millió korona évi terhe lesz az államnak az, amit ezen a címen az állam magára vállal. Ezzel azután a kormány el is ment a végso határig.

És ami különösen a vasutasokat illeti, elment a kormány addig a határig, hol már csakugyan nagyon meg kellett fontolnia azt, hogy azon intézkedések, amelyek a vasutasok érdekében történnek, nem legyenek-e jogos előéletlenségét feldézni az államtisztviselők egyéb kategóriáiban.

Ne állítsák az urak ugy oda a dolgot, hogy itt semmi sem történt addig, míg az a két-három fegyelmi eljárás meg nem indított. Ellenkezőleg, minden lap tele volt a vasuti mozaikom egyes vezető férfiaknak oly nyilatkozataival, amelyek már moderumban és hangjukban ellenkeztek a fegyelmelem, másfelől tartalmukban több-kevesebb leplezéssel, de a sztrákkal való fenyegetés egyenesen benne foglalatott. Hát most, amikor híresztelték szélre, hogy tömörítik az erőt egy országos nagygyűlésen s azal az ellenállhatatlan erőt, amivel a sztrákkal való fenyegetés, vizsk keresztül akarattak, akkor olyan kormány, amely érdemes erre a névre *nem tühelne tovább azt*, hogy a dolgok így folyjanak. (Helyeslés a jobboldalon.) A vasuti tisztviselők és alkalmazottak általában megtagadják azon munkának és szolgálatainak teljesítését, amelyekre ők köteleztek magukat amikor a kinevezést elvették, és amely kötelezettségüket esküvel pecsételték meg. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A fizetést elvették! (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Várady Károly: Csak a munkásságát köthető le!

Báró Kasz Ivor: Nem a polgári jogait! (Zaj. Előök csevegés.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Gondolják meg, hogy azt a szegény mezei munkást, aki aratási szerződést köt és azután nem akar a szerződést teljesíteni, azt ha csak félnapra vonakodik munkába állni úgy, amint kötelezte magát, hathat elzárással büntetik. (Zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) *Főkiáltások: Eleg rossz! Ez a szabadelvesség!* Kérdezzék meg az ország gazdaközösségét parkülbnség nélkül, hogy helyese-e a törvény vagy nem. Ennek semmi köze a szabadelvességhez.

A sztráknak bármínó szivós továbbnyitása által a vasutasok azt a célt, hogy anyagi helyzetük bármily irányban javítsák el nem érik. (Helyeslés jobboldalon.) Egy hang a jobboldalon: *Zsarolás.* Ha már most követeléseiket nem teljesíthetik, akkor intézkedéseket kell tenniük amelkkel az államvasutakon a forgalom legalább korlátozott mérvben de mindenesetre oly mértékben amennyire ez lehetősségek bizonyul, késedelem nélkül helyreállítások. (Zaj a baloldalon.) Ezen intézkedések folyamában vannak és rövid idő alatt mentől feljebb eredményre fognak vezetni. A harmadik kérdés azután az hogyan állhatjuk helyre a normális viszonyokat az államvasutak intézményében úgy, hogy ezeknek a szerencsésen félrevezetett, lelizagott emberesnek mentü kevesebb szenvedést okozzunk.

Meg fogunk adni minden alkalmat arra hogy *nyitva tartuk az utat*, hogy visszatértsük őket a kötelesség teljesítésének útjára.

Kubik Béla: Spiclik, rendőrök vannak mindenütt! (Zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kormány meg fog tenni mindent, ami rajta áll, hogy a kötelesség teljesítéséhez való visszatérés útja nyitva álljon azok előtt, akik erre az útra akarnak térni és hajlandó a *feladás fátyol* borítani az eddig történetekre mindazokat tekintetében, akik visszatérnek esküvel pecsételt hivatalos kötelességeik teljesítésének útjára. (Helyeslés a jobboldalon.) Gon-

doljuk meg mindnyájan hogy azon nyilatkozatoknak szemlelem, amelyek itt történnék, igen nagy kihatással lehetnek lelkületükre, a hangulataira abban a tekintetben, hogy beállsák azok a szerencsés emberek azt, hogy egy rendénytelen utvesztőbe juttattak, és megfordulhassanak me előtt későn van.

Végzetes csapás lesz rájuk nézve, ha azoknak szavára halgatnánk, akik behizelegni igyekeznek magukat az ő lelkületükbe, hazug teljesítheteten ígéretek és olyan bátorításnak hangja által, amely bátorítás a bátorító urakat nem érheti semmi baj (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon.) (Zaj a baloldalon), mert igenis jobb sorsra érdemes magyar családok szavait, talán ezreit dönthetik véginségbe. (Ugy van! a jobboldalon.) A kormány teljesíteni fogja kötelességét, erzi teletlenségét...

Zboray Miklós: Szuronyyat?

Gróf Tisza István miniszterelnök: *Ha kell, szuronyyat is.* (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Teljesíteni fogja a mértányosság, a mérséklet, a baráti jóindulat kérés szózatával is, ezt intézi most a vasuti személyzethez. (Nagy zaj a baloldalon.)

Előök: Az idő előrehaladt, azért a vita folytatását holnapra halasztja. (Nagy zaj.)

Polányi Géza: Személyes kérdésben kér szót.

Előök: Az is holnapra marad. Az ülés dé után 8.43 órakor végződik.

A vasutasok sztrájkja.

Budapest, április 20.

Magyarország vasuti vonalain kihányták a tüzet a lokomotivok gyomrából, a fűtő leszállt a kormányzatára bizott gépről, a vonatvezető elhagyta az éber gondosságára bizott vonatot s egyszerre — megálltak az összes vonatok országsszerte. A vasutasok sztrájkja immár általános. Ebben a forrongó, még ki nem alakult helyzetben még az is nehéz, hogy az első sorban és legközelebből érdekelték véleményét, a közvélemény hangulatát jellemezzük. A publikumot első sorban megdöbbenette az a nagy és szinte hihetetlennek tetsző dolog, hogy az államvasutaknál, ahol a rend és pontosság volt a jellemző, most egyszerre anarchikus állapotok vannak. Ezután következett a második és fontosabb szempont, az anyagi érdekek szempontja. Bármilyen rokonszenvenvel fogadták is a vasuti tisztviselők akcióját, a sztrájk kitörése megdöbbenette az embereket, megszólaltatta azt az aggodalmat, hogy ez a lépés mérhetetlen károkat, kiszámíthatatlan veszteséget okoz annak a közönségnek, amely egyrészt szimpátiával viseltetett a vasutasok követeléseiről, másrészt sohasem lévén oka a vasutasok károsodásának, nem szolgált rá, hogy ő legyen a harc első és legérezkenyebben sújtott áldozata. Nagy megdöbbenést keltett mindenfelé a Fiume felől Budapestre érkezett vasutasok letartóztatása s katonai fedezet alatt történt elzárása. A publikum rokonszenve ebben a dologban a vasutasok felé fordult. A vélemények és hangulatok nagyon szerteágazók. Anyi bizonyos, hogy a sztrájk kitörését szinte alig tapasztalt izgalom követte, amely csak estefelé nyugodott le egy kissé, amikor megjött a híre, hogy *Vázsonyi Vilmos* közvetítésével megkezdődtek a béketárgyalások.

Állnak a vonatok.

Az államvasutak elnökigazgatója a tegnapi izgalmas éjszakán még azt hitte, mondta is a kérdézősködőknek, hogy a gépészek és kocsosok sztrájkjáról van tudomása. Éjjeli egy óraker tette ezt a nyilatkozatot *Ludvig* Gyula. Néhány óra mulva nyilvánvaló volt már hogy nem a gépészek és kocsitólók bérmozgalmáról van szó, a vasutasok sztrájkja

általános. A táviratok egymásután jelentették, hogy a Budapestre este elindított vonatok útközben megálltak; a vonatvezetők leszálltak a mozdonyokról s kijelentették, hogy megtagadják a további szolgálatot. Az összes vasuti gőcpontokról, Aradról, Miskolcra, Kassaról, Szegedről, Szombathelyről és Zárából ugyanazok a hírek érkeztek.

A főváros pályaudvarait reggelre megszállta a katonaság és a rendőrség. A rákosi rendező-pályaudvarra két század katonaságot rendeltek ki, egy századot a 44-ik gyalogezredből és egy századot a bosnyákok közül. Palotán és Palota-Ujfalun egy-egy század katonaság őrködik, míg Vácot három század katonaság van a pályaudvaron. Katonaság van a kelenföldi és budafoki pályaudvaron és a két álmás között a vonalat szuronyos csendőrség őrzi. A nyugati pályaudvaron *Czajlik* Alajos rendőrtanácsos, a keleti pályaudvaron *Sármay* Andor rendőrkapitány, a ferencvárosi pályaudvaron *Tóth* Lajos X. kerületi kapitány, a rákosi rendező-pályaudvaron *Sajó* Sándor kerületi kapitány, a kelenföldi pályaudvaron *Máltás* Hugó rendőrtanácsos, Rákospalotán *Bécsi* Béla rendőrkapitány intézkedik. Az egész rendőrség szolgálataiban van, de mivel a rendőrség ereje kicsi az összes ténykedések ellátására, a katonaság segítségét kérte. A helyőrség szintén készenlétben van. Intézkedés történt, hogy a vasuti ezredek lehető legrövidebb idő alatt Budapestre érkezzenek, hogy a főbb vonalakon a forgalom megindulhasson.

Az államvasut elnökigazgatója ma délután hivatalos táviratot a következő vonalakról kapott: Budapest—Marchoegg, Budapest—Bruck, Budapest—Szeged, Budapest—Szolnok, Szolnok—Debreczen, Győr—Szombathely. A többi vonalakra nézve délig nem tudtak a közponban semmi bizonyosat. Mert hiába táviratoznak oda, vagy nem kapnak egyáltalában választ, vagy a választ nem akarja a táviratozó hivatalnak aláírni és ezzel igazolni a valóságát.

A forgalom teljes fennakadását a pályaudvarokon lehet konstatálni. A nyugati pályaudvarra tegnap este még beérkezett a 740. számú temesvári gyorsvonat. Émaradt azonban a 101. számú expressz, csak ma tud a meg a forgalmi tömökség, hogy az *expressz Nagy-Maroson állt meg s most is ott van még.* Délelőtt híre terjedt, hogy a *távíródrótok nagy része el van távra.* A hír valónak bizonyult. Sokhelyütt teljesen megszakadt a távirati összeköttetés s *Morze-gépek ki vannak kapcsolva.* Az elnökigazgató magánosan elbeszélései révén szerzi értesülést és a szomszédos helyekre küldöncök, telefonüzemek révén intézkedik. A nyugati pályaudvaron ma reggel tudatták a közönséggel, hogy vonat nem indul. A reggel nem indított vonatok ezek: 148. Palota, 1002. Szolnok, 4102. Esztergom, 150. Palota, 1012. Lajos-Mizse, 14.4. Zsolna, 104. Bécs gyorsvonat, 142. Dunakeszi, 708. Temesvár gyorsvonat, 792. személyvonat, 116. bécsi személyvonat, 154. Rákospalota. A tehervonatok mind a pályán állanak gazdátlanul.

Ma délelőtt érkezett jelentés szerint az éjjel a bécsi 117. számú vonat *lokomotívjának hengerét szétszedték s a vonat nem mehetett tovább.* Nem érkeztek meg a 6101. szolnoki, 1497. berlini gyorsvonat, 1478. palotai, 217. esztergomi, 209. vercierovai, az 1207. dorogi, 149. palotai, 133. esztergomi, 713. félegyházi, 151. dunakeszi, 1403. berlini gyors-, 143. palotai személyvonatok. Hogy ezek hol és merre vannak, pontosan megállapítani nem lehet.

A fumei vonat volt az utolsó, amely ma Budapestre érkezett. Nagy késéssel fél tizenegyre érkezett meg a pályaudvaron s azonnal megszünt a vasúti sinek kolosszusainak forgalma. Egyáltalán valamennyi vonat nagy késéssel érkezett, mert minden állomáson felszedték a vonalak személyzetét. Vasutasokkal megrakodva jöttek így a vona-

tok a főváros felé. Nagy rendetlenségek uralkodtak a pályákon mindenfelé. A hatvani személyvonat például közvetlen közelből követte a győri vonatot, amely azonban nem hozta már magával a gráci vonat utasait, mert ez Szombathelynél nem kapván jelzést, az állomáson megállott. A fővárosban lévő vasutasok a József főherceg- és Központi szállókban helyezkedtek el reggel s odavárták a vidékről érkezőket. Közülük ezernegyyszázán érkeztek vidékiek a lassan döcögő vonatokkal a fővárosba s a budapesti sztrájkolókkal lelkes éljenzéssel fogadták a vidéki kollégákat.

A kelenföldi állomásról ma reggel 8 óra 10 perckor indult ki az utolsó vonat. Ez a bécsi reggeli személyvonat volt. Az egyik ellenőr vezette, aki még akkor teljesített szolgálatot. Ez a vonat csak Bia-Torbágyig jutott el. Itt ugyanis utját állta a vonatnak az állomás személyzete, élén az állomásfőnökkel. Maga a főnök állt a vonat elé s kapacitálta a vonatvezetőt, hogy ne vezesse tovább a vonatot.

— Csak a mi holttestünkön keresztül mehet ki innen a vonat!

Ez hatott, s személyzet elhagyta a vonatot, amelyet azután egy vonatvezető visszavit a kelenföldi állomásra.

A Dunagőzhajózási Társaság jegykiadóhelyein óriási tömegben jelentkeznek az utasok. Amikor pedig a hajók elindultak, olyan nagy volt a tolongás, hogy az utasok nagy részét nem lehetett a hajókra befogadni.

Több bécsi szállító-cég, kikhez a sztrájkra vonatkozólag kérdést intéztek, kijelentette, hogy ők a sztrájk hatását egyelőre különösebben nem érzik. A sztrájk pillanatnyilag csak olyan jelentőséggel bír rájuk nézve, mint egy hófúvás télen, arra az esetre azonban, ha a sztrájk huzamosabb ideig tartana, megfelelő eszközök után kellene nézni, hogy a forgalomban beállott zavarokat ellensúlyozhassák. A nemzetközi vasúti forgalomban máris érzik a sztrájk hatását. Azoknak a cikkeknak a szállítását, amelyek könnyen romlanak, mint tojás és egyéb romlandó élelmiszerek, melyekből nagy tömegeket visznek ki Magyarországból, máris beszüntették. Bécsben a vonatok elmaradása miatt az élelmiszerek a vásárosarnokban máris jelentékenyen megdrágultak. Minthogy az osztrák-magyar államvasut bécsi pályaudvarán tegnap este a Magyarországra szóló jegyek kiadásánál a sztrájkról még nem tudtak, az utasok akadálytalanul kaptak jegyeket és a vonatokat menetrendszerűen el is indították. Ezeknek a vonatoknak sorsáról, amelyek az osztrák-magyar államvasut pályaházából Marobeggen át indultak Magyarországra, még biztos hír nem érkezett Bécsbe.

Az első sztrájkgyűlés.

Első sztrájkgyűlésüket a vasutasok a Szondy-utcai Kacser-kávéházban tartották meg az éjjel. A négy száz főre menő tömegben igen elszánt és egységes volt a hangulat. Főleg a felfüggesztések miatt volt köztük nagy elkeseredettség; s lelkes egyhangúsággal határozták el, hogy a forgalom megindításának egyik főfeltétele a felfüggesztések visszavonása. Ennek a határozatnak lelkesítő hatása közepette érkezett meg a zágrábi küldöttség, majd Sarlay János, Turcsányi Pál, Faludy József, Breuer Ferenc és Margulit Kálmán érkezett meg, akiket a vasutasok külön hívtak meg gyűlésükre. Közülük elsőnek Sarlay János, a felfüggesztett állomásfőnök-helyettes szólalt fel. Buzdította a vasutasokat a további összetartásra s kérte a gyűlésen jelenlévőket, hogy a vidéki vasutasok lakomáján minél számosabban jelenjenek meg. A következő szónok, Turcsányi Pál szintén összetartásra intette a sztrájkolókat. Utána Kacsóh Gyula Horváth ceglédi mozdonyvezetőt üdvözölte, aki legeminebb érdekelné a veszélyeztetésével is megjelent a gyűlésen. Margulit Kálmán beszélt még; kinek szavai után a vas-

utasok ismét egyhangu lelkesedéssel fogadták hűséget az ügyüknek. Világos reggel volt már, mikor a nagy és elszánt tömeg lassanként elszéledt a városban.

A keleti pályaudvaron.

A keleti pályaudvar hatalmas üvegkupolája alatt, amely máskor érkező és induló vonatokat zakatolásától, sipolásától, megérkező és induló utasok lármájától hangos, most némaság és elhagyatottság honol. A fűrge hordárok nem lesnek podgyászos utazóra gépszek nem törülgetik még meg utójára az indulásra váró gépet, az előcsarnok finánci nem turkálnak az utazók holmijai között, megadóztatandó holmira vadászva, mindennek most csak hűlt helye van immár a füstös és nagy-szerű épületben. Egy csodásan, hirtelen támadt, egységes és szilárd mozgalom elszívta a forgalmi szervezet legkisebb atomját is. Szomorú télettségben állnak sineiken a mozdonyok és kupék szakai, a setét jelzőlámpák, a néma harangok, a néptelen raktárak. Olyan sulyosan szomorú kép, mint mikor egy rengeteg kolosszusnak kieresztik a vérét. A vér, az élető az a rengeteg ember, aki nagyban készül egész délelőtt a Zuglóban délután megtartandó gyűlésre.

Kilenc óra után nemult el végleg a keleti pályaudvar. Addig ugyanis rengeteg tömeg hullámzott a pénztári épület körül. Senki sem tudta, hogy mi fog történni, s a hivatalnokok sem tudtak felvilágosítást nyújtani. A két nyitott pénztári ablakon így igen sok jegyet kiadtak, de később valamennyit vissza kellett a pénztárosoknak váltaniok. Igen zajos jelenetek játszódtak így le, ami főleg akkor, mikor kilenc óra körül megérkezett a vidékieknek egy nagy csoportja, veszedelmes fokra hágott. A vidékieknek sehogys sem tetszett, hogy a pénztárosok és a többi alkalmazottak még mindig nem szüntetik be a munkát. Hiába védekeztek ezek avval, hogy a miniszternél járó küldöttségüket várják s a miniszter feleletétől teszik függővé további magatartásukat, a vidékiek tovább zajongtak. A hangulat már olyan ideges volt, hogy rendőrségi segílyt kellett kérni. Szirmay rendőrkapitány sok lovas- s gyalog-rendőrrel meg is érkezett, sőt még katonai segítség is jött, de ezeknek a közbelépésére már nem volt szükség. Igen jó hatással volt a vasutasokra az a hír, hogy Poroszországból százezer márká, Franciaországból pedig ötvenezer frank érkezett a sztrájkpénztár javára. Délelőtt fél tizenegy órakor jelentették be az összes mozdonyvezető, hogy a munkát beszüntetik. A reggel elindított vonatok mind megálltak valamelyik közeli állomáson. A bécsi vonat Buda-Örsön, a gráci pedig Kelenföld előtt vesztegel. Az utasok gyalog jöttek vissza a fővárosba.

Nagy izgatottságot keltett délelőtt a keleti pályaudvaron az a hír, hogy a zágráb-flumei személyzetet Budafokon feltartóztatta a rendőrség, akik most a sztrájkvezetőség sürgős intézkedését várják, mert a szabad ég alatt kell vesztegelniök.

A keleti pályaudvarról ilyen sorrendben indulnak a vonatok:

6 ó. 30 p.-kor	28. sz. vonat (csatlakozással Székes-ehérvárra)
6 " 50 "	" " 10. " bécsi személyvonat
6 " 50 "	" " 604. " kolozsvári gyorsvonat
7 " 10 "	" " 302. " rutikai személyvonat
7 " 25 "	" " 402. " kassai gyorsvonat
7 " 35 "	" " 1508. " kassai személyvonat
7 " 50 "	" " 318. " gödöllői személyvonat
8 " 10 "	" " 606. " aradi személyvonat
8 " 15 "	" " 1008. " flumei személyvonat
8 " 30 "	" " 408. " lemergi személyvonat

Ezek után indítani kellett volna még 9 órakor az 506. számú debreczen-predeáli személyvonatot és 9 óra 35 perckor az 1306. számú rutika-oderbergi személyvonatot. A fentemlített két vonat közül azonban a 10. számú bécsi személyvonat már Buda-Örsnél megkezdte. Utána indult a kolozsvári gyorsvonat, hogy ezzel mi történt, azt még nem

tudják. Utójára a 408. számú lemergi személyvonat indult. Éppen az indulás pillanatában jelentette Munkács, majd Kőbánya, hogy engedelem nélkül semmiféle vonatot nem fogad. Sőt 8 óra 50 perckor Kőbánya azt jelentette, hogy most már semmiféle vonatot nem fogad. Ekkor még a 506. és 306. számú vonatokat kellett volna indítani, de Kőbánya kijelentése iolván ez lehetetlenné vált. Angyal raktárlónök jelentette is ezt s a vidéket is táviratban értesítették erről. A táviratot így fejezték be: *Itt vége a világnak!* Az érkező vonatokat reggeltől kezdve beengedték, mert vasutasokat hoztak. Híre jött, hogy a pécsi 1005. sz. személyvonat vasutas utasait a rendőrség a Ferenvárosban le akarja tartóztatni, mert jegy nélkül utaztak. De ezek a sztrájkoló távirati értesítése folytán már Kelenföldön leszállottak. Rákoson leszállt a kolozsvári és a brassói vasutasok ötszáztagu küldöttsége, mely gyalog jön a fővárosba. Budafokon pedig a flumeiek közül kétezeren szállottak le, akik hajón, villamoson vagy gyalogszéssel jöttek a fővárosba. Híre jött időközben, hogy a brucki, soproni, győri ebenfurthi vonalon és a dunántúli helyiérdekű vonalakon nyolc óra negyvenöt perckor az összes vonatok megállottak. Délig csak Kassa, Miskolc, Rutka, Sátoraljaújhegy, Szabadka és Zimony nem küldött értesítést. Szolnok negyedtízkor jelentette, hogy Budapestre nincs több vonata. A bécsi 1. számú gyorsvonat Komáromban rekedt meg.

Délelőtt megjelent a keleti pályaudvaron Sajranek főfelügyelő s Neumann helyettes-főnökötől csak azt kérte, hogy a 2. számú bécsi gyorsvonat lokomotívját indítsa el. A lokomotív el is indult, de Kelenföldön nem engedték tovább. A posta is teljesen tehetetlenül áll a sztrájk óriási ereje előtt. Hetényi postafelügyelő csak Kelenföldig kérte a keleti pályaudvar vonatát, hogy ott a déli vasútra rakja a postát. A keleti pályaudvar tejesítése volna kérését, de Kelenföld hallani sem akart róla.

A pályaudvaron dél óta állandóan nagy közönség tartózkodott, akiket részint a kíváncsiság vezérelt oda, részint pedig utazni akartak. Voltak makacs utasok, akik semmi áron sem akarták elhinni, hogy a közlekedés szünetel s órák hosszaját vártak a vonatok indulására. Délután 3 óra tájban egy kissé meglevenedett a pályaudvar belső része. Két század utaszkatona üt fel egy hirtelenében összeállított vonatra. Az első vonat Győr felé indult el, hogy a katonákat kivigye a pályatest őrszésére. Ugyanígy vonat indult el délután 5 órakor Szolnok felé is. Még e katonai vonatok elindulása előtt érkezett be a keleti pályaudvarra — úgy télihárom óra tájban — a kassai személyvonat egy csomó utassal. Ennek a vonatnak már reggel kellett volna megérkeznie, de a forgalmi akadályok miatt csak délután juthatott be a pályaudvarra. Kint a pályaudvaron ezalatt elterjedt az a hír, hogy Érd fehérmegyei állomáson kétszer ráötltek Keresztény Gyula mozdonyvezetőre, mert a főnök pressziójára el akarta indítani a vonatot.

A nyugati pályaudvaron.

Itt tört ki a sztrájk. Az éjjel már sem nem érkezett, sem nem indult vonat a nyugati pályaudvaron. Az alkalmazottak hajnal felé hazamentek s a pályaudvarra némaság borult. Tegnap este még megérkezett a 740. számú temesvári gyorsvonat, de a 101. számú expressz elmaradt. Ma tudta meg a főnökiség hogy Nagymaroson vesztegel. A távirati érinkezős is lehetetlenné van téve, mert a sztrájkoló elvágta a drótokat és kikapcsolták a Morze-féle gépeket. A sineken csak az 1527. számú próbalo-komotív jár föl-alá s rendezi az összetörődött kupákat. Ezen Horváth Lajos mérnök dolgozik.

Az üzletvezetőség lepecsételte a raktárakat s a 3. bosnyák gyalogezreddel őrizteti őket és a vonalat egészen Rákos állomásig.

A javítóműhelyek személyzete munkájától megfosztva télenül várja a történéseket. Ma délelőtti megjelent a pályaudvaron *Ludwig* elnök-igazgató s *Daróczy* állomás-önökkel együtt bejárta az egész pályaudvart.

A nyugati pályaudvar vonalain beállott sztráák egyik legérdekesebb esete ma délelőtti jelentették telefonon az állomás-önökségnek. A lajosmizsei vonatnak ugyanis reggel 7 óra ötven perckor kellett volna megérkeznie, de elmaradt. A pályaudvaron mit sem tudtak a sorsáról, míg ma délelőtti telefon-értesítést nem kaptak, hogy az emittet vonatot a Városliget mögött vesztelge. A mozdonyvezető tudniillik itt tudta meg, hogy kiütközött a sztráák, s még ezt a kis időt sem akarta feláldozni, megállította hát a gépet és otthagya a vonatot. Ugyanott különben még más három mozdony áll rendőri őrizet alatt.

A rákosi rendező-pályaudvaron.

A rákosi rendező-pályaudvaron ma délelőtti szintén megszűnt az élet. *Messinger* József helyettes főnök volt szolgáltaiban reggel, mikor a személyzetnek munkába kellett volna állnia. A személyzet nevében egy küldöttség jelent meg a főnök irodájában s bejelentette, hogy a nappali személyzet szolidaritást vállal az éjjeli alkalmazottakkal. Erre az állomás hatszáz-harminc alkalmazottja e távozott az állomásról s részben a Trieszti nőház címzett vendéglőbe, részben pedig a Zuglói sörözőkba ment. *Messinger* erre becsukta az összes irodahelyiségeket és raktárakat.

Délben a Központhi Teicsarnok kocsijai érkeztek meg a rendező-pályaudvarra s kérték a helyettes főnököt, hogy a teicsarnoknak avatást tejjel adja ki, mert mindössze negyven kanna tej érkezett négyezer helyett. *Messinger* József tudatta a teicsarnok embereivel, hogy nem tudja kérésüket teljesíteni, mert a tej a vonatokkal együtt a nyílt pályán van és sejtelve sincs hogy hol, melyik vonatban keresse. *Messinger* különben azt is mondogatta, hogy a künnrekedt vonatokon a romló éle mizsereken kívül igen sok élő állat is van s ezeknek élleme eserül senki sem gondoskodik. Csak magán a Marcheggig terjedő vonalon harminc tehervonat vesztelge. A tegnap érkezett utasokat a budapest-balparti ültetvények kérelmére a villamos társaság éjjel egy óráig folytonosan szállításra a Rakospalotáról a fővárosba.

A rákosi rendező-pályaudvaron a nap folyamán csönd volt, amiben bizonyára nagy része van annak a hét század katonának, akik már három óta kint tanváznak. A katonák örülnek legkevésbé a sztrááknak, mert éppen ma kezdődött volna meg az első rész szabadsága. A sztráák miatt most ez is egy-két napig elhalasztódik. A katonaságon kívül nyolevan rendőr is a pályaudvaron van, de ezeknek nincs semmi dolguk. A tiszték és rendőrtisztviselők a pálya közepén beszélgetnek és várják a további utasításokat.

Letartóztatott vasutasok.

A sztráák tanyán délelőtti híre terjedt, hogy a vidékről érkezett vasutasok nagy részét letartóztatta a rendőrség. Ez a hír érthető izgatottságot keltett a Zuglói nagy sörözőkban lévő tanyán, ahova még délelőtti összpontosították a sztráákoló vasutasokat a mozgalom vezetői. A hír igaznak bizonyult, mert tény, hogy a rendőrség közel ezer vasutast letartóztatott, akik mind a finne—budapesti vonarról jöttek a fővárosba, hogy résztvegyenek a ma délutánra tervezett gyűlésen.

Az államvasutak igazgatósága ugyanis — mint a rendőri sajióiroda közli — még az éjszaka folyamán feljelentést tett a rendőrségnek hogy mintegy 750 vasuti alkalmazott, akik között tisztviselők is vannak erőszakkal elfoglalt egy vonatot s nem térődve az esetleg bekövetkező szerencsétlenséggel, beindították azt Budapestre.

A fume—budapesti vonal emberei nem

egy, hanem három vonattal jöttek a főváros felé s nem 750-en, hanem mintegy ezerfőszázan. A rendőrség az államvasutaktól érkezett feljelentés alapján a kelenföldi pályaudvart megrakta rendőrséggel és katonasággal amiről a sztráák vezetői táviratlag értesítette őket azzal, hogy már Kelenföld előtt hagyják el a vasutat.

Az első két különvonat már Budafok állomásán megállt a távirati értesítés folytán. A vasutasok villamos kocsikra ültek s így sikerült nekik bejutni a fővárosba, ahol a sztráák anyára mentek. Amíg ez történt, megérkezett a harmadik különvonat is, amely mintegy 400 vasutast hozott Ezek azonban már bajba jutottak. A budafoki állomásnál ugyanis nem volt már egy üres kocsi sem s így nem indulhattak el hamarosan a fővárosba. Jó egy órába került, amíg elegendő kocsit kaptak.

A rendőrség emberei nagyot néztek a kelenföldi állomásán, amikor a különvonatok üresen érkeztek be az állomásra. Valószínűleg a vonatvezetőket akik azonban semmit sem árultak el társasait illetőleg. Most már sejtették, hogy mi történt. A rendőrtanácsos negyven lovasrendőrt a Fehérvári-utra küldött s elindította oda a 6. ik gyalogezred egy századát is hogy a Budafok felől közlekedő vasutasoknak utját állja.

A Fehérvári-ut 46. szám alatt lévő vendéglő előtt állott föl a rendőrség és a katonaság s feltűzött szuronyjal várta a villamos kocsikat. Tíz óra volt, amikor oda értek a harmadik különvonaton érkezett vasutasok. A kocsikat a rendőrség emberei megállították. A katonaság kört tornált a kocsik körül s a rendőrelügyelő harsány hangon szólt a vasutasokhoz:

— Szálljanak ki az urak! A törvény nevében letartóztatom önöket!

A katonaság ezután körülfogta a 440 emberből álló csoportot és az ut baloldali lévő marhaszállások közé terelte. A csinos kis komédiára nagy tömeg ember verődött össze a környékről s míg egy része a vasutasokat éltette, sokan szenvedélyesen kiakadtak a rendőrség ellen:

— Gyalázat, hogy így bántanak el intelligens emberekkel!

Mindez azonban mitsem használt. A letartóztatott embertömeget közrefogták a szuronyos katonák s úgy terelték őket Kelenföldre a vasuti állomásra ahol egy üres vonatba tuszokták be őket s rendőri és katonai fedezet alatt hozta be két kirendelt mérnök a vonatot a keleti pályaudvarra. Innen a rendőrök a Mosonyi-utcaiban lévő *tolonchárba* kísérték őket.

Körülből ilyen sors érte azt a 350 főből álló vasutas csoportot is, a rendes fumei gyorsvonattal közeledett Budapest felé. Ezeket is értesítette a Kelenföldi állomás, hogy rendőrök várják őket a kelenföldi állomás s ők is kiszálltak Budafoknál a vonatból s bajn akarják elérni a fővárost. Gyalog mentek a hatállomáshoz s azt hitték, hogy minden bizonnyal elérhetik a sztráák tanyát. Ámde a rendőrség már értesült arról, hogy hajóra szálltak s a Boráros-téren ahol a hatónak először ki kellett kötni várta már őket *Krecsányi* Kálmán detektív-önök egy sereg detektívvel és rendőrrel. A Boráros-tér közelében lévő teherpályaudvaron még dolgozó munkások mindenféle jeleket meg akartak érteni a hajónal érkezéssel, hogy a rendőrség várja őket, de már későn volt, a hajó kikötött. *Krecsányi* a detektívekkel és rendőrökkel a hajóra ment Ott megrögzte:

— Az urak vasutasok?

— Igen! — volt a felelet.

— Akkor letartóztatom önöket a tkv. 480 §-a értelmében.

Nagy zaj támadt a hajón lévő vasutasok között, de *Krecsányi* figyelmeztette őket a következményekre és így megadta magukat sorsuknak. *Krecsányi* ekközben felment a pa-

rancsnoki hidra s a hajó kapitányát utasította, hogy a Petőfi-térre állomásra vezesse a hajót. Itt már várta *Fusching* felügyelő mintegy száz rendőrrel az érkezőket s bekísérte őket a főkapitányság udvarára.

A háromszázötven főből álló csapatot, amelynek sorában több államvasuti mérnök és több tisztviselő is volt, először a főkapitányság *Zrinyi* utcai udvarán helyezték el. Itt kellett ácsorogniuk körülbelül egy óra hosszáig, amikor átkísérték őket a Béla-utcai rész udvarára s az ottlévő pincékben helyezték el a tekintélyes tömeget.

A letartóztatott vasutasok egyáltalán nem fogták fel tragikusan a dolgot, bár undagnalódva keletkeztek a rendőrség eljárása ellen.

— Azt mondta a detektív-önök — becsülte tudósítónknak egy zágrabi vasuti mérnök, — hogy azért tartóztatnak be bennünket a 480-ik paragrafus értelmében mert szolgálatainkat bejelentés nélkül elhagytuk. Én magam nem vagyok szolgálatban és szabadsággal utaztam el. Ezt ki is jelentettem *Krecsányi* ur előtt, aki azonban azt mondta, hogy ehhez neki semmi köze sincs. Különben is az ittlévők legnagyobb része nincs szolgálatban, sokan mint betegek vannak számon tartva, s így alig akad köztünk valaki is, aki szolgálatát engedelem nélkül elhagyta volna. Mégis úgy bántanak velünk, mint közönséges tolvajokkal. Valóssággal Ázsiába való állapotok ezek.

Egyszerre csak híre terjedt a letartóztatott vasutasok között, hogy a képviselőházban már tárgyalják az ügyüket. Nemsokára megjelent a rendőrség udvarán *Okolicsányi* László országgyűlési képviselő és érdeklődött a letartóztatás körülményei s a rendőrség bánásmódja iránt. Amikor *Okolicsányi* távozásban volt, egyszerre csak hatalmas éljenzés hallatszott a főkapitányság udvarán:

— Éljen *Okolicsányi*!

Kézzel ezután áterelték a tömeget a Béla-utcai udvarra. Itt ezután elzárták őket teljesen a külvilágtól annyira, hogy még a hírlapok tudósítói sem érintkezhetek velük. Ez már nagyobb méltatlankodást keltett és közben izgatottan keletkezett a rendőrség eljárása ellen. Ezeket *Krecsányi* detektív-önök megfenyegette azzal, hogy lezárja őket.

Déután kezdtek csak hozzá a letartóztatott vasutasok kitalgatásához, ami — tekintettel arra, hogy 350 emberről van szó — sokáig fog tartani.

A toloncházban különben ugyanígy bántak el az odaterelt vasutasokkal, akiknek nagyon fáj az, hogy így el vannak zárva sztráákoló társaktól s nem támogathatják őket. Külsőösen az a hír keltett nagy megütközést köztük, hogy a rendőrség toloncuton fogja őket hazaküldeni.

A sztráák tanyán.

A vasutasok tegnap kiadták a jelszót, hogy reggel a *Trieszti nőház* címzett vendéglőhelyiségben fognak gyűlésezni. Időközben azonban a mozgalom vezetői megváltoztatták ezt a tervet és azt hározták meg a Zuglói nagyvendéglőben gyűlések össze. Ennek ellenére már a kora reggeli órákban vagy kétezer vasuti jelent meg a *Trieszti nőház*-ban, akik az intéző-bizottságot várták. Ezek csak később értesültek arról, hogy a gyűlékezés helye meg lett változtatva és ezután gyogszerűen kivágták a meglehetősen nagy unak.

A Zuglói vendéglőben már korán délelőtti ezrével gyűlékeztek a vasutasok, legnagyobb részét vidékiek. Sokan családostul jöttek és apró gyermekeiket is elhozták. A sztráákolók a kertben lévő asztaloknál ültek és a használt hozott elemzősítást fogyasztották. Másrészt sörözgettek vagy kártyázzal igyekeztek az időt meg rövidíteni. Délig semmiféle izgalmat nem lehetett tapasztalni, csak amikor híre jött, hogy a Fiume és Zágráb felől érkezett társasakat elfogták, akkor keserően kiakadtak. Az egész utvonalt

a sztráktanya elé katonaság és rendőrség tartotta megszállva, még pedig oly módon, hogy maga a sztráktanya is körül zárva. A Haisar-úton, mely a zuglói sörösarnok felé vezető út egy mellékutca a két század 16-os huszar volt készenlétben egy órnagy és néhány tiszt vezénylete alatt. A Rona-utóban pedig, mely meg az ellenkező oldalról bántrolja a sörösarnokot, nyolcvan lovasrendőr volt elhelyezve. Magán az országúton a kocsi-közlekedés ennakadás nélkül folyt és itt gyalogos rendőrök őrködtek.

A sztrájkolók a legnagyobb nyugalommal várták és semmiféle rendezvényt nem követtek el. *Sarlay* állomás önök, akit felesleg hatósága legyen mi vizsgálat alá helyezt, többször végigsétált a sztráktanyán és figyelmzett az összegyűltekre, hogy maradjanak csendben és ne adjanak alkalmat rendőri beavatkozásra. — Enni, inni és dalolni szabad! — ugymond. — Csak beszédek ne tarison senki és ne használják a sztrájk szót!

A vasutasok küiben nem minősítik mozgalmaikat sztrájkoknak hanem — *mintaszünetnek*. Rendkívül nagy számban voltak olvasók, akik egész éjtel utaztak, az azelőtti éjjel pedig szolgálatot teljesítettek és így két nap és két éjszaka talpon vannak. Ehhez járult még, hogy jóval a főváros előtt szálltak le a vonatról és ugyancsak nagy utat tettek még meg Győr és Arad felé. A munkások a fáradtság, az elcsigázott emberek felhasználták a szép napnyaras tavaszi időt és leuerevedtek a földre és sokszernyi hajts között nyugalmas álomba merülve pihenték ki fáradalmukat. A sör és bor természetesen nagy keletnek örvendett. Ely-egy tréás megjegyzés is elhangzott. Az egyik szorongva vizsgálgatta az eget és szólt:

— Csak valahogy eső ne legyen.

— Mán hogy lenne — felelt a másik.

— No, már mért ne lehetne?

— Szereti az uristen a vasutit, nem küld csak esőt a nyakunkra.

— Szereti ám, ha még meg nem feledezettőlünk . . .

Egy vasuti ka'auz meg a feleségével évődött. Az asszony, ki mint hűseges életárs elkísérte urát ide is, megokolta a férje által fogyasztott italok mennyiségét és kifakadt:

— Ne igyál már annyit, öreg.

— Hát mit csináljak, ha szomjas vagyok?

— Igál vizet.

— Azt ám, ha volna. Hiszen szivesebben innék vizet, semhogy a pénzt költsem, de hát ezen a Budapesten még a vizet is betiltották, hát csak muszáj valahogy a szomjamat olttatni.

A vízhiányt különben a szegényebb sor-suak snyileték meg leginkább, akiknek nem volt arra való pénzük, hogy söri vagy bort igyanak. A vezetőséget is ideg az a körülmény aggasztotta, hogy a vasutasok legnagyobb része csak egy napig tartó gyűlésre utazott föl a fővárosba és itt egyszerre csak beleszeppentek egy egyelőre beláthatatlan ideig tartó fővárosi életbe. Tulnovon részük alig hozott magával többet, mint egy napi e-moziát, számíva arra hogy másnap már kikerül otthonában lesz ismét. A mozgalom vezetői úgy segítettek e bajon, hogy közadtségen ellátták élel és itallal a szegényebeket. Az ös e arias egyik szép bizonyossága az is, hogy a fővárosi vasutasok mandányian ma uszhoz veszik tehetség szerint egy-két kolozsukat és megosztva veük lakásukat maguknál szállásolják el őket.

Időközben a mozgalom vezetői többször ülészek és mindannapvizor elhatározták hogy együtt maradnak és küzdenek a végletekig. Az ez idő szerint már mintegy tízezer főre felszaporodott tömeg nagy lelkesedés-el helyeselte a vezetőség határozatát. Délután öt órakor telefonon értesítették a mozgalom vezetőit, hogy a demokráta-körben várja őket *Vázsonyi* Vilmos, és egyben felszólították őket hogy öt bizalmi férfit küldjenek azonnal

oda mert *Vörös* László volt államtitkár tárgyalni akar velük. E hír vétele után *Sarlay* János, *Turcsányi* Pál, *Faludy* József, *Kacsóh* Gyula és *Margulit* Kálmán kocsiba ültek és elhatározták. Ez a hír vihámgorsán terjedt el az egész sztrájtanyán és etől fogva leszült érdeklődéssel várták a bizalmi férfiak visszatérését s az eredményt. Sokan kiszaladtak az országútra és a tavozók után kiáltottak:

— Ne hagyjuk magunkat!

— Vagy mindent, vagy semmit!

— Bocssásák szabadon baltársankat!

Este hét óra tában kijött a sztrájtanyára *Lengyel* Zoltán függetlenségi képviselő akit nagy elkésedéssel fogadtak. Beszédet persze a rendőrség általa folytatn nem tarhatott és megjelenése tisztán látogató jellegével bírt. Többen panaszzal fordultak hozzá, mások pedig élményeket beszéltek el. Különösen érdekes, amit *Joanovic* fumei forgalmi főnök mondott el:

— Már Fiumében nagy ivgatottság uralkodott a pályaudvaron. A rendőrség felkérte *Lorber* főnököt, hogy beszélje le a vasutasokat az elutazásról. Erről persze szó sem lehetett. Elutaztak valamennyien s minden akadály nélkül Zagrábba érkeztek. Itt értesültek arról, hogy *Ludvig* Gyula hivatalos megkeresést intézett a zagrábi állomásfőnökhöz aszírát, hogy az odaérkező fumei vasutasokat tartóztassák le. Az állomásfőnök nem respektálta *Ludvig* táviratát mert — mint mondta — *Ludvig* rendeetei Horvátországra nem kötelezők. Innen Budafokig zavartalanul folytatták útjukat, ahol azután elértek a sztrájkot s vonatuk nem ment tovább. Az utközben ötvenről hatszázra felszaporodott tömeget, alighogy leszállottak katonaság és rendőrség vette körül és azokat, akiken vasuti egyenruva volt, kivétel nélkül letartóztatták. *Joanovic* ugy menekült meg hogy vasuti felsőköpenyét odaadta egy barátának és utazósiptak tett a fejébe. Így sikerült kikerülnie a letartóztatás. A vasuti alkalmazottaknak azon a címen való letartóztatása, hogy nem volt jegyük, határozottan jogtalan eljárás.

Éppen a vasuti alkalmazottaknak van meg az a kivételes joguk, hogy jegy nélkül is utazhatnak, s személvazonosságukat be tudják igazolni, s ilyenkor csupán egy korona pótdíjat kell fizetniük. Az utazó vasutasok személvazonosságának igazolhatóságáról ugy gondoskodott a mozgalmi bizosság, hogy ilyen s-övegű igazolványokat állított ki részükre:

Autított bizottság igazolja, hogy N. N. vasuti alkalmazott a nag gyűlésre kiűldetett.

Három bizottsági tag aláírása.

Nagyon érdekeseket mondanak el a *Csurgó* felől érkező sztrájkolók is. Az állomásfőnök távirati parancsot kapott, hogy az átutazó vonatokról mindazokat szállítsa le, akiknek nincs jegyük, akiknek pedig van, azoknak a nevet vegye jegyzőkönyvbe. Az állomásfőnök *Jordán* teljesítette a rendeletet. Csak azoknak a nevet jegyezte fel akiknek nem volt jegyük, és pedig úgy, hogy egy előre elkészített névsorral sorra jart a kocsikat.

— Ugy-e ön *Tóth* ön *Vajda*, ön *Kemény*?

Végül pedig maga letelepedett az utolsó kocsiában és jött fel Budapestre.

Nyolc óra felé járt már az idő, amidőn a küldöttség visszatért *Vörös* Lászlótól. A fizesrendezésre vonatkozó eredményt nem értek el ezen a tárgyaláson sem de azzal az örömmel öttek hogy elhagyták bajtársaik szabadonbocsátását *Vörös* László ki fogja eszközölni. E hirt *Turcsányi* bizottsági tag közölte a jelenlevőkkel, aki egy székre ülve a következőket mondotta:

Bajtársak! Először is arra kérlek benneteket hogy az eddig oly méltóságtelesen megőrzött hűgadságotokat s nyugalmatokat őriztetek meg. *Vörös* László ó méltos megígerte a nálá járót bizottsági tagnak, hogy

ki fog jönni hozzánk és itt a tizenhárom bizottsági elkezünk fog a leendőkről:

Közbeszóások: *Hat a letartóztatott?*

Mi van a tolnhába csukott embereké?

Turcsányi (ol tava): Letartóztatott ár-saink kiszabadására vonatkozólag bírom *Vörös* László azon ígérését, hogy a szabadonbocsátás még ma meg fog örüenni. Ugra le kerek tenát benneteket hogy az eddig nyugodt méltosagjal varjatok be a történet-döket. (Hel esles.)

A fősztekből, vasuti mérnökökből, tisztekből, a tisztekből és munkásokból áll, ezidőszent már mintegy buszezer főre felszaporodott tömeg méltóságos nyugalmával vette tudomásul e tényeket és örömkönek csak akkor adtak zajosabb ki jezést, amikor megtudták, hogy el fogott tartsa k szabadon bocsátatnak. A mozgalom vezetői azonban egy intéssel elhaltgattak és további nyugalomra intették őket. A rengeteg tömeg mint kezes bárány engedelmesskedett vezetőiknek és továbbra is a legnagyobb nyugalommal várták a fejleményeket. Eza att lassan-assan beesteledett, mire megvujtották a kertben levő lámpákat és a sztrájkolók szép csendben letelepedtek az asztalokhoz, hogy el fog aszszák szerény vacsorát.

A sztrájkbizottság közben egy magánlakásban összeült, hogy bevárja *Vörös* Lászlót. A bizottságnak számszámra érkeztek a sürgönyök, amelyek közül különösen érdekes a kolozsvári vasutasoknak *Szonok*ról a következő távirata:

Háromszáz kolozsvári bajtárs indult a nagy őlesre, de *Szonok*on megrekedtünk. Innen kivanunk kitarást és jó eredményt. Kérünk benneteket, hogy a vívmányokról azonnal értesítsétek. *Haromszáz kolozsvári bajtárs.*

Szó esett arról az óriási torlódásról is, mel et a megrekedt postaküldemények fogtak okozni. Már a mai napon legalább másélmillió postai küldemény várja a továbbítást és néhány nap alatt műlőkre fog rugni a küldemények száma.

Békétárgyalások.

A vasutasok részéről ma délután fél-ötör *Sarlay* János, *Turcsányi* Pál, *Breuer* Ferenc, *Margulit* Kálmán, *Faludy* József, *Lorber* József és *Kacsóh* Gyula tölk-resték a Demokrata Körben dr. *Vázsonyi* Vilmos országgyűlési képviselőt, hogy megbeszéljék vele a kibontakozás módozatait. Az értekezleten megjelent *Vörös* László nyugalmazott kereskedelemügyi államtitkár is, aki nyilván, illetékes helyről kapott fölbatalmazás alapján, proponálta, hogy szüntessék be a vasutasok a sztrájkot és küldjenek ki egy bizottságot, amely a kormány megbízottaival tárgyalna a memorandum pontjainak megváosítása iránt. Egyben biztosította *Vörös* László a küldöttség tagjait arról, hogy békés megoldás esetén a kormány fátályolt borít a történetekre.

Erre megindult a tárgyalás, de csakhamar félbe is szakadt, mert egy horvátországi vasuti hivatalnok jelentette, hogy a letartóztatott zagrábi vasutasokat még mindig nem bocsátották szabadon. A küldöttség erre egy hangulag elhatározta, hogy addig nem tárgyal, míg a törvénytelenül letartóztatott vasutasok fogva vannak. A köztisztviselők kotelességszegéséről szóló törvényeikk a vasutasokra nem vonatkoztathatik, minthogy a vasutasok nem köztisztviselők. A mellett a zagrábiak letartóztatása véres politikai timentésekre adhat alkalmat Horvátországon. A zagrábiak ugyanis, mint hire jár, azt mondták, hogy a magyarok torbeszállták őket, főtáhták Budapestre és itt kiszolgáltatták a fegyveres hatalomnak.

Az értekezletet fölfüggesztették s *Vörös* László és dr. *Vázsonyi* Vilmos átmen-

tek a belügyminiszterhez, hogy a letartóztatott vasutasok érdekében interveniáljanak.

Az intervenció eredménnyel járt. Felsőbb rendeletre szabad bocsátották a letartóztatottakat, akik rögtön a zuglói sztrájknyára mentek. Nemsokára odaérkezett a kiküldött bizottság, velük együtt Vörös László, Vásonyi Vilmos, Hock János és Lengyel Zoltán is és folytatták a Demokrata Körben félbeszakított értekezletet.

Vörös László fölhívta a bizottság tagjait, hogy adják elő a béke feltételeit.

Hock János szólalt föl erre, hangsúlyozva, hogy a sztrájk és fizetésrendezés kérdését külön kell választani. A szólás-szabadságot megsérteni nem szabad, a holnapra tervezett nagygyűlésnek törvényes akadály: nincs. A fölfüggesztett vasutasok visszahelyezendőek. A pénzügyi bizottság csak akkor tárgyalja a vonatkozó törvényjavaslatot, ha a holnapi nagygyűlésen, a vidéki központok értekezletin és a később tartandó nagygyűlésen, amelyre minden ültetvezetőség huszonöt-huszonöt embert küldene, az összes sérelmeket felsorolják.

A bizottság tagjai és Vörös László is, mint a kormány bizalmasa, hozzájárultak Hock javaslatához.

A nagygyűlést tehát holnap megtartják, ha Hieronymi erre az engedélyt még az éj folyamán megadja, Vörös és Vásonyi erre rögtön a kereskedelemügyi miniszterhez hajtottak, hogy referáljanak a tanácskozásról. A bizottság tagjai azzal osztoztak szét, hogy éjjelkor folytatják a tanácskozásokat a Demokrata Körben.

— Éjféltől 1 órákor.

A sztrájkolók kiküldöttei Vásonyi Vilmos képviselével együtt a Központi Demokrata Kör helyiségeiben várják vissza Vörös Lászlót, aki a sztrájknyaról elvitte Hieronymi miniszterhez a sztrájkolók bizalmiférfiainak javaslatait.

Épp most érkezik meg Vörös László Hieronymi miniszter feltételeivel. A bizalmiférfiak vele tanácskozásra vonulnak vissza.

Hieronymi döntése a nagygyűlés engedélyezésének feltételeire nézve a legmélyebb diszkreció mellett közöltettek a bizalmiférfiakkal, akiknek határozatát Vörös László még az éj folyamán átviszi Hieronymihez.

A békes kilátások javulnak.

*

A sztrájknyarán a vasutasok d. e. tizenhárom tagu bizottságot választottak a maguk köréből. A sztrájk-bizottság tagjai: Kaosóh Gyula, Veréb Mihály, Margulit Kálmán, Neumann Manó, Szmeccsányi Pál, Turcsányi Pál, Seide Artur, Kósa Lajos, Lorber, Joannovics, Komlós, Sarlay és Lindner.

A sztrájkolók már megállapították feltételeiket. A békeponatok ezek:

1. Az összes memorandumokban foglalt követelések teljesítése.
2. A szolgálati pragmatika.
3. Az országos szövetség.
4. Senkinek a sztrájk következtében büntetése ne legyen.
5. Ne rendeleti uton, hanem a törvényhozás útján rendezzék el a vasutasok dolgát.

A bizottság megállapodott abban, hogy a feltételekből semmit sem enged. A vasutasok egyébként a következő nyilatkozatot bocsátották ki:

Nyilatkozat. 1. Földessy Ödönt és Just Ferencet, mint ügyünknek oserbehagyóit vezetőinknek, nem ismerjük el és kijelent-

jük hogy a mai naptól kezdve semminemű megbízásuk nincs.

2. Tízakozunk Horvátors ágból és Fiuméből az országos nagygyűlésre érkezett, több száza menő kartársaink jogtalan és erőszakos letartóztatása ellen és azonnali szabadonbocsátásukat követeljük.

3. A jelenlegi áldatlan helyzetről, melybe bennünket és az országot belekergették, a felelősséget a kormányra bántjuk.

4. Igazságos ügyünk diadalának föltételül bízunk.

5. Nehéz küzdelemünkben valamennyien összetartva és együtt érezve, a nagy közönség szíves támogatását és elnözését kérjük.

6. A VI. kerületi Demokrata Körben permanenciában vagyunk (VI. ker. Gyár-utca 18.)

Budapestben, a Zuglóban április hó 20-án összegyűlt tizenötezer vasutas nevében és megbízásából a végrehajtó-bizottság: Seide Artur, Sarlay János, Margulit Kálmán, Turcsányi Pál, Faldy József, Joannovics Miklós, Lorber József, Breuer Ferenc, Komlós Manó, Kósa Lajos, Kacsóh Gyula, Veréb Mihály, Kardos Antal.

Az intéző-bizottság a következő felhívást bocsátotta ki:

Helybeli vasutasok! Felkérünk benneteket, hogy vidéki kartársaitokat, amennyire tevésegekben áll, a mai északára szállásoljátok el. Folyó hó 21-én reggel 7 órakor valamennyien ismét egy taborban legyünk ugyanezen helyen.

Budapestben, 1904. április 20-án.

A végrehajtó-bizottság.

Szabadon!

Este nyolc óra tájban a sztrájknyarán már nagyon vig volt a hangulat. A nagy sörcsarnok egyik nagyobb termében zongora mellett mulatott a jókedvű társaság. Egyik vasuti tisztviselő ült a zongorához s játszotta egymásután a szebbnél-szebb magyar nótákat. A Kossuth-néla hangjaira felkeltek a sztrájkoló vasutasok és kalaplevéve énekeltek azt el.

Ezután pár perccel érkezett meg az első hír, hogy a zágrábi és fiumei vasutasokat, akiket délelőtt letartóztattak, szabadon bocsátották. Körülbelül félkilenc tájban érkezett meg az első szabadon bocsátott csoport a sztrájknyárra. Óriási éljenzessel, kalap-, kendőlebegtetéssel fogadták a kiszabadult kollégákat. Megható jelnekets játszódtak le eközben. Idegen emberek összelekeztek, összecsoportolták egymást s ugyszólván kézzel-kézzel adták a fogságból kiszabadult embereket.

Ezer meg ezer kérdéssel fordultak hozzájuk aziránt, hogy miként érezték magukat a rendőrség vendégszerető hajlékában. A tulboldog emberek elmondták, hogy 50—60 főnyi csoportokban zárták le őket pincészerű helyiségekbe s az ablakok kinyitását nem engedték meg. Olyan büzhödött volt a levegő, hogy többen rosszul lettek. Kérték a rendőrséget, hogy igazolhassák magukat s azután ereszték őket szabadon, de erről hajlani sem akartak.

Eközben elmúlt dél és az éhség erőtt vett az elesigázott embereken, akik tegnap dél óta már nem jutottak tisztességes ételhez. Felajánlották nekik, hogy a mai rabkosztot — savanyu káposztát — ehettek, de nem volt kedvük ehhez. Erre megengedte a rendőrség, hogy elárusítsák mehessenek be az udvarra. Ezek azután a környékbeli henteseknek minden rothadt virslifjét és füstölt húsát eladták a szegény embereknek, akik möhön kaptak az elromlott ételeken is. Alig volt vége a szomorú ebédnek, egy Maczán János nevű mozdonyvezető rosszul lett a romlott húsól s nagy kínok között összeesett. Orvost hívtak hozzá, aki elrendelte, hogy kórházba vigyék.

A letartóztatott embereket déltől fogva egész estig kiballagták s este nyolc óra tájban bocsátották őket szabadon, amikor kivonultak a sztrájknyárra.

A hangulat eközben egyre emelkedett a sztrájknyarán s az ital is erősen fogyott, úgy hogy a vezetők azon gondolkodtak, hogy a sztrájkolókat haza kell küldeni, hogy valamiképp zavarok ne támadjanak.

A kormány köréből.

A vasutasok sztrájkja természetesen élénk diskusszió tárgyul szolgált ma este szabadelvűpárti politikuskok körében is, úgy hogy a Rákóczi hamvainak hazaszállítása miatt érzett öröm nyilvánulására alig volt alkalom. A helyzetet minden esetre felette komolynak tartják ezekben a körökben is s általánosságban azt az álláspontot foglalják el, hogy ezen a ki számíthatlanul nagy károkat okozó helyzeten a lehető legsürgősebben segíteni kell.

A kérdés szanalását egyébként — amint értesülünk — a miniszterelnök teljesen Hieronymi Károlyra bízta, aki egész délután ezzel az ügyvel foglalkozott s az esti órákig nem is vette igénybe a miniszterelnök által följárandult esetleges segítségét. A kormány dispoziói röviden abban állanak, hogy az összes utászászlóaljakat bekérte. Két zászlóaljat már reggelre kihelyeztet a vonalakra s első sorban azokat a vonalakat látja el, amelyek főforgalmi utak s amelyek az ország-határok felé vezetnek. A vasutasoknak el kell foglalniok állomáshelyeiket, ez az első lépés, amely a kibontakozáshoz vezet. Azontul aztán a méltanyosság fogja megszabni a megoldás módozatait.

Fiumétől — Budapestig.

Az utolsó vonat, amely ma délelőtt tizenegy óra tájban gurult be a keleti pályaudvarra, a fiumei gyorsvonat volt, amely normális viszonyok közt reggel kilenc órakor érkezik a fővárosba. A fiumei gyorsvonat tegnap este nyolc órakor indulásra készen állott a fiumei pályaudvaron, telve utasokkal, akik Abbaziából és az amerikai Cunard hajó megtekintése után Fiuméből iparkodtak vissza a fővárosba. A pályaudvaron hirtelen nagy riadalom támadt. Odakünn éljenzettek, majd viharos abeug-kiáltások voltak hallhatók. Az utasok közt egyszerre elterjedt a hír:

— Kitért a vasutas-sztrájk! Le a vonatról!

Az odakünn összeverődött tömeg elállta a mozdony utját s harsány kiáltások hangzottak:

— Addig nem indulunk, amíg a vasutasok számára, az állomásfőnök nem ad elegendő kocsit!

Hosszas luza-vona után fölkapcsolták a kocsikat. Egetverő éljenzés volt rá a felelet. Az utasok azonban rémülten tekintettek a sötét éjszakába, féltek a kormány nélkül maradt gőzparipától, összeütközést emlegettek, majd meg azon aggodalmaskodtak, hogy Zágrábban elreked a vonat. Sokan elhagyták hát a vonatot s félórai késéssel végre elindult a mozdony. Minden állomáson véges-vegig éljenző vasutasok fogadták kollégáikat. Zágrábban olyan nagy volt a tolongás, hogy Lévy kormánybiztosnak kellett néhány megnyugtató szót szólnia a vasutasokhoz, akik erre nyugodtan elfoglalták helyüket s a vonat továbbrobgott, minden állomáson megállva s újabb vasutasokat szedve föl. Azontul aztán esőnd lett, csak olykor éljenzettek egyet a forradalmi vonaton, mialatt az utasok szepege regléttek egymáson vasuti borzalmakat s meghányták-vetették a vasutasok dolgát. A vonat zenfolva volt, az elsőosztályu kocsikban kényelmesen pipázva ütk a kalauzok, fűtők, mozdonyvezetők. Dombóvárot, ahol néhány pereig áll a vonat, valóságos harc volt egy-egy pohár kávéért, kifliért. Mindenütt mosolygó, egymást bátorító emberek, akik biztak ügyük sikerében. Promontor környékén hirtelen megállt a vonat. Kupéról-kupéra szállt a hír, hogy a vasutasokat katonaság várja a keleti pályaudvarban. Kiadták hát a jelszót: Vasutasok, hajóra! A hosszú gyorsvonat egy pillanat alatt kiürült, tolongva siettek a hajó felé s néhány perc múlva a Dunán látszott, ment a nagy emberraj, melyet a gyorsvonat közönsége kendőlobogtatással üdvözölt. Hanem a rend most már teljesen fölbomlott a vonaton. Szinte csigalassúsággal ment tovább az így ledogra-

dált gyorsvonat s az utasok a fáradságos ut után — mit tehettek egyebet — tréfára fogták a dolgot. Egy jókedvű újságíró a kényelmesen pipázó mozdonyvezetőhöz fordult:

— No — mondta elébe nyújtva egy csomó kártyát. — Ajánlok hat parti kaszinót. A mozdonyvezető nevet.

— Nem — mondja — nem játszom. Nincs pénzem.

— Nincs? — mondja a nevetve a másik. — Nem baj, játszom én ebbe a lokomotívba is. Ez most ugyanis a magáé.

Hanem a helyzetet egy másik újságíró jellemezte legjobban. Szomorúan állt az ablaknál, busan lehajította a fejét.

— Mi baj? — kérdezték. — Min tudódol?

— Azon gondolkodom, hogy miképpen fordulhat föl a világ ilyen hírtelen és ilyen fenekestől. Most lám már a hatodik váltón megvünk keresztül és még egyetlen egyet sem irtam alá.

Utóljára, a legrosszabb viccek közben s a leglassabb vonaton is megérkezik az ember. Tizenegy óra felé tejtutott a gyorsvonat a pályaudvarra.

A postaforgalom szünetelése.

A főposta igazgatósága ma délelőtt intézkedett, hogy a postaforgalmat ott, ahol lehet, pótolja. A délelőtti megállapodás szerint csak az Ausztriába szülő vagy Ausztrián át irányulható postát a Dunántul és a Dnamentén levő városok postáját továbbítják. Ezt a forgalmat a Délivasut és a Dunagőzhajózási társaság közvetíti. Az eddigi diszpozíció szerint a Délivasut úgy *Sombathelyen*, mint *Kanizsa-Pragerhofon* át közvetíti a postát; de ha *Sombathelyen* az áttűtő délivasuti vonalak is feltartóztatnának, akkor kizárólag a kanizsa-pragerhofti vonalon fogják szállítani az egész osztrák postát. Postatárgalom lesz a kassa-oderbergi vonalon is, de természetesen csak *Kassától* fogva, mert oda Budapestről vonat nem megy. A berlini expressz ilyenformán csak *Kassáig* fog elhathatni. A Dunán fogják továbbítani *Belgrádon* át a Keletre szülő postát is.

Tegnap este és ma délelőtt valósággal megszűnt a közönség a telefon- és a táviróhivatalok. Az idegenek és a vidékiek, akik tegnap este a fővárosban voltak kénytelenek maradni mind a táviróhivatalokra és a telefon-állomásokra siettek, hogy megvugtassák az otthonváltakat és üzleti ügyeiket eligazítsák. A telefon-központban nagy torlódás támadt. Órákhosszat kellett várakozni egy-egy vidéki vagy bécsi telefonbeszédese közben a zavarba jutott közönség, kereskedők, vállalkozók elpanaszolták egymásnak bajukat, amit a vasuti sztrájk miatt szenvednek. Az egyik törvényeségi tárgyalásról készt le, amelyről az existenciája függ, a másik husz vagon narancsot adott fel és indított el s most nem tudja, hol vesztegel küldeménye. Akadt néhány baromfikereskedő-aszszony, aki szinte kétségbeesve várta, hogy hirt kaphasson telefont, vajjon a vidékről már vasutra tették-e a temérdek kopaszított és élő baromfit. És ezek a kárvallokták állhatatosan és türelemmel várakoztak, míg a megtorlódott forgalomban rájuk került a sor.

A bécsi postaigazgatóság arra az esetre, ha a vasuti forgalom hosszabb időre megakadna, külföldi intézkedésekhez folyamodik. A magyarországi levélposta ma csak *Bruckon* át érkezik meg. A tapasztalás azonban azt bizonyítja, hogy azon a vonalon a küldeményeknek aránytalanul kisebb részét szállítják, míg a küldemények zöme *Marchegg*n át érkezik. A magyarországi levélpostának ez a része ma teljesen kimaradt. Arra az esetre, ha a sztrájk huzamosabb ideig tartana, ez a postai forgalomban igen érzékeny hátrányokat és károkat okozhatna, minélgyva *Kamler* udvartársaság Alsó-Ausztria postaigazgatója megkezdte a Dunagőzhajózási Társaságot, hogy ennek segítségével a postai forgalomban felléphető zavaroknak amennyire csak lehet, elejét

vegye. A postaigazgató azt kérdezte a Dunagőzhajózási Társaság igazgatójától, hogy hajlandó-e a Dunán közlekedő gőzhajóit esetleg a postaforgalom szolgálatába bocsátani és az egyes kikötőhelyekre ideiglenes postakomplexumokat berendezni. A Dunagőzhajózási Társaság készen nyilatkozott hajóit a postaforgalom szolgálatába bocsátani és a teherforgalmat is Budapesttel az eddiginél fokozottabb mérvben eszközölni. Ma reggel ugyan még egyetlen különhajót sem indítottak utnak, ezeket azonban legkésőbb holnap beallítják.

Az általános sztrájk.

— Távirati jelentések. —

Bécs.

A magyar államvasutak sztrájkia következtében a Magyarországra és Magyarországból való összes közlekedést *Marchegg* és *Bruckon* által beszüntették. Ma reggel a keleti futárvonaton mint külön vonat érkezett ide. A vasuti sztrájk itt a legszenzációsabb érdekföldést kelti. A magyarországi posta ma reggel elmaradt és az üzleti körökben a legnagyobb zavar volt. A pályaudvarokon viharos feltelet voltak. Igen sok utazó akart Magyarországra utazni, de valamennyinek azt mondták, hogy csak a határig tudják őket elszállítani. Egész csoportok álltak, nem tudva hogy mit kezdenek. Nagyon sokan voltak olyanok akik csak látogatásban voltak Bécsben s most vissza akartak utazni. A hivatalnokokat valószínűleg ostromolták kérdésekkel de ezek csak azt a tanácsot tudták adni, hogy ma este a déli vasut gyorsvonatával, vagy reggel a déli hajóval utazzanak.

A Magyarországra s' b. szülő postát a *pragerho-* *kanizsa* vonalra irányítják. Holnap 21-én a bécs-budapesti postahajó reggel 7 órakor érkezik egy magyar postaközveggel. Közvetlen levél- és újságokot használnak *Pozsony*, *Göy*, *Gönyö*, *Komárom*, *Esztergom*, *Vác*, *Budapest* város és *Budapest* 12. számára. Továbbá a *Pozsony*nak és elágazásának (*Vágvölgy*) szülő postát *Marchegg*n át egy berendezett futármennyel *Dévényujfalun* át viszik, továbbá a *Malackán* szülő postát *Dürnkürten* át *Gajbá*ra, azután a *Morva-Szt. Jánosnak* szülő postát *Hohenau*ba és végül a *Holc*snak szülő Gűdingbe irányítják.

Pozsony.

A pozsonyi főpályaudvarra éjféli után 10 perccel érkezett ama távirati jelzés, mely szerint minden vonat fenntartandó. *Ruml* József állomásfőnök ezt a jelest csak az egy órai bécsi személyvonat beérkezése után adta tovább. Közben az összes pozsonyi pályaudvarokról körülbéli 30 tiszt és egyéb a kalmazott jött a főpályaudvarba, hogy a bécsi személyvonattal Budapestre induljanak az ott tartandó tiltakozó gyűlésre. Midőn értesültek a sztrájk kitöréséről, abba meglepéssel belesugodtak. A *szolnai* személyvonat reggel 1/24 óra óta itt vesztegel. A pozsonyi állomásokról éjféli 11 óra óta nem indítottak vonatot. A bécsi 117. sz. est. vonat, melyet csak az utasok kérésére hoztak *Marchegg*től *Pozsony*ig, éjféli negyed 2 óra óta itt áll. Azonkívül itt vesztegel a 217 számú tehergyorsvonat. A szakelőzai vonat *Dévényfőn*ál megállott. A pozsonyi alaguton túl és *Dévényujfalun* több tehervonat áll. *Pozsonyból* több mint 200 utas nem tudja útját folytatni. Az utasok között nagy a nyugtalanság. Mindenki türemetlenül várja a sztrájk beejzését. A személyzet nyugodt. Rend-avarás nem történt.

A hadtestparancsnokság korán reggel megkérdezte, vajjon van-e szükség a vasuti sztrájk miatt katonai karbantalomra. A forgalmi főnökség ezt feleslegesnek mondta és kijelentette hogy ez még jobban károsítaná a helyzetet. A pályaudvarokon a csend fenntartására a rendőrség ügyel. A vasuti altisztek, szolgák és munkások csoportokba verődve vitatják meg az eshetőségeket. Ma az egész személyzet uból *rendületlen kitaratást* fogadott. A postai küldeményeket ma délelőtt Budapest és Bécs elé hajón továbbították. A sztrájkolók közt elterjedt hírek szerint a *Korneuburgban* állomásozó vasuti és táviró-erőd-parancsot kapott, hogy máv. fővonalam teljesítendő szolgálati felére indulási készenléthe helyezze magát.

Szeged.

A szegedi üzletvezetőségi rökusi szeged-tiszai rendező és szegedi állomásának, va amint a fűtőház, a műhely, a kezelő és leszállóhivatal személyzeti reggel beszüntették a munkát. A vonatok nem érkeznek

sem nem indulnak. Az arad-csanádi vasut Deszkig közlekedik. A hajóközlekedés megszaporodott. Az üzletvezetőséget a raktárakat és a mozdonyokat rendőrök őrzik.

Temesvár.

A temesvári máv. alkalmazottak 2 00-an köztük 70 mozdonyvezető reggel 7 órakor jelentette az állomásfőnöknek, hogy sztrájkba lépnek. A 3 órakor érkezett orszvai gyorsvonat a rajta lévő mozdonyvezető nyomban elhagyta. Az utolsó vonat *Buziásról* érkezett 9 órakor.

Arad.

Sztankovics államvasuti üzletvezető, *Bene* Gyu a ellenőrt a sztrájkmozgalom egyik vezetőjét felügyesztette állásától, mert az állomason bízta a mozdonyvezetőket, hogy ne álljanak szolgálatba. A sztrájkolók az üzletvezetőt kérték, nevezze vissza *Benét*. *Churke* és *Szilagyi* ellenőrök kijelentették hogy *Benével* az egész tisztakar szolidaris és ha nem helyezi vissza *Benét*, *ők* letessék a tollat. Az üzletvezető kijelentette, hogy ezt nem teheti. Erre az összes tisztviselő *Benét* élve, elhagyták az irodákat és kimondták a sztrájkot.

Nagyvárad.

A 8901. számú alódi vonatot *Nagyváradon* a sztrájkolók megtildták; leelősségre vonták a lokomotívvezetőt, hogy miért szegte meg a megállapodást. A nyelzet oly lenyegelt lett, hogy a vonat egész személyzetét meg akarták lincselni. A lokomotívvezető sirva panaszkodta hogy az egésznek a békésesabai állomásfőnök az oka, aki a megállapodás ellenére követelte a vonat elindítását. A személyzet az utasokat rimánkodásuk ellenére *Osven* kiszájtotta. Ugyanezt tette az *Érmihályfalváról* érkező vonat is. A 8911. számú alódi vonat személyzete *Less* állomáson kikapcsolta a kocskat és az utasoknak székereken kellett *Nagyváradra* mennük. *Szolnokon* a *Budapestről* *Aradra* menő 601. számú vonat lokomotívjára ráültek *Horvath* lokomotívvezető fule mellett a gyolty, amely a kenderkészülék összetörte. A lokomotívvezető nem akarta a vonatot elindítani, mire egy mérőugrott föl a gépre és követelte a vonat elindítását. Erre a gépész és a fűtő el akartak uggni a gépet és ebben a pillanatban dördült el a lövés a sztrájkoló munkások köréből.

Kassa.

A délután 4 órai gyorsvonat *Göy*g miszkolezi üzletvezető vezetésével indult Budapest felé, azonban *Eberca* állomáson az előjáró nem indította tovább a vonatot. A kassai szocialdemokrata part 200 koronát vit a Heránad melletti sztráktanyára ezt az összeget azonban a sztrájkolók nem fogadták el, mert nem osztják a szocialisták elveit.

Kolozsvár.

A budapesti reggeli gyors- és személyvonat, valamint a reggeli brassói személyvonat itt leosztott. Az ideérkezett utasok körülbéli 880-an kénytelenek itt maradni, nem lévén közlekedés, *Schandi* üzletvezető megjelent a pályaudvaron és *Pollak* felügyelő orgalmi főnök nagy erőfeszítéssel oda akart hanni, hogy vonat legyen indítható. — *Pollak* kijelentette, hogy maga is szívesen teljesít szolgálatot a vonaon, csak indítsák el. A személyzet ezt tisztelettel megtagadta. A személyzett gyűlést próbált tartani, azonban ebbe nem eg, ezek bele.

Esztergom.

Parkányánán közel négy száz ember várja, hogy mikor mehet tovább. Az éjjei expresszvonat *Zebegényben* állt meg és ez utasok egy része most is ott van. Ezek bevárják az esti bécsi hajót hogy Budapestre mehessenek. Az itt rekedt utasokhoz sok parkányánai utas is csatlakozott kik szintén a bécsi hajót várják, mely tulterhelve érkezett meg ide.

Eszék.

A budapesti reggeli vonat ugyan meg beérkezett. *Gomboson* kijelentette a mozdonyvezető hogy nem megy tovább. Erre az utasok avval a kéréssel fordultak az állomásfőnökhez hogy a vonatot legább *Eszékig* vezesse, amit aztán sok rábeszéléssel lehetővé tett. A vasuti forgalom a helyi pályaudvaron délelőtt 11 órakor megszűnt. A 1/29 órakor elindult budapesti vonat *Vilányban* akadályozták meg a továbbmenetben. A naci 11 órakor induló vonatra még kiadták a jegyeket, de a vonat már nem indult el.

Békés-Csaba.

Az Arad felé menő vonat Kétegyházaán, a szolnoki Mezőberényben, a nagyváradi Kétegyházaán nyílt pályán megállt, az utasokat gyámoltalanul hagyta. Az Arad felől jövő gyorsvonat Mezőberényben állott meg, míg a tövisi gyorsvonat nem is jött meg. Dében távirati rendelet a pénztárkezelési osztály főnökétől Budapestről a pénztárak biztonságára tárgyában. A sztrájkolókhoz az álmódon a város közönsége tömeges látogatásokat tesz.

Fiume.

A vasúti forgalom délelőtt 10 órától itt teljesen szünetel. A tárházak, vasúti bejáratok elzáratnak. A szentpéteri vonat csak *Mattughaig* jött, ahol az utasok kénytelenek voltak kiszállani és hajón Abbaziából és részint kocsin jöttek Fiuméba.

Zólyom.

Zólyomban déltán 3 órakor kiűtött a vasúti sztrájk. A Rutka felől jövő budapesti gyorsvonat csak Zólyomig jött. A pályaudvar telve van utasokkal, akik tovább nem mehetnek.

A bécsiek hus nélkül.

Bécs, április 20.

A városházán nagy az aggodalom a miatt, hogy ha a magyarországi vasúti sztrájk hosszabb ideig fog tartani, akkor Bécs város élelmezése is bajjal fog járni, mert köztudomású, hogy a bécsi piacra kerülő marhahús, illetőleg vágómarha 80%-a Magyarországról való. Ha a magyar behozatalról elesnek Bécs, akkor *valóságos husinség támadna*. A jövő hét hétfőjéig még van hus, mert a Bécsbe irányuló felhajtás már el van szállítva. Más élelmicikkekben, amelyek nagy mennyiségben kerülnek Bécsbe Magyarországból, így szárnyasokban, tejben, tojásban és zöldségben *már is jelentkezni a hiány s így az árak nagyon fel fognak szökni*. A holnapi vágómarhavasáron még nem lesz érezhető a csökkenés, mert a felhajtás tegnap és ma megtörtént.

A mai nap folyamán nagyon élénken tudakozódtak a Dunagőzhajózási Társaságnál, hogy vajon képes volna-e a társaság szükség esetén kettős járatokat beállítani egy a személy-, mint a teherforgalom terén. A társaság megnyugtatta a kérdezősködőket és már ma is a szokottnál nagyobb számban indított teherhajókat és egy-egy tehergőz 2-3 sleppet vitt. Ugyanez fog történni a személyszállításnál, ha szüksége mutatkozik.

A vasutered.

Korneuburg, április 20.

Itt ma az a hír terjedt el, hogy az itteni vasúti ezredet Budapestre küldik. Délután háromnegyed két óráig azonban a vasúti ezred még itt volt helyőrségen és *semmi nyoma se látszik* annak, hogy utra készülne.

BELFÖLD**A Kossuth-párt értekezlete.**

Budapest, április 20.

A függetlenségi és 48-as párt ma értekezletet tartott melyen élénk vita folyt a civilista kérdés és a vasutasok sztrájkja tárgyában. *Komjathy Béla* elnököl, aki bemutatván a vasutasok iratait, amelyben a párt támogatását kéri, *Polónyi Géza* közl.

Kijelentette hogy az érkezeltek összehívását ő kérte, mivel szükségesnek tartotta, hogy a párt további magatartását megbeszélje, tekintettel a függőben levő nagy kérdésekre és azok között a civilistára. A civilista felémelését célzó javaslattal szemben a pártnak életjelt kell adni magáról. Nagyszabású mozgalmat kell indítani, sőt bevallja, hogy az ő egyéni óhajása az, hogy a párt a töle telhető erővel igyekezzék törvényerőre emelését megakadályozni. Ha a civilista emelését meg nem akadályozzák és így megengedik, hogy az országgyűlés ajándékot adjon annak a tejedelemnek aki rövid néhány hónappal ezelőtt a magyar alkotmány sarkalatos teteit megírta, úgy az egy

örökös rejtély maradna a történelem kutatói előtt. Rákóczi hamvainak hazaszállítására vonatkozó királyi elhatározás előtt tiszte ettel hajlik meg de ezáltal nem történt egyéb. minthogy egygyel kevesebb van a sérelmi listán és nem mellőzheti e kérdésnél, hogy ezen királyi elhatározásnak az időpont üzleti jellegzet ad mert a kormány számítása és törekvése világosan captáció benevolentiae, meg akar menekülni egy nagy viáól és ezért évenként 2 milliónál többet akar a királynak juttatni. A király rövid idő előtt olyan álláspontra foglalt el, hogy már ezert is kötelessége a pártnak a késhegyig menő haro Egy év óta tünnet a király az ország és a főváros ellen azáltal, hogy nem jön ide. Az udvartartás kérdésében már évtizedek óta tartó panaszok dacára magyar királyi udvartartás nincsen és a magyar nemzet által adott milliók a bécsi udvar tényének emelésére fordítottak. Kizozásola, hogy a kormány sporadikus javaslatokat hoz a Ház elé és ezzel lekötö az ország jóvedelmeit, de nem ad alkalmat a költségvetés letárgyalására és ez által az ország pénzügyi költségvetésnek meg-bíráására.

A vasutasok ügyére áttérve, meggyőződött ma arról, hogy ez a kormány a legjólisabb indítványokat is mellőzi azért, hogy erőszakosan járhasson el. A ma megtartott előértekezleten a párt képviselőinek csak egy óhaj-tása volt, tudniillik, hogy a bekövetkezett válságnak tulajdonképpen közvetlen oka, hogy a kormány a gyűlékezési jog rut megsértésével polgári jogaiktól fosztotta meg a vasutasokat, elhárították. Mi a csillapításra szivesen vállalkozhatunk akkor, ha a vasutasok gyűléüket megtarthatják, panaszait elmondhatják s ott az országot távékozathatják. Erre a kormány részéről a felelet fenyegetés volt s azon kiementést, hogy a szuro-nyokra appellál, a jobboldal megélezte.

Olay Lajos egyetért Polónyival általános-ságról, de semmi szin alatt sem enged a pártot az obstrukcióba belevinni, mert az alkalmat adna a kormánynak hárszabálmódo-sító terve keresztülvitelére, ami által kicsa-varná az ellenzék kezéből a fegyvert a ki-egyezesi és egyéb fontos gazdasági kérdések tárgyalása előtt.

Polónyi kijelenti, hogy ő nem obstrukciót, hanem erős akciót akar.

Erre még sokan felszólaltak és főképp akörül tolyt a vita, legyen-e obstrukció a civil szemelés körül, vagy sem. *Lukács Gyula* és *Tóth János* ellenzik az obstrukciót, *Bakó József* mellette szól; *Kubik Béla* a vasutasok ügyének megbeszélését tartja legfontosabbnak és megbotránkozását lejezi ki a gyűlékezési jog, a személyes szabadság és a miniszter-eimök mai nyilatkozata felett.

Visontai csodálkozik azon, hogy az obstrukciót éppen Polónyi veti föl aki a lesze-relésnek egyik főtenyezője volt. *Rátkay* mind-ennél fontosabbnak tartja az olasz és német kereskedelmi szerződéseket, szerinte a kormány szándékosan ki akar fogyni az időből.

Barta Ödön kiemelődönök tartja a párt nem zárkózni el a civilista felemel-ésétől, ha valaki meggyözi a pártot arról hogy a magyar királynak magyar udvar-tartására a kötség kevés, de a császárnak az osztrák udvar részére egy-egy filvert sem szavazhatnak meg.

Még többen felszóltak föl, mire az elnök határozatiag kimondja, hogy a párt a civil-ista kérdésében fenntartja mulkori határo-zatait.

Áttérve a vasutasok ügyére Barta Ödön óva int az elhamarkodott ítéletől a tények alapos ismerete nélkül. A Kubik által telemi-tett eset, hogy a hajón megérkezettek a rend-őrségre cipelték és többeket a tolonchába kísérték — a közszabadság legdurvább megsértése.

Ezért a kormányt okvetlenül felelő-ségre kell vonni. fódolog azonban, hogy az államot és az államban millickat érintő rend helyreállítására, kezdeményező lépést kell tenni, ha celt akarunk érn. A naprend előtt felszólalások nem vezetnek eredményre, mert határozatnak helye nincsen. Ez által tehát csak távozzunk a céltől. A párt mint ilyen kö-vetele holnap a Házban, hogy a már bete-rjesztett fizetésrendezési javaslatot a pénzügyi bizottság sürgősen tárgyalja le ugy, hogy ez a javaslat még e héten a Ház plénuma elé kerülhessen. Ez időpontig módjukban van a vasutasoknak sérelmeiket a Ház min-den tagjával megismertetni s ismerete alap-ján határozhatnak. Ezzel egyidejűleg azon-ban kiűdön ki a párt egy bizottságot, amely érintkezésbe lép a mozgalom veze-tőivel, őket biztosítván arról, hogy ügyük soron kívül tárgyalatik, de ok térjenek vissza kötelességük teljesítéséhez, arról is biztosítva

őket, hogy a kormányt szaván fogják arra nézve, hogy ne legyen bántódása senkinek se. Ezzel az országnak is, a vasutasoknak is nagy szolgálatot teszünk. A vasutasok eljárását helytelenit mert ok egy állami üzem alka-mazottai, csak kérelmük előter esztésére volt joguk. Ha azt nem teljesítették telmondhattak volna, mert szab d emberek és nem rabszol-gák. Ha pedig a felmondási idő alatt ügyük nem rendeztetik, joguk lett volna vagy ma-radni, vagy távozni. A másik lének is természetesen jogában lett volna vagy megkocáz-tatni azt hogy a tisztakar nélküli folytatja az üzemet, vagy tel esti kívánságukat.

Benedek, Polónyi, Sebess Dénes, Visontai, Babó és Kecskeméti Ferenc szóllak a kérdés-hez, mire az elnök kimondta a határozatot, hogy a párt a közszabadság érdekében a kormányt felelősségre fogja vonni, de tartózkodik minden olyan nyilatkozattól, mely tápot adna a vasutasok mostani fellépésének, mert azzal az országnak méretlen kárt okozna. Határo-zattá emeli Barta Ödön indítványát, mely szerint a holnapi ülésen a párt indítványt ad be, hogy a vasutasok fizetési javaslatát a pén-zügyi bizottság sürgősen tárgyalja le ugy, hogy azt szombatn már tárgyalhassa a Ház. Egyuttal a párt bizottságot küld ki, mely a mozgalom vezetőivel érintkezésbe lép.

Az indítványt a Házban Szatmári Mór fogja megtenni, a bizottság tagjai lettek *Justh Gyula*, *Endrey Gyula*, *Rátkay László* és *Szatmári Mór*.

KÜLFÖLD

A Reichsrath. A csehek obstrukciójába ma némi változatot hozott az, hogy rákerül-hetett a sor több sürgősségi indítvány meg-ökölására. Ezek közt tárgyalatik a Dvorszák-féle ifju-cseh indítványt, amely a prágai és brünni cseh főiskolák kiépítését kéri. Ekköz-ben az olaszok szóvátették a Roveredóba tervezett olasz jogi kar kérdését és az olasz egyetemet Treszt számára követelték. A be-érkezett iratok közt volt olyan is, amely az olasz borvám leszállítása ellen tiltakozik.

Az orosz-japán háboru. A haro-téri hirszolgálatban ma némi szünet van. Ami érdekes van a háboru dolgában, jó-formán néhány interviwra szorítkozik. Ilyen *Szkridlov* tengernagy, aki tegnap Pétervárra utazott, hogy elbucuzzék a cártól, mielőtt átvénne az orosz flotta fő-vezérségét. *Szkridlovot* meginterviewolta két párisi lap pétervári levelezője, akik-nek a tengernagy azt mondta, hogy a jövő héten fog Kelet-Ázsiába indulni, előbb azonban még egy kolostort szándé-kozik fölkeresni, hogy ugy, mint Kuropat-kin, magát Dimitrij Domszkoj utódai által megáldassa.

Nehéz feladatomban teljesítésére sok-kal erősebbnek fogom magamat érezni. — tette hozzá a tengernagy, — ha vallási kötelességeimet teljesítettem és Szent Szer-giusz áldását megkaptam.

Hadmüveleti tervére vonatkozólag kö-vetkezőket jegyezte meg a tengernagy:

— Óvakodni fogok attól, hogy koc-kára tegyem hajóinkat, melyeket egy más, nagyobb alkalomra kell fenntartani.

A tengernagy nem tartja kizártnak, hogy főhadiszállását a viadivosztoki ki-kötőben fogja felütni, ahol kitűnően védett flottával rendelkezik.

London, április 20.

Pétervárról táviratozzák, hogy *Alexejev* benyújtotta a cárnak a helytartóságról való lemondását.

Pétervár, április 20.

Az orosz távirati ügynökség *port-arthuri* levelezője jelenti tegnapi kelettel: A *Petropavlovsk* esülyedéséről szemtanuk a következőket jelentik:

Midőn a *Petropavlovsk* a csataoszlopha sorakozott hajók élére állott, egy kis füstelhő mutatkozott a hajón és alig észrevett deto-

násói következett, mire a kémények közti füstöslop és óriási láng szállott fel. Most egy második erős robbanás következett. A páncéloshajó hátsó része magasra kiemelkedett a víz színe felett, a oszvarok működtek, azután a hátsó rész gyorsan elmerült és majdnem egyidejűleg az egész hajó is elsüllyedt. A megmentett Jakoev midshipman állásos szerint a parancsnoki hid már víz alatt állott, mielőtt még a mentésre gondolhattak volna. A katasztrófa két perc alatt játszódtott le. Az esemény a városban megrendítő benyomást tett. Mindenki a kikötőhöz sietett. Senki sem akarta elhinni, hogy Makarov odaveszett.

Legujabb.

Béke!

— Éjszélután 2 órakor.

Tudósítónk jelenti: Vörös László a miniszteről a következő javaslatot hozta: I. A vasutasok haladéktalanul lépjenek ismét szolgálatba.

Ennek fejében:

II. a sztrájkolók teljes amnesztiát kapnak;

III. a holnapi nagygyűlésre a miniszter az engedélyt megadja;

IV. minden üzletvezetőség kiküldhet 25—25 delegátust, akik együttesen még egy országos nagygyűlést tarthatnak a vasutasok kívánságainak megállapítására;

V. a képviselőház pénzügyi bizottsága a törvényjavaslatot csak a második gyűlés után fogja tárgyalni;

VI. a miniszter elvben nem tesz kifogást a Vasutasok Országos Szövetségének megalakítása ellen.

A miniszternek e feltételei jó benyomást tettek. A bizalmiférfiak még tanácskoznak, de a béke kilátásai feltétlenül kedvezők.

HIREK

Budapest, április 20.

— Az új püspökök. A hivatalos lap mai száma jelenti hogy a király dr. Páry Sándor egri kanonokot szépesi, Radnai Párkás nagyváradai kanonokot pedig besztercebányai püspökké nevezte ki.

— Hűvös József kitüntetése. A hivatalos lap ma közli a királyi kezziratot, amely Hűvös József királyi tanácsosnak, a budapesti vilamos városi vasut vezérigazgatójának a közlekedésügy terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozza.

— Rendje adományozás. A király Varságh Béla békéscsabai lakos, okleveles gyógyszerésznek, a tanügy és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Polgármesterválasztás Szegeden. Szeged város törvényhatósága ma délután polgármestert választott. A beadott 263 szavazat közül, Tót Pál 66 és László Gyula 46 szavazata ellenében László György országgyűlési képviselőt 151 szavazattal nagy lekesedéssel polgármesterré választották. Az ujjonnan megválasztott polgármester a vasúti sztrájk miatt nem utashatott el Budapestről.

— Címadományozás. A király Rosenfeld Bernát nagybirtokosnak, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A kivándorlók hajója. A Cunard Line *Carpathia* nevű hatalmas, pompás hajójára tegnap szállították föl azt a majdnem másfélszeres kivándorlót, aki Fiumén át most indul Amerikába, hogy szerencsét próbáljon az új hazában. A kivándorlók hosszu sorban vonultak föl a csodálatos kényelemmel berendezett hajóra, melynek minden zugát a tisztaság, rend és praktikus érzék tölti be, melyen az első pillanatra szembetűnő az előzékenység s a szerető gondosság, amelylyel az utasokat gondjaikba veszik. A hajóra vonuló kivándorlók százait a hajó orvosi vizsgálták meg mindenképp. Alig találtak két beteget vagy szembajost a nagy tömegben, s az angol hajóorvos nem győzte dícsérni ezt a jó anyagot, amely a hajóra jutott. Asszonyok és lányok tarka csoportja lepte el csakhamar a nagy hajót. A fedélközön gyermekek csoportja helyezkedett el. Játszóttak és ugráltak. Gondtalanul, mintha semmi különös sem volna abban, hogy elhagyják azt a földet, amelyen csak alig néhány évvel ezelőtt ringott bölcsőjük. Odébb munkásemberek indulnak a számukra kijelölt ágyak felé. Minden a legcsodálatosabb rendben történik. Szinte meglepetten állanak meg az emberek ágyhelyük előtt, ragyogó, tiszta és kényelmes minden, látszik rajta a gondosság és a vendégszeretet. A hajó egyik részétől most lassan, egyre erősödő hangon tör elő valami szolozsma. Egy csapat ember a Himnuszt énekli. Zemplémegeyi tót legények állanak sorban ágyaik mellett s lehajtott fővel hallgatják ezt az éneket, amely elszáll a tenger fölött... A hosszu, szinte utcákká formálódó ágy-sorokba most már élénk élet költözökdik, az emberek kezdenek berendezkedni a hosszu utra, fölbontják csomagjaikat, iszákjaikat, aztán megered a beszélgetés. Ezalatt az előzékeny hajósszemélyzet öszeválogatja az egymáshoz tartozó családtagokat, akiket kényelmes, hóféhér, tiszta kajütökben helyeznek el. Délben megensül a hajóóriási harangja. Az ebédők megnepesülnek. Hosszu sorban ülnek egymás mellett férfiak és asszonyok. Úgyes pincérek szolgálják föl az izletes és tápláló eledelket. Huslevest, húst, főzeléket, kenyert, bort és kétszersültet. Magyar föld terméte eleég minden, ami az asztalra kerül. Egy félóra alatt ezerkétszáz ember csillapította éhségét, jót és jó étvágygyal ettek, sőt duskálhattak is az ételben, mert sok tányéron még egy-egy szelet hus is megmaradt, fölöslege a soknak. A Cunard Line most már átveszi a maga utasait, gondjaiba fogadja őket s azzal a jóleső érzéssel hagyhatjuk el a hajót, hogy honfitársaink, akiket a sors, a gazdasági élet arra kényszerít, hogy elhagyják hazájukat jó és becsületos kezekbe kerültek s még távozóban is érzik a magyar állam gondosságát s szeretetét.

A *Carpathia* hajó különben, melynek így 1210 utasa van (1118 felnőtt, 76 gyermek, 16 csecsemő) tegnap esti nyolc óráig nem indult ki a kikötőből. Az Adrián erős bóra dühöngött s a szűk kikötő bejáratán nem vonulhatott ki egész bátorsággal a hajóóriás, ami kétségtelenül megfigyelésre érdemes jelenség s máris intó jel arra, hogy az egyre fejlődő flumei forgalom a kikötő kiszélesítését szükségessé fogja tenni. A hajót tegnap báró Koszner Ervin flumei kormányzó is megilátogatta.

— Hazasság. König Sándor május 3-án esküszik örök hűséget Schwartz Paula kisasszonynak, Schwartz Adolf leányának Máté-Szalkán.

Dosler Ferenc gazdálkodó eljegyezte Krausz Rózsi kisasszonyt Szabadkán.

Perl Oszkár terménykereskedő eljegyezte Krausz Ionka kisasszonyt Szabadkán.

Ijabb Kriegl Auguston e hó 18-án ottárhoz vezette szentkirályi-szabadjai Szentes Iza-

bellát. Az esketési szertarást Kanovich Mór apátépítés végelte.

— Blum Róbert és Rákóczi Ferenc. Blum Róbert német szabadsághős volt, akit az 1848-iki szabadságharc idején minden jog és törvény ellenére agyonlőtek. Az osztrák németek kegyelote nem igen virrasztott Blum Róbert sírja fölött, de ma eszükbe jutott. Eszükbe juttatta a király nagylelkű elhatározása, ki hazahozatja Rákóczi Ferencnek idegenben nyugvó hamvait. Az osztrák képviselőház mai ülésén meginterpellálták a német képviselők Koerber miniszterelnököt, hajlandó-e a koronánál javaslatot tenni, hogy Blum Róbert emlékeit kiengeszteljék, esetleg úgy, hogy emlékszóbot emelnek a gyilkosság helyének közelében. Az interpellációban azt mondják, hogy az igazság kívánja a kiengesztelést, mivel a magyar király kívánságára Rákócziinak, a magyar szabadsághősnek hamvait idegen földről Magyarországra hozatják.

— A közjegyzők értekezlete. A községi jegyzők fizetéseiről szóló törvényjavaslat 12. §-át a közjegyzők is sére mesnek tartják magukra nézve. Ma a városház tanácsstermében országos értekezletet tartottak, amelyen vagy 150-en jelentek meg. Mütán Plausich Mátyás temesvári közjegyző megnyitotta az értekezletet dr. Charmant Oszkár hosszabb beszédében a jegyzői magánmunkálatokból eredő sérelmeket sorolta fel és határozati javaslatot terjesztett elő. Ennek merituma az, hogy a községi jegyzők illetményeinek szabályozásával a közigazgatás szerves reformja oly irányban készítsék elő, hogy a községi jegyzők hatáskörében a nem peres jogszolgáltatás terére tartozó magánmunkálatok helyét ne foglaljanak. Az értekezlet ezt a határozati javaslatot minden vita nélkül elfogadta. A közjegyzők azután testületileg tiszteltették az igazságügyminiszterelő, aki biztosította a megjeleneteket jóakaratról és a szóban forgó kérdés méltányos rendezéséről.

— Az amerikai bevándorlási törvény. Tegnap nyújtottak be Washingtonban a bevándorlási törvény módosítását célzó törvényjavaslatot és mint egy távirat jelenti, ma már foglalkozott vele a képviselőház bevándorlási bizottsága. Tárgyalás közben felolvasták az érdeklőt angol hajózási vállalatoknak a külügyminiszterhez intézett tiltakozását Szóba került az a híresztelés, hogy a Cunard Lineval kötött magyar egyezség mintájára Ausztria is készül szerződést kötni egy hajózási társasággal, amely Triestből szállítaná ki Amerikába az osztrák kivándorlókat.

— Bizano veszedelme. A vasutasok sztrájkja nagy zavarba hozta a budapesti Nemzeti Színházat, amely az utolsó próbákat tartja a Bizanoból. A darab főszerepét Jászai Mari játssza. Mára az utolsó béli próbába volt kitűzve, de azt nélküle kellett megartani, mert Jászai Szegeden rekedt. Ugy történt a dolog, hogy tegnap a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének diszkladésán a szegedi színházban működött közre és az éjjei vonattal készült vissza Budapestre, de ez a vonat már nem indult el Szegedről. Az igazgatóság azután elhatározta, hogy hazahozatja a Jászait Szegedről — automobilon. Megkezdődött a látás-utás egy zárt automobilért. A csukott automobil azonban olyan nehéz, hogy az alibdi országuton mélyen besüpped és nehezen halad. Az automobil-társaság nem is akart erre az utra csukott automobilat adni. A szegedi színház és a budapesti Nemzeti Színház között jöttek-mentek a telegrammok. Időközben szóba került, hogy az automobil, amely Jászaiért megy, vigye ha a

Magyarország egyetlen te-temesebb glaubersó- és lythium-tartalmú földes savanyuvize

A BALDÓCZI DEÁK-forrás.

A legjobb és legolcsóbb gyógyviz minden gyomorhaj és étvágytalanság ellen.

A legkellemesebb borviz. Bővebbet a kútkelőség Baldócson.

(U. p. Szeged-Városh.)

Budapesti képvislet:

VI., Károly-körút 19. Telefon 18-68.

szezonnak második érdekes handikapját, a 2000 fonttal drágott City and Suburban handikapet. A nagy mezőnyben az outsider Robert le diable győzött Dean Swift és Cerisier ellen. A részletes eredmény a következő:

I. Robert le diable lovagolta Lane. II. Dean Swift. III. Cerisier. Azután: Hack ers Pride, Dumbarton Castle, Kroonstad, Lowe Charm, Burses, Kane, Happy Slave, Switch Cao, Murel, Sunbonnet N pnetos, Bass Rock, Gascogn, Achaicus, Sunrese, Prince Royal, Bacneors Button. Helyre: 6 : 1, 10 : 1, 6 : 1, 7 2.

Bécsi versenyek. A holnapi hatodik nap programján csupa jelentéktelen utam szerepel s így részletes megbeszélés helyett alábbi tippjeinkre utalunk:

- I. Telos — Maritimo.
- II. Confrater — Victor.
- III. Bedacht — Macchavelli.
- IV. Dreher ist — Paprika.
- V. Cipo — Nerada.
- VI. Dreher ist — Sanyi.
- VII. Türelmes — T. Idi.

Nyitlér.

Forman natha ellen.
Klinikailag kiprobálva és orvosok részéről több oldalról valóban eszményi náthaellenes szernek kijelentve. Hatása meglepő!

Mély megilletődéssel tudatjuk, hogy régi, hű munkatársunk

KEPF MANÓ úr

az arany érdemkereszt tulajdonosa
Április hó 19-én, életének 70-ik évében, hosszas szenvedés után jobboldali szendertelt.
Halt követését csütörtökön, április 21-én, délutáni 3 órákor helyezték az új izr. temető halottas házából örök nyugalomra.
Emlékét kegyelettel őrizzük.
Goldberger Sám. F. és Fial.

A Kristály-forrás ásványvíz ára a vízvezetékli bajok egész ideje alatt változatlan. Ezt több oldalról hozták intézett kérdés folytán tudomására hoztuk.
Szt.-Lukácsfürdő Kútállalat Rt.-T.

A vízhiány alkalmából ajánljuk a mohai

ÁGNES

forrást, mint természetes, szénasavdús ásványvizet, kitűnő étrendi, élvezeti s borvizei háztartások részére

1 2/10 literes palackban 36 f.-ért
az üres palackoknak visszatérési ára 8 fill.

s így a víz csak 28 f.-be kerül.
Kapható minden jobb szűzkereskedésben.
A mohai Ágnes-forrás kútállalata.

10 palackot hához szállít a főeraklat: **Édeskuty L.**
Telefonszám 16-32. Erzsébet-ter 8.

MARILLA május 1-én nyílik meg. A szanatoriumban a pensio, mely kényelmes szobából, kitűnő ellátásból, (reggeli, ebéd vacsora table d'hotel) kiszolgálásból és világításból áll, naponta a szoba minősége szerint 8 K.-tól 9 K. 50 fillérig.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem akujáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A belga királyné öröksége.** Brüsszelből táviratozzák, hogy a polgári bíróság ma hozta meg ítéletét abban a pörben, amelyet Lujza kőburgi hercegné és gróf Lónyay Elemérné indítottak Lujza hercegné özvegye hi-

telezőivel együtt Lipót király ellen az anyai örökség kiadása végett. A törvényszék elutasította a felperesek keresetét és a nagy perköltésügyi k megítélésére is a hercegnőket és hitelezőket kötelezte.

§§ **A halálos football-játék.** Két évvel ezelőtt a sorsosri-úti verseny pályán football-versenyt tartott a Budapesti Athletikai Club és a Törökvis című sportegyletek között. A játék folyamán Dávid Vilmos és Weinreb József a labda fölött összeütközött. Az összeütközés után Dávid összerogyott mert gyomortájékán két súlyos ütést kapott. Hogy ezt az ütést Weinreb szándékosan adta-e vagy véletlenül kapta Dávid azt megállapítani nem lehetett, de néhány nap múlva kiszünetelt. A vádolt kihallgatása folyamán tagadta, hogy ő öklölte ütötte volna meg ellenfelét vagy hogy megrugta volna. A szerencsétlenségnek — szerinte — Dávid helytelen játéka s vigyáatlansága volt az előidézője. Ezután a bíróság kinnalagta az elhunyt fiatalember fivérért, aki bejelentette ujabb, hogy ientartja panaszát mert öccse halálos árgyan ő előtte kijelentette, hogy Weinreb szándékosan ütötte meg őt. A törvényszék a kihallgatott nagyszámú tanuk vallomásaival bebiztosította a bizonyítási eljárást. Weinreb József felmentette a gondatlanságból okozott emberölés vétségének vádjá alól.

TÁVIRATOK

London, április 20. Torontóból (Kanada) táviratozzák hogy tegnap este tűz ütött ki, amelyet eddig még nem került lokalizálni. Egész városnegyed elpusztult. A kár tíz millió dollár.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 20. (A Budapesti Napló teleteljesítése.) Eladatott buza uszavidéki: 78 — 82 kg. 8.70 — 9.20 K. Rozs tót telvidéki 72 — 74 kg. 6.85 — 7. — K. különféle magyar árú 71 — 74 kg. 6.60 — 6.70 K., árpa morvaországi: 7.50 — 8.50 K., magyar tengeri 5.45 — 5.65 K. Cinquantin 6.80 — 7.25 K., magyar zab 5.40 — 6.10 K., válogatott 6.80 K.

New-York, április 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 14.15 (14.10). Áprilisra 14.91 (14.72). Júliusra 15.18 (15.03). New-Oreansban helyben 14.9/16 (14.7/16). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.40 (8.40). Stand white Philadelphian 8.35 (8.35). Refined in Cases 11.10 (11.10). Credit Balances at Oil City 1.65 (1.65). — Zsír: Western steam 7. — (6.95). Robe és Brothers 7.05 (7. —). — Tengeri irányzata gyöngye. — Áprilisra — (—). — Júliusra — (—). — Szept.-re — (—). — Buza irányzata gyöngye. — Piros ősi helyben 105. — (106. —). — Májusra 90.7/8 (92.5/8). Júliusra 89.1/4 (90. —). — Szeptemberre — (—). — Decemberre — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1. — (1. —). — Kévé: fair Rio 7. sz. 7.1/8 (7.1/8). — Áprilisra 6. — (5.90). Júliusra 6.25 (6.15). — Liszt: Spring Wheat clears 4.15 (4.15). — Cukor: 3.1/16 — 3/4 (3.1/16 — 3.1/8). — Ón: 27.87 — 28.12 (27.75 — 28. —). — Réz: 13.25 — 13.62 (13.25 — 13.62). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, április 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyöngye. Máj.-ra 89.1/8 (91.1/8). Jul.-ra — (—). — Tengeri irányzata gyöngye. — Máj.-ra 48.3/4 (49.3/4). — Zsír: Májusra 6.50 (6.50). Júliusra 6.67 (6.67). — Szalonna short clear 6.62 (6.62). — Sertésbuz: Júliusra 12.17 (12.22). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest április 20.
A mai tőzsdén 22000 métermáza buza került a forgalomba tartott árakon.
Más gabonaneműekben nem változtak az árak.
Délután fél 5 órakor zárul.
Áprilisi buza 7.76 — 7.77
Októberi buza 7.82 — 7.83

Áprilisi rozs	0. — 0. —
Oktoberi rozs	6.46 — 6.47
Áprilisi zab	0. — 0. —
Októberi zab	5.46 — 5.47
Mási tengeri	5.08 — 5.09
Juliusi tengeri	5.21 — 5.22
Augusztusi repce	— . — . — .

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvetlen volt a hangulat és a vezető értékek végül mérsékelt arcessel zárultak.

A helyi értékek piacán salgótarjáni kőszénbánya- és Adria-tengerbánya-északi részvények iránt mutatkozott némi érdeklődés.

Előtőzsde: Osztrák Hitelezésvény 639. — 640.50, Magyar Hitelezésvény 759. — 757.5. Osztrák-magyar államvasút 638.50 — 651.75. Rimamurányi vasmű 4*3.25 — 483.25. Közúti vaspálya-társaság 574.25 — 57. — korona

A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelezésvény 641.50 — 6.0 — (63. — magyar Hitelezésvény 757. — 755. — Osztrák-magyar államvasút 640 — 639.50 — 63. — Rimamurányi vasmű részvény 486 — 485. — Magyar le számloló bank 478 —. Jel árcsokbank 505. — 505.50 — 506. Közúti vaspálya-társaság 574. — Városi vilamos vasút 330. — 29. — Magyar koronajáradék 97.90 korona.

A helyi értékek piaca nyugodt. Kötetett: Danubius hajógyár 170. — Adria Magyar Királyi Tengerhajózási részvénytárs 501. — 503.50 — 501.50 korona.

A primumüzletben díjbitosítasokért fizettek: Osztrák hitelezésvények éri no napra 6. — 7. — korona, 8 napra 12 — 14 korona, 1904. április végére 16 — 17 korona.

1/4 órakor zárul: Osztrák Hitelezésvény 633.25. Magyar hitelbank részvény 757.75. Leszámítóbánk részvény 485. —. Rimamurányi vasmű részvény 483. —. Osztrák-magyar államvasúti részvény 639. —. Közúti vasút részvény 671. —. Városi villamos vasút részvény 329. — korona.

A bécsi értéktőzsde.

A magyarországi vasutasok sztrájkja, az obstrukció to. talasa az osztrák képviselőházban, valamint a külföldi piacok alacsony jegyzései az előtőzsde kezdetén kedvezőlen hatással voltak az irányzatra. Hogy a kínálat mégis szerény keretek közt mozgott és az üzlet folyamán javult a hangulat az ő te ségének II. Rakóczi Ferenc támvainak hazaszállítása dolgában gróf Tisza István minisztere nökhöz intézett kéziratának tudható be. Ez az esemény nagyon kedvező megítélésre talált. Alpesi részvényekben, amelyeket egy kivétel cég vásárolt, élék volt a forgalom. A sorompóban Lloyd javult, Galcrai Kerpát javult. Török-sorsjegyeket Paris részére vásároltak.

A déli tőzsdén kezdetben javultak az árfolyamok, később azonban londoni alacsonyabb jegyzésekre bágyadt lett az irányzat.

Zárlat kedvetlen. Államvasut a magyar vasúti sztrájkra visszaszó. Pragai vasmű 1935. A magánkamat áb 3 1/2 — 3 1/4 %

Bécs, április 20. (Magyar értékek zárata.) 4% ranyjáradék 118.25. Magyar koronajáradék 97.95. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 162. —. 4% magyar földterhemen estési kötvény 98.25. Magyar hitelbank részvény 755. —. Magyar nyerevény-kölcön-sorsjegy 209. —. Magyar leszámítóbánk és pénzváltóbánk részvény —. —. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. —. Rimamurányi vasműrészvény 4*3.25. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 15.0. Magyar vasúti kölcsön-estűben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar Jelzálogbank 506. —. Adria 503. —.

Bécs, április 20. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 639. —. Magyar hitelrészvény 755. —. Angol-Osztrák bank 279.50. Bécsi bankkegyesület 511.50. Union bank 517.50. Länderbánk 423. —. Osztrák-magyar államvasút részvény 638.50. Déli vasút 8. —. Elbavogyi vasút 422.50. Északnyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 342. —. Rimamurányi vasmű 485.50. Alpesi bányarészvény 407.75. Májusi járadék 96.80. Magyar korona áradék —. Osztrák koronajáradék 97.95. Lombard 135.50. Török sorsjegy —. Német birodalmi márka 117.27. Napoleon d'or 19.05.

Kókusz-zsirt I-rendű orth. **Rebenwurzel Samuel** 5 kilós postaböndönnye legolcsóbban viszontelárusítóknak orth. köser szálmagyáros Bpest, VI., Laudon-u. 8/a. **hármentve K. 6.40.**

Minden az egyzari beiktatás...
Központi beiktatás 4 iller...
Vasárnap beiktatás 8 iller.

ÁRÓHIRTELESEK

A hirdetőkre díjmentesen ad...
felvilágosítást a kiadóhivat...
VIII. Kerepesi-ut 25. sz.

Szerkesztési telefon-sz.: 56-12.

Levelből tudakozóikra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozóinknak a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Levelezés.

Semper.

Édesem! Nem merek címeidre írni, hátha más kezbe kerülne levelim. Adj más címet, melyre biztonságban írhatnak, anélkül, hogy tudom lenne! Szeretlek, örököm néked, és én is szeretlek téged. Édes, írj mellettem, de nem ajánlom, az felesleges és feltűnő. Millió csók! 19303

Csinos

széke lány intelligens fiatal-ember ismeretségi óhajja. Lovastartó fiatalok alatt a főpostára kérék. 274

Ibolya.

Távol voltam Budapestról, szombaton négy órakor Népszavazás előtt a köruton baleset várom. 19805

Andrássy.

Levelét kedden feladtam. Lily. 19301

Göncölszekér.

Levelé van. 1726

Hónka!

Jöjtek haza. Még az egyszer nezd meg a barátodok. B.

Fime.

Hallgatásod édesem rendkívül szomorú, pedig drága szerelved kimonhatatlan boldogság teszned. Hidd el szívemnek az én életem is a szívdé, ha jóvátörök gondolkodni, jószágom villan szememben. Írj sokat. Csók! Imádd. 230

Hőgyeim!

Ki protogánia érettségiztető fiatalokért állásba. Irjon „Közművelődés” jelleg alatt a kiadóba. 305

Erzsi.

Miatid csaknem felfaladtam múltam ki. Eljött feltűnő lap nica. 394

„Lehel.”

Jamert helyed sürgős levél várja. Üdvözlöttem. E. 19308

„Dr. Juris”

Első leveled választ küldtem. Megkapta? Főpostára választ kérék. 302

Feltűnő

csinos 20 éves, feltűnő úri lány 30.000 korona kézzel-ábránd, virágokkal, leírás az adandó fővárosi hivatalnoknál. Bővebbet Augustina Károly házasságkötésnél. Wessely-utca 54. Válaszgyűjtő. 7879

Házassulandók

forduljanak bizalommal Augustin Károly 14 éves fennálló házasságkötésnél intézőkhez, Wessely-utca 54. Feltűnő cikre. Válaszgyűjtő. 7880

A. . . nak.

Hazudók! Kévdés küldöm a szívedre, roppant örültem, boldog vagyok, hogy teljesen egészségesek, mint én. Nagy elfogadásom miatt csak hozhatok. Üdvözlő kezesköl. A. . . 19811

Két csinos

barát, megismerkedni óhajt, két csinos, intelligens iparos, a Fővárosi, felér szívesen jelleg alatt. 19397

Okiratszerző

vállalat, megszerzés jutányosra és gyorsan, jótanácsokra segélyvel házassági, katonasági, ügygyorsítókra adni felmentéseket a ehhez szükséges okmányokat, engedélyeket, bizonyítványokat, utleveleket. Elvállalja honvédelmi, orvosi, jogi, népmagyarsági ügyek lebonyolítását. Hivatala VIII. Mária-utca 19. 19132

Betöltendő állások.

Takarítónő

egész napra 28 koronáért felvételt. Jelentkezés délután 2-6 óráig. Főherceg Sándor-utca 8/B, I. em. 12. 1946

Tanuló

jobb házból felvételt. Drogueria, Andrássy út 76. sz. 221

Csapláros

25 korona napi tiszta házassági, vendéglátás 200 forint keresetű. György-utca, Aggtelek-utca 19. 7871

2-3000 forint

társ kerestetik. Btles József. Német, Vörösmarty-utca 57. sz. 281

10000 forintot

jóvaldelemző vállalatba társ keresetű. Német, Vörösmarty-utca 57. 279

Mindenek

16 korona fizetésű. Nagy János-utca 12. I. 4. 19306

Mezőgazdasági

összes állások pályázati közzé-ve vannak teljes címeikkel az Országos Pályázati Közlöny, mint az alábbi. Ára 40 fillér. Kiadóhivatal, Budapest, József-körút 9. sz. 19 01

Gyermekkeresztés

vagy banno és egy gyermek-levél felvételnek. Csengery-utca 86. II. 14. 583

Mindenek

felvételt. Szendy-utca 82. I. 6. 274

Nagy jutalék

díjazás mellett, az ország minden részében, előkelő budapesti pénzintézet, ügyvédek és képzett oktatás, állás-ajánlatok részletesen illetéki eladással. Cim: Budapesten, Váci-utca, Nádor-utca 1. 10068

Véchnácmester

felvételt. Mária-utca 19. sz. 274

Szakácsnő

becsületű izraeli keresztet. Eötvös-utca 34. ajtó 11. 276

Fiatal ember

ki beiktatja az azonnali felvételt. Bővebbet VIII. Múzeum-körút 18. E lap főkiadóiban. 274

Irodaszolgá

felvételt. 100-150 forint biztosítékkal. Angyal-utca 20. sz. ajtó 6. 192-9

Ügyes szobaleány

kerestetik vidékre, május 1-re, esetleg előbb lephet. Havibé 8 frt. 2 forint vasorapéz. Darányi Istvánról gyárigazgató neje, Lőcsé, Szepes megye. 19302

Ügyes takarítónő

azonnali felvételt. Eötvös utca 38. II. 16. 276

Tanulóleány

cipőtervező azonnali felvételt. Dob-utca 93. Cipőtervező. 230

Intelligens

önálló derekváros felvételt. Berger, Andrássy-ut 56. 6010

Ügyes

mindenes leány kerestetik. Arany János-utca 18. II. 16. a. 278

Háziszolgá

a dízmű és nérműre szakmából felvételt. Tauchner László, Király-utca 15. 4913

Füszerezletbe

egy fő tanuló felvételt. Kurweil József, Rózsán, 57. 218

Divatár

ülszöbe tanuló felvételt Cserkovicz Testvéreknél. Király-utca 41. 214

Varrónő

felvételt női szabóságban. Csengery-utca 57. ajtó 28. 72

Nőiszabóság

tanulóleány azonnali felvételt. Király-utca 99. I. 7. 238

Állástkeresőknek

ingyen küldetek videó az Országos Pályázati Közlöny mutatóvárosára, mely az országban betöltendő valamennyi szakmából állás felvétel címekéül közzé. Megjelenik minden harmadik nap. Kiadóhivatal: Budapest, József-körút 9. 10089

100 intelligens férfi és nő

állandó alkalmazást nyer. Bővebbet a Budapesti Nappi Főkiadóhivatalnál. Múzeum-körút 18. 12-16 I. óráig.

Mindenek

18 forint fizetésű, főzni tudó, jó bizonyítványokkal felvételt. David-utca 8. III. em. 7. 258

Gyermektelen

házaspár, kömives, házasternek felvételt. Kertész Jakab, Tompa-utca 9. 250

Csinos

kölcséjű hávezető, aki jó fő. felvételt. Lónyay-utca 18. 6-7 óra közt. 292

Állást keresők.

Fodrásznő

18 forint fizetésű, főzni tudó, jó bizonyítványokkal felvételt. David-utca 8. III. em. 7. 258

Úrasági kocsis

ajánlatok vidékre, ki csupán mindenképp csak vidéken volt alkalmazás és négyes-kettes fogatokat kiűnősen hajti, esetleg csékesbőrtűnő is elfogad és több 7-8 éves kiűnő bizonyítványokkal bír. Szíves megközeledni kéri. Cim: a kiadóhivatalban. 3114

Fiatal házaspár

a férj cipőz, házmesteri állást keres. Vóit, VII. Jellőhár-utca 2. 782

Magános nő

takarítást vállal magános úrnál. VI., Vörösmarty-utca 61/9. 215

Házurak

figyelmébe! Egy igen háztartás-munkaszerező, gyermektelen házaspár, kinek pár száz forint óradíjára, pár óra háztartás-munkát állást kisebb árba. Csemir a kiadóban. 19258

100 koronát

annak, aki valaki műhelybe bevezet. I., Eynyed-utca 8. II. 39. 287

Intelligens

szegény leány, ki tanítást díjmentesen (Gabelsberger) gyorsírást. Ajan aot „György Jelőre” főkiadóba kérek. 276

Hosszú, Jó

házmesteri bizonyítványval rendelkező, gyermektelen házaspár ajánlatot állást keres. Nagy házba. Fűrésztásván, Mária-utca 40. I. em. 10. 31.6

Fodrásznő

ügyes, ajánlatok úri házakhoz Hercekvárosi Mór, Bezerdy-utca 9. sz. II. 23. 1801

27 éves

fűszerkereskedő, segédk, raklárni esőleg iródi alkalmazás keres. Szíves megközeledni kérek. I. J. Sziv-utca 39/A. 1. 10.

Alkalmazást

keresek két aranyosuloban gyakorkított leány. Szévtés-utca 3. felelettel. 1859

Kárpitos

ügyes, ajánlatok házakhoz, szakmából munkára, mérések árakon. Fűrésztásván, Mária-utca 30. III. 30. 802

Korrekpítőrnak

ajánlatok úr. szemérményi írású. Weitzner, Luja-utca 6. sz. 10. 276

Elvállalok

üzleti munkát inges, lárválók. Varrás. Bornstein, Elemen-utca 25. 253

Oktatás.

Gépirői

tanfolyam. A műnk rendszeresített gépirői tanfolyamon helyeket a gépirásiban alapos oktatást nyernek. Jelentkezők a fő végül: Schuch és Bonshandl VII. Erzsébet-körút 1. 10102

Fiatal ember

francián tanúsa. Ajánlatok Sz. E. Ujváry-utca 6. I. 23. 253

Jó vasoráért

címeltől tanít intelligens fiatal ember. Választ Bandinák-főpostára-restaurant. 238

Saint-Louis kiállít

tára 60 óra alatt árki bantolok szükséges beszerzésekre tisztán amerikaián kiállítás. I. iskolai. New-Yorkban végeztet. Gaspar Serant, tel. 10126, fordít, volt párisi kiállítási kárd. Vörösmarty-utca 51/A, ajtó 21. 1819

Üzletek.

Hentes üzlet

kiűnő forgalmú, előgáns berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet Selényi, Sziv-utca 59. 19255

Körösmaüzlet

kiűnő menettel, a főváros legforgalmasabb utcájában, gyar-teleppel szemben. Tulajdos az új gyönyörűen bevezető és újulnan berendezés, víz-üzlet áttelepítés miatt eladó. Cim: Sírly Mihály, VII., Damjanich-utca 14. 4205

Cukrászda

nagyobb vidéki városban, hol még időig csak egy kis cukrászda van, kinek nagyon jó meggy, nagy felkészültségű házi rakattal, korszerűsített kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 10074

Elegáns berendezésű

100 metetes cukrászda, 25.000 lekos vidéki városban, elkülönítés miatt eladó. Cim: a kiadóhivatalban. 19133

Egy dohány-üzlet

széles körű forgalmú, előgáns berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet Selényi, Sziv-utca 59. 19255

Körösmaüzlet

kiűnő menettel, a főváros legforgalmasabb utcájában, gyar-teleppel szemben. Tulajdos az új gyönyörűen bevezető és újulnan berendezés, víz-üzlet áttelepítés miatt eladó. Cim: Sírly Mihály, VII., Damjanich-utca 14. 4205

Cukrászda

nagyobb vidéki városban, hol még időig csak egy kis cukrászda van, kinek nagyon jó meggy, nagy felkészültségű házi rakattal, korszerűsített kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 10074

Elegáns berendezésű

100 metetes cukrászda, 25.000 lekos vidéki városban, elkülönítés miatt eladó. Cim: a kiadóhivatalban. 19133

Egy dohány-üzlet

széles körű forgalmú, előgáns berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet Selényi, Sziv-utca 59. 19255

Körösmaüzlet

kiűnő menettel, a főváros legforgalmasabb utcájában, gyar-teleppel szemben. Tulajdos az új gyönyörűen bevezető és újulnan berendezés, víz-üzlet áttelepítés miatt eladó. Cim: Sírly Mihály, VII., Damjanich-utca 14. 4205

Cukrászda

nagyobb vidéki városban, hol még időig csak egy kis cukrászda van, kinek nagyon jó meggy, nagy felkészültségű házi rakattal, korszerűsített kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 10074

Elegáns berendezésű

100 metetes cukrászda, 25.000 lekos vidéki városban, elkülönítés miatt eladó. Cim: a kiadóhivatalban. 19133

Egy dohány-üzlet

széles körű forgalmú, előgáns berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet Selényi, Sziv-utca 59. 19255

Körösmaüzlet

kiűnő menettel, a főváros legforgalmasabb utcájában, gyar-teleppel szemben. Tulajdos az új gyönyörűen bevezető és újulnan berendezés, víz-üzlet áttelepítés miatt eladó. Cim: Sírly Mihály, VII., Damjanich-utca 14. 4205

Cukrászda

nagyobb vidéki városban, hol még időig csak egy kis cukrászda van, kinek nagyon jó meggy, nagy felkészültségű házi rakattal, korszerűsített kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 10074

Elegáns berendezésű

100 metetes cukrászda, 25.000 lekos vidéki városban, elkülönítés miatt eladó. Cim: a kiadóhivatalban. 19133

Egy dohány-üzlet

széles körű forgalmú, előgáns berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet Selényi, Sziv-utca 59. 19255

Körösmaüzlet

kiűnő menettel, a főváros legforgalmasabb utcájában, gyar-teleppel szemben. Tulajdos az új gyönyörűen bevezető és újulnan berendezés, víz-üzlet áttelepítés miatt eladó. Cim: Sírly Mihály, VII., Damjanich-utca 14. 4205

Cukrászda

nagyobb vidéki városban, hol még időig csak egy kis cukrászda van, kinek nagyon jó meggy, nagy felkészültségű házi rakattal, korszerűsített kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 10074

Elegáns berendezésű

100 metetes cukrászda, 25.000 lekos vidéki városban, elkülönítés miatt eladó. Cim: a kiadóhivatalban. 19133

Tözszelemeliségek

főváros legforgalmasabb előkelő helyén, köztársasági lakás, mely évente 3500 forintot nyújt. Jól berendezett, szomszédoktól távol, pazarlatos, berendezéssel, olcsón átadó. Megtudható Gold Mihálynál, Wessely-utca 47. 776

Tejcsarnok

élelmisvári, Kerepesi-utca mellett sarkházban, 2 szobával lakással, napi tejforgalommal, napi 300 forint bevétellel, teljeskörűen átadó. Bővebbet Gold Mihály, Wessely-utca 47. 7377

Fűszerkereskedés

főváros legforgalmasabb helyén, központi részben, erős árral, 350 forinttal, 1500 forinttal, napi 300 forint bevétellel, teljeskörűen átadó. Bővebbet Gold Mihály, Wessely-utca 47. 7377

Kifőzés

köser lóbusz és szir eladásra átadó. Cim: István-ter 4. ajtó 4. 978

Egy kisebb

nyomda eladó. Braun Samu, Váci-körút 73. 264

Bőgárnárhely

nagy földterület, nyitott és csukott rakattal. J. B. borpince, terjedelmes udvar, azonnali kiadó. Kovács Béla, Lipót-körút 3. 5903

Dohányüzlet

helyiség. Két szobával lakással, 350 forint házbérel, 1500 forint bevétellel. Általán átadó. Nagy Jákó, Csengery-utca 30. 5613

Üzleteladók

b. Általán átadó. Gyorsan és jó ártért (fűszerüzlet, szatés, kávéház, vendéglő, kávéház, szőlő, üzlet eladói óhaj, forduló bizalommal 10 óra fennálló, mindennemű üzlet átadható iródműz, az az adás, valamint vétel a legelőkelőbb alapon eszközöltenek. Szilassy Nándor, József-körút 18. 7805

Étkezdő

kávécsarnoknál, melyben naponta 2000 egyetemmel hallgatók étkezik. Jelentkezők a fő végül: Schuch és Bonshandl VII. Erzsébet-körút 1. 10102

Fiatal ember

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Irtá: LAGERLÖF ZELMA

(28)

Künn egészen véletlenül csupa régi jóbarátaival akadt össze. Az ekebyi lovagok éppen a fogadóba jöttek. Sintram hívta meg őket oda, hogy a születésnapját üljék meg. S a lovagok egy pillanatra sem haboztak és megszorítják a fogházviselt ember kezét és istenhozottat mondanak neki. Épp úgy Sintram.

— Kedves Lennart, — mondja — meggyőződve arról, hogy istennek ezzel valami célja volt...

— Te gazember! — felel rá Lennart. — Hát azt hiszed, nem tudom, hogy nem a jó isten volt az, aki téged a hóhértól megszabadított?

A többiek nevettek, de Sintram éppenséggel nem haragudott. Semmi szava nem volt az ellen, ha arra célozgatnak, hogy szövetségben van a Gonoszszal.

Es aztán rábeszélte Lennart kapitányt, hogy menjen be ő is s ürítsen velük egy poharat, hiszen mehet rögtön. De rosszul járt. Ot év óta nem ivott ő abból az alattomos italból. Talán az is hozzájárult, hogy egész nap nem evett és kifáradt a hosszú vándorlástól. Egyszóval, néhány pohártól hamarosan mámorossá lett.

Amikor a lovagok már annyira viték, hogy már azt sem tudta, mit tesz, akkor egyik poharat a másik után kényeztetették bele. Nem akartak ők ezzel rcseszat, csak jóindulattal tették ezt ő vele, aki esztendeje már, hogy e félelben nem volt része.

Egyébként pedig a legjózanabb ember volt ő, akit csak képzelné lehet. Hisz csak el lehet gondolni, hogy nem volt szándékában lelnia magát — hiszen ő haza akart menni a feleségéhez és gyermekeihez. E helyett azonban ottmaradt az ivólócsáján és elaludt.

Amint aztán ott feküdt esz méletlenségben, akkor Gösta Berling szent és szörpöt vett elő és befestette vele. Izazi gonosztevő arcot pingált neki; úgy véte, hogy az jól illik neki, mivelhogy a fogházból jött ki éppen. „Kék“ szemet csinált neki, vörts forradást mázolt az orrára, a haját kusza csomókban a homlokára huzta és az egész arcát bekormozta végül.

Egy ideig nevettek rajta, aztán le akarta mosni Gösta a művét.

— Ó, ne, hagyj! — mondta Sintram — akkor legalább láthatja, ha felébred. Majd mulatni fog rajta.

Es annyiban is maradt a dolog és a lovagok nem törődtek többé a kapitánnyal. Az ivás egész éjjel tartott. Hajnali derengéskor hagyták abba. Akkor bizonyára több volt bennük a bor, mint az ész.

Most az a kérdés merült fel, hogy mit csináljanak Lennart kapitánnyal.

— Hazaviszszük — mondta Sintram — képzéljétek csak, hogy örül majd a felesége. Elvezet lesz nézni az örömet. Egészen meg vagyok hatva, ha rágondolok. Hadd vigyük haza.

Ettől a gondolatra mindannyian meg voltak hatva. Nagyisten, hogy örül majd az az asszony!

Addig rázták Lennart kapitányt, amíg föl nem ébredt s felültek ama kocsi egyikére, amelyekkel a fáradt kocsisok már régóta vártak rájuk. Aztán az egész csapat Helgesäter-félre vonult; némelyek aludtak félig-meddig és közel voltak hozzá, hogy leesnek a szekérről, mások énekeltek, hogy ébren tudjanak maradni. Nem sokkal különbek voltak így az ő petyhüdt, dagadt arcukkal a csavargóknál.

Közben megérkeztek rendeltetésük helyére, a kocsiat megállították a hátsó udvarban s bizonyos ünnepeességgel men-

tek fel a lépcsőkhöz. Beerencreutz és Gyula fogta közre a kapitányt.

— Ebredj, Lennart — biztatták — itthon vagy. Hát nem látod, hogy itthon vagy?

A kapitány kinyitotta a szemét és szintén józan lett. Egészen meg volt hatva, hogy hazakisérték.

— Barátaim! — mondotta — s megállt, hogy mindnyájukhoz egyszerre beszéljen. — Megkérdeztem az istent, hogy miért kellett nekem annyit szenvednem.

— Ej, hallgass, Lennart — mondta Beerencreutz — tartsd meg magadnak a prédikációidat.

— Csak hagyj — mondta Sintram — egészen jól beszélsz.

— Megkérdeztem és nem értettem meg, de most már értem. Meg akarta mutatni nekem, hogy milyen barátaim vannak. Barátaim, akik hazakisérnek, hogy nekem és feleségemnek örömet szerezzenek. Mert a feleségem vár engem. Micsoda ezzel szemben őt évnék a nyomorúsága? Kemény öklöktől menydörgött most az ajtó. A lovagok nem értek rá tovább a beszéd hallgatására.

Benn mozgolódás támadt. A leányok felébredtek és kinezték. Gyorsan valami ruhát kaptak magukra, de nem mertek ajtót nyitni egy ilyen csapat férfinnak. Végre félrehúzták a reteszt. Maga Lennartné lépett ki.

— Mit akartok? — kérdezte.

Beerencreutz felelt erre:

— Az uradat hozzuk haza.

Előretuszkolták Lennart kapitányt és az asszony látta, amint az ura feléje támoalg, részegen, gonosztevő ábrázattal. És mögötte ott látta ezt az egész csapat részeg, tántorgó embert.

Egy lépést hátrált, a kapitány szét-tárt karokkal utána.

— Mint tolvaj mentél el — szólalt meg az asszony — mint csavargó térsz vissza!

Azzal be akart menni a házba.

Lennart kapitány nem értette. Utána akart menni, de az asszony mellbe lökte.

— Hát azt hiszed, hogy elvállalok urnak házam és gyermekeim fölött olyan embert, mint amilyen te vagy? — kérdezte.

Az ajtó becsapódott, s a reteszt belül rátoolták. Lennart nekiesett az ajtnak és rázni kezdte.

Akkor a lovagok nem tudták visszafojtani a nevetésüket. Olyan bizonyos volt a kapitány a feleségében és ime most nem akart tudni felőle. Ezt ők rendkívül mulatságosnak tartották.

Amikor Lennart meghallotta, hogy nevetnek, akkor ellenük fordult és verni akarta őket. De azok elmenekültek előle és kocsijukra pattantak. Ő a nyomukban, de hirtelen megbotlott egy kőben és el-esett. Feltápáskodott, de nem üldözte már őket. Nagy zavarodásában csak egy gondolat villant át az agyán: Ezen a világon semmi sem történik isten akarata nélkül. Semmi, de semmi...

— Hová akarsz vezetni engem? — kérdezte. — Teher vagyok, amely a lehelletedtől elröppül. A labdád vagyok. Hová akarsz vezetni engem. Miért zárod el az ajtót otthonomtól?

Elment a házátlal abban a hitben, hogy mindez isten akarata.

Mire a nap feljött, ott állott a brobyi halmokon és lenézett a völgybe. Ah, a völgy nem tudta akkor, hogy megmentője olyan közel van. Nem volt szegény vagy szomorú ember, aki koszuukát font volna és kunyhójára aggatta volna. Nem szórtak illatos lavendula levelet és mezei virágokat a kuszöbökre, amelyeken átmenjen. Az anyák nem emeltek karjukra gyermekeiket, hogy megmutassák nekik őt, amint jön. A kunyhók belseje nem volt kiesinosítva, a fekete tüzhelyet nem takarták el illatos lombokkal. Az emberek nem dolgoztak szakadatlan buzgósággal a mezőn, hogy a jól ápolat földekben és szép barázdákban gyönyörködhessek.

Ah, onnan, ahol állott, az ő aggodal-

mas pillantása látta, hogyan pusztította el a szárazság a vidéket, milyen silány volt a vetés, mennyire nem tartotta érdemesnek a nép, hogy a földet a jövő évi vetésre előkészítse. Főlnézett a kék hegyekre és a reggeli nap megmutatta neki azokat a barna, megpörkölt helyeket, ahol az erdőtüz pusztított. Nézte a nyírfákat az erdőszélen, azok is egészen odavoltak a szárazságtól. Különböző apró jelekből — a kerítések, amelyek be voltak dölve, a csekélyke tüzelőfától, amelyet haza szállítottak és félőrtáltak — láthatta, hogy az emberek nem törődtek a dolgaikkal, hogy beköszöntött a szükség, hogy az emberek a közömbösségben és a pálínkában találták meg a vigasztalásukat.

De talán jó is volt neki, hogy látta azt, amit látott. Mert ő neki nem adatott meg, hogy a vetést a maga földjén zöldsélni lássa, nem adatott meg neki, hogy a maga tüzhelyénél üljön és lássa, hogyan hamvad el az izzó szén, érezze, hogyan helyezkedik el gyermekeinek puka keze az övében, vagy hogy egy derék feleség legyen mellette. Talán jó volt neki, hogy olyan keserves idő volt ez, amikor voltak mások, akiknek vigasztalást nyújthatott szegénységükben, amikor a természet fukarsága kis emberekre szükségét hozott, amikor akadtak boldogabbak, akik megtettek mindent, hogy ártalmukra legyenek. Mert nem hiába ült az ő hívei között mint kapzsi zsugori, a helyett hogy igazi pástoruk lett volna, nem hiába uralkodtak a lovagok a pazarlás és iszákosság jegyében, nem hiába öntötte beléjük Sintram azt a vad hitet, hogy pusztulás és halál fog rájuk törni.

Ott állt Lennart kapitány a broby-i halmon és önkéntelenül arra kellett gondolnia, hogy istennek szüksége van rá. Bűnbánó feleség sem hívta haza.

Meg kell még említeni, hogy a lovagok később egyáltalában nem tudták megérteni, hogy Lennartné rideg viselkedésének ők voltak az oka. Sintram semmit sem szólt. A környéken sok rosszaló szó hangzott el a feleségről, aki olyan büszke volt és olyan jó férjet nem fogadott be. Beszéltek, hogy mindenkit rövidesen felbeszakitott, mihegyt csak meg is próbálta, hogy a férjéről beszéljen. Nem tudta elviselni, hogy csak a nevét is említsék. Lennart kapitány azonban semmit sem tett, hogy más elhatározásra bírja.

Másnap történt.

Egy öreg paraszt halálos ágyán fekszik Högbergben. Főlvette már a halotti szentséget és életereje elyogott; meg kell halnia. Tanácsalanul mint olyasvalaki, aki azon van, hogy hosszú utra menjen, az ágyát a konyhából a szobába, a szobából megint a konyhába viteti. Inkább is ebből, mint nehézkes hörgéséből, meg lehet látni, hogy utolsó perce elérkezett.

Körülotte áll felesége, gyermekei, cselédsége. Boldog, gazdag és tekintélyes volt. Halálos ágya nincsen elhagyatva. Utolsó perében nem türelmetlen idegenek vannak mellette. Az öregember magáról beszél, mintha isten színe előtt állana s a körülötte állók sok sóhajással és helyeslő szóval tanusítják, hogy amit mond, az igaz.

— Szorgalmas munkás és jó családfő, jó gazda voltam — mondja. — Szerettem a feleségemet, mint jobb kezemet. Gyermekeimet nem hagytam gondozás és ápolás nélkül felnőni. Nem ittam. A határbarázdát nem toltam el. A lovmat nem sarkantuztam, amikor hegynek ment fel, a teheneimet télen nem éheztettem.

S körülötte a siránkozó cselédség, mint visszhang ismétli.

— Jó gazda volt, ő, jó istenünk! A lovmat nem sarkatuzta, ha hegynek ment fel, a teheneket télen nem éheztettem.

De egészen észrevétlenül egy szegény ember surrant be az ajtón, hogy egy kis ételt, italt kérjen. Ő is hallja a haldokló szavait, amint ott áll némán az ajtóban.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Anyai gond.

— Carmen Sylva. —

Ugy-e hogy csillapult a láb
S hidegbb már a fő?
Ugy-e a szóra is vigyáz
S szavában több erő?

Magamnak hinni sem merek:
Fonnyadt ajkán mosoly!
Ugy-e meggyógyul a gyerek
S ön, doktor, még komoly?

Irgalmazzon, hát mire vár,
Ah, mondja meg nekem.
Jó doktor bácsi, ugy-e bár:
Meggyógyul gyermekem?

S ha kérdéssel kínzom is,
Kérem, hunyjon szemet!
Ah, nézze, arca tőde, friss
S megismert engemet.

Ni, nyitja a piciny kezét,
S ajaka is mozog!
Ugy-e, mind jó jelek ezek
S aggságú noszon ok?

Ugy-e a láb alábbhagyott
S már érteni szavát?
No, nézze, szeme hogy ragyog!
Oh doktor, mondja hát!

Feleki Sándor.

† **Anatole France.** Sokan bizonyára érdeklődve veszik tudomásul, hogy Anatole France, a franciák finom tollu, mély tartalmu, nagy tudású írója, immár batvan éves lett, tegnapé őt. Mert alig akad talán újságívosnak, aki Anatole Francenak legalább egy-két novelláját ne élvezte volna. Egyébként ő is azok közé a francia tollforgatók közé tartozik, akiknek Dreyfus miatt a nacionalisták támadásait erősen kellett érezniük.

Anatole France a Rue de Seine, vagy a Quai Malaquais valamelyik öreg házában látta meg a napvilágot. Ott üzik vásárjukat az ódon-könyvkereskedők, kép, rézmetszet és mindenféle régiségkereskedők. Nem egy akad közöttük olyan is, aki inkább lelkes gyűjtő, mint ravasz kalmár. Ilyen alak volt Anatole France apja is. Könyvek és képek között született. Gyöngye, vérszegény, ideges, de jószívű, gyöngéd gyermek volt. Szerette a könyveket, még mielőtt fel tudna nyitni őket. Irja róla Lemaître a könyvében. Apja botjában a színek és formák között nevelődött, és felébredt benne a szeretet minden ódon és ókori iránt. Fiatalkorát meg is írta egy csodaszép könyvében. A *Livre de mon ami* megérdemli, hogy nagyon közel emlegessék a mester monumentális művei, a *Histoire contemporaine* mellett. Jean Servienben Anatole France magát mutatja be az olvasónak, vágyaival és szenvedélveivel, az élvezetek után való azzal a sóvárgással, amelyet a jelenkor legkirívóbb tulajdonságai közé számítanak. A tizenkilencedik század Rousseauja az, aki itt élénk tárja vallomásait s azokról a keserűségekről és csalódásokról számol be, amelyekben része volt. Anatole Francera névze jellemző, hogy minden művében magát állítja előtérbe. Sylvester Bonnard Jérôme Cognard abbé, Troublat doktor, Monsieur Bergeret tanuskodik erről mindenekelőtt. De ez minden hivalkodás, minden erőszakoskodás nélküli történet, egyszerűen mint magától értetődő és kikerülhetetlen valami. Eletpályája elég egyszerű volt. A Combes politikai beszédei bevezetésének későbbi szerzője papi iskolába, a Collège Stanislasba járt először, elérte a baccalaureatust, s aztán az ő-filológiai művelte. Egy kis ideig egy párisi kiadócégnél irodalmi tanácsadó volt, majd habozás nélkül elfogadta a szenátus könyvtárnoki állását. Ezzel körülből el is van mondva minden az életéről. A könyvtárszobák esendjét tulajdonképpen csak nemrég cserélte fel az utca, a piac tomboló lármaival. Az „affaire” idején történt ez, amikor páriálása miatt még azok a barátai is eltordultak tőle, akik azt hitték, hogy legjobban ismerik. De megküzdött ezt a harcot dicsőségesen s megmutatta, hogy mint publicista is elsőrangú.

† **Makarov tengernagy találmányai.** A bátor és rettenthetetlen Makarov tengernagy, aki olyan borzalmas módon halt meg, nemcsak mint vitéz katona, hanem mint feltaláló is hírnevet szerzett. Egyik legnevezetesebb találmánya a jégtörő-hajó, amelynek segítségével a befagyott kikötőt szabaddá lehet tenni. A *Jermak* nevű jégtörő-hajó, amelyet ő maga tervezett, a legsebbe alkotás a maga nemében. A Keleti-tengeren és a szibériai folyók torkolatánál valóságos csodákat vittek véghez ezzel a hajóval. A revali kikötőben például negyvenhárom hajó szabadult ki a Jermak segítségével a jégből. Makarov tengernagy nem elégedett meg ezzel az eredményvel, hanem kísérletezni akart hajójával az északi sark jégén is. Kinevelték, de azért mégis belekezdett vállalkozásába. Ötöket utat tett meg a sarkvidéken és nagy eredményekkel tért vissza. Egy angol újságíró felkereste és ennek elmondta a tengernagy, hogy az északi szélesség 80-ik fokán erős jégterget találtak. Ezen a vidéken legerősebb a jég. A jégtáblák 14—18 láb vastagok. Harminc kilométernyi távolságot 3—4 csomó óránkénti sebességgel haladt a Jermak a jéghegyek közt. 1890-ben feltalálta a fém-mel borított lövedéket, amelyet már az egész világon használnak. Makarov találta fel a légmentesen elzárható hajókat is. Hidrografikus térképeivel az orosz tudományos akadémián díjat nyert. Foglalkozott azzal a kérdéssel is, hogy egy torpedó által megsérült hajóról hogyan mentse meg az embereket. Nagyon ajánlotta, hogy a hajók felületén elegendő számú parafa-mentőövet és bóját helyezzenek el, hogy a legénység ezeknek a segítségével a víz felszínén maradhasson, míg meg nem mentik őket. A szerencsétlenül járt tengernagy, bármennyi üdvös intézkedést tett a tengerészek érdekében, mégis csak elpusztult.

† **Védekezés a milliók ellen.** Párisból írja levelezőnk: A mai napon ritka és érdekes aktushoz volt szükség a párisi rendőrség asszisztenciájára. Rendőrökkel kellett megfélemezni azokat az embereket, akik mindenképpen — kölcsönözni akartak. A fura história magyarázata az, hogy a párisi földalatti villamos vasút-társaság, a Métropolitain új kölcsönkötvényeket bocsájt ki százhatven millió frank erejéig. Ez a nap volt a kölcsönjegyzések utolsó napja s azokat a pénzügyeteket s a Métropolitainnak azokat a helyiségeit, ahol az aláírások történnek, egy-egy óriási tömeg rohanta meg. Mivel pedig százhatven millió gyorsan kerül össze a boldog és gazdag Franciaországban a csak egy kis öcsit is haszonnal kecsegtető vállalatokhoz, ma rendőrökkel kellett védekezni a millió frankok ellen s nem egy derék polgárnak akadt kínos afférja amiatt, mert nem engedték, hogy — kölcsönözzön.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K. R. Budapest. Ábrányi Emil *Márciusi dalok* című gyűjteményében (Magyar könyvtár) megtalálja. — **Falusi barátok.** Miért nem írja meg a nevét? A nevezett eljárás orvos dolga. — **J. J. Kisújszállás.** Lehetetlen magánemberek tartózkodási helyeit kipabotolnunk. — **Szorgalmas olvasó.** Telefonos kérdézősködére megmondja a rovat vezetője. — **J. J. Budapest.** Nem szabad költözöködni. — **Rendes olvasó. Ödöny.** Válassz ok. Adja át az ügyet ügyvédnek. — **M. V. Szokás** szerint megilleti ez a cím. — **K. D. Arad.** Bár-mely könyvkereskedésben megkaphatja. — **B. Sz. Máramarosziget.** Ugy tudjuk, októberben. — **N. J. Budapest.** Bélyegkereskedésben értékesítheti. — **S. V. Mitrovicza.** Amennyiben a bírót eljárásból nem vár sikert, tegyen följelentést az illető hivatalos fórumánál. Az eljárás jogtalan még akkor is, ha történt rendelkezés. — **L. Gy. Czece.** Rendesen pályázatot hirdetnek, nemelykor azonban előléptetés útján töltik be. — **H. J.**

A honvédelmi miniszter csütörtök délelőtt 10—1-jig ad kihallgatást. — **J. L. Pitvaros.** A felszólalás ideje alatt érvényesítheti jogát. — **Földbírtokos.** I. O. (Budapest, Kapony-utca 9. szám) pártontkivüli. L. L. (Budapest, Maria Valéria-utca 10. sz.) a csaczi kerületet képviseli. — **Sz. V. Baross Gábor** 1892. május 8-án halt meg. — **R. Gál-gócz.** Tengerészeket leginkább a tengerparti városokból soroznak. Folyamodjék a hadkiegészítő-parancsnoksághoz. — **I. Gy. Makó.** Csak annál a fegyvernemnél tehet tisztviszgat, ahol szolgált. — **Egyéves önkéntes.** Az idelölti jelentkezéshez tizenhárom éves kor szükséges. Az önkéntesi kérvényhez értekezési, születési, szegénységi, erkölcsi, belépési bizonyítványt, családi értesítőt és idelölti jelentkezés esetén apai bejegyző-nyilatkozatot kell melékelni. Az illetékes, esetleg a budapesti 33. számú hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkezétek.

Napirend.

Naplár. Csütörtök, április 21. Római katolikus: Anzelm. — Protestáns: Anzelm. — Görög-ország: (április 8.) Herodion. — Zsidó: Ijár 6. — Nap két: 4 óra 45 perccor. — Nyugszik: 6 óra 40 perccor. — Hold két: 8 óra 53 perccor reggel. — Nyugszik: 12 óraker éjjel.

A miniszterelnök, mint belügyminiszter is, fogad 4 óraker a belügyminisztériumban.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 óraker.

A honvédelmi miniszter fogad délután 4 és 5 óra között.

As igazságügyi miniszter fogad délután 1 óraker.

A Múcsarnok tavaszi túrlata nyitva 9 órá-tól 6-ig. Sétahangverseny este 7—11 óráig. Belépő-díj 1 korona.

Nemzeti Szalon túrlata nyitva d. e. 8 órá-tól este 8-ig Belépődíj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság képkidállítás. (Nagy-mező-utca 37.) szám. Megtekinthető egész nap du-talanul.

Nemzeti Múzeum. Állattár. Nyitva van d. e. 9 órá-tól délután 1 óráig. A többi tárai megtekin-thetők 1 korona díj mellett. Néprajzi osztály (Csillag-utca) nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona. Növénytar (Szechenyi-utca 1. sz.) nyitva 9—1 óráig kutatók szá-mára. Történelmi és irodalomtörténeti kiállítás meg-tekinthető 9—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Technológiai sparmúzeum nyitva délelőtt 9 órá-tól 1 óráig.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 9—1-ig. Belépődíj nincs.

Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órá-tól délután 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—6-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délután 9—12 órá-ig és délután 3—8-ig.

As aquincumi ásatások és múzeum. Megtekin-thetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Andrá-si ut. Helyérdeklő vasut a Pálffy-térrel. Mentőgyesület helyiségei a Markó- és Solyom-tan sarkán, reggel 8 órá-tól este 6-ig.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Április 20. —

Állomások	Ma reggel 7h				Előző 4 órái	
	Levegő- mm.	Hőmére- tek f	Szél iránya és erője (1-10)	Felhőzet (—)	Csapatás mm.	Hőmé- seklől mx. mn.
Akna-Szalánna	64.4	1.7 EK	3	2	—	12 — 1
Késmárk	64.3	3.5 E	—	—	—	—
Budapest	64.2	6.8 EK	1	0	—	15 — 6
O-Gyalla	64.1	8.5	—	0	—	17 — 3
Herény	63.0	5.1	—	0	—	10 — 1
Zágráb	63.4	7.7 K	1	4	—	15 — 7
Fiume	62.9	12.4 EK	2	3	1	17 — 10
Pécs	63.8	7.1 K	1	3	—	15 — 3
Debrecen	64.1	3.8 EK	1	1	—	14 — 0
Szeged	64.4	7.3 D	2	4	—	14 — 3
Arad	64.6	5.6 DNy	2	1	—	15 — 4
Temesvár	64.5	6.7 EK	2	2	—	15 — 3
Kolozsvár	64.7	3.2 DNy	1	1	—	16 — 3
Vajda-Hunyad	—	—	—	—	—	—
Nagyzeceben	64.2	6.2 ENy	3	2	—	10 — 2
Becs	63.4	5.0 K	1	0	—	11 — 3
Prága	64.6	5.4 EK	2	1	—	15 — 4
Krakó	66.9	4.6 EK	1	4	—	11 — 3
Tarnopol	—	—	—	—	—	—
Bregenz	68.5	6.6 DNy	1	0	—	21 — 6
Szalzburg	69.3	5.1	—	0	—	15 — 4
Klagenfurt	61.7	7.0 EK	1	4	—	15 — 4
Lesina	69.0	15.0 DK	4	4	8	25 — 16

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, E. = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd, < = zivatar.

Hazánkban az Al-Duna vidékének kivételével száraz volt az idő, amely különben főleg éjjel még hűvös.

Nyugat- és Dél-Európát alacsony, Északkeletet pedig magas nyomás borítja.

Európa időjárása, Olaszország, meg a Balkán kivételével száraz volt és a hőmérséklet csak lényegtelenül változott.

Kültség. Enyhe idő várható, Nyugaton, meg Dél-len helyenkint esővel.

Siessen mindenki bevasárolni a jelzett cikkekből, mert az eladás e hó végén be lesz szüntetve.

Table listing various goods and their prices in Ft. Columns include item names, prices, and quantities. Items range from clothing to household goods.

Minden vevő ingyen kap életnagyságu remek krétarazt... A Párisi nagy áruház tüzétől megmentett házában Párisi női ház Budapest, Kerépesi-út 40B.

Advertisement for 'DÓCZI M.' featuring a hat and text: 'Budapesti Kerépesi-út 10. Az általában beállott bőrdragulás, dacára alant olcsó árakon szállítja csinos, tartós és jöminőségű cipőt.'

Advertisement for 'Fiu-ulster' and 'Regatta-kabát' with prices and 'Eredeti angol matröz-öltönyök'.

Advertisement for 'Férfi és Női Nemi Betegségeket' by Dr. KAJDACS, listing symptoms and treatments.

Advertisement for 'Specialista sérvkötőkben!' featuring an illustration of a man and text about hernia treatments.

Advertisement for 'Dr. FABINYI' specialist in venereal diseases, mentioning 'titkos betegséget' and 'Mégelő az eredmény FÉRFIÜGYEN-GESEGNEL'.

Advertisement for 'Egyedüli FERLACH gyármány' featuring an illustration of a rifle and text about 'Ogris Márcus' firearms.

Advertisement for 'Párisi különlegességek' featuring an illustration of a shoe and text about Parisian specialties.

Advertisement for 'JOD-VAS' and 'BLANCARD' products, including 'SÁP-KÓR' and 'ANGOL-KÓR'.

Advertisement for 'Universal sérvkötők' and 'GUMMI bulbótyag' with a large cross symbol and text about hernia treatments.

Advertisement for 'AGULAR IGNÁC' and 'Dr. Garai Antal' with text about medical services and 'Biztos gyógyulást keresőknek'.

KISS

NAGY

SZERENCSEJE

A tegnapi befejezett XIII. sorsjáték 6-ik osztályának húzásain tisztelt ügyfeleink következő sorsjegyeit sorsolták ki:

20.000

koronát nyert a 73274 sz.

10.000

koronát nyert a 13658 számú

10.000

koronát nyert a 67696 számú

10.000

koronát nyert a 102282 számú

5000

koronát nyert a 7481 számú

5000

koronát nyert a 29350 számú

5000

koronát nyert a 90425 számú

2000 kor. a	5202	2000 kor. a	27186	2000 kor. a	54712	2000 kor. a	70486	2000 kor. a	98698
2000	8214	2000	29591	2000	58110	2000	72955	2000	100865
2000	8234	2000	30885	2000	58595	2000	79166	2000	102148
2000	8336	2000	33578	2000	61358	2000	82128	2000	102858
2000	8366	2000	37759	2000	61414	2000	87010	2000	108063
2000	13679	2000	45567	2000	67993	2000	87775	2000	108458
2000	15277	2000	46690	2000	68000	2000	92325	2000	108462
2000	21370	2000	49978	2000	70482	2000	90404	2000	108791

1000 kor. a	619	1000 kor. a	23132	1000 kor. a	33850	1000 kor. a	56388	1000 kor. a	72486	1000 kor. a	94221
1000	653	1000	23150	1000	39051	1000	56817	1000	72057	1000	94988
1000	4419	1000	24771	1000	39055	1000	57303	1000	72967	1000	98841
1000	6919	1000	26326	1000	39597	1000	57598	1000	75125	1000	98850
1000	8109	1000	27199	1000	39600	1000	58535	1000	80080	1000	100119
1000	8195	1000	28497	1000	40677	1000	60078	1000	86736	1000	102109
1000	8243	1000	30626	1000	46901	1000	60099	1000	88121	1000	102189
1000	8261	1000	30981	1000	47695	1000	63455	1000	90786	1000	102203
1000	14743	1000	30958	1000	49065	1000	6002	1000	92327	1000	10640
1000	15249	1000	30985	1000	56091	1000	68020	1000	83326	1000	108962
1000	21398	1000	33811	1000	56880						

500 K a	658	500 K a	13643	500 K a	21876	500 K a	4173	500 K a	54747	500 K a	63607	500 K a	7338	500 K a	91328	500 K a	100145
500	698	500	14739	500	22185	500	4923	500	56357	500	6390	500	74132	500	92066	500	100148
500	6857	500	15251	500	22206	500	1229	500	56814	500	6009	500	77855	500	92746	500	10225
500	6822	500	1907	500	22233	500	834	500	57501	500	6880	500	78321	500	93165	500	10225
500	8121	500	19258	500	22290	500	30668	500	60603	500	71103	500	81194	500	94927	500	102732
500	8156	500	18712	500	22963	500	39590	500	61427	500	72433	500	84251	500	94956	500	102784
500	8180	500	21388	500	2316	500	4591	500	6156	500	7778	500	84977	500	95316	500	102843
500	8264	500	21512	500	24769	500	48152	500	62090	500	73784	500	87003	500	9523	500	10295
500	8319	500	21858	500	26557	500	48190	500	63408	500	72761	500	8881	500	9741	500	103337
500	13591											500	10690	500	97749	500	103773

3 200 koronát nyertek a következő számok:

740 80 85 90 91 92 97 98 500 4 6 9 10 15 22 693	627 33 34 37 41 46 48 805 8 12 14 15 16 19 24 35 37	32432 59 61 64 66 69 70 71 74 75
10 13 22 24 25 28 28 30 31 35 35 44 46 49 51 52 55	38 40 42 44 48 55 59 60 65 67 71 72 75 87 88 98 900	33803 4 8 9 12 14 15 17 25 77 28 29 31 33 43 49
61 62 65 67 71 81 82 88 89 91 92 94 95 97 705 8 11 16 20	1 2 5 7 8 18 20 22 27 30 32 33 39 44 47 50 52 55 57	34076 78 85 92 96 97 98 99
26 27 31 35 41 46 47 60 62 63 66 72 76 79 81 82 86 92	59 64 72 76 77 80 81 87 91	37336 28 32 35 39 46 50 702 54 60 61 63 65 75 77 80
93 95 2306 10 17 20 22 27 29 33 37 41 47 48 4217 23	22152 54 55 58 65 69 72 76 80 84 86 88 89 91 93 99	82 83 84 85 95 99
4401 4 7 12 13 18 22 23 5204 5 7 9 14 17 20 25 7479	203 4 18 21 24 29 30 31 33 39 40 44 45 55 57 58 69	39405 9 13 18 21 23 29 32 35 36 38 40 42 49 50 52
80 84 93 94 95 97 98 8103 4 5 10 14 25 26 27 28 37 39	68 68 70 72 74 78 82 85 93 95 952 57 58 61 62 68 71	55 57 67 70 76 79 84 86 87 92 93 90
45 46 53 57 64 67 71 73 75 78 79 81 82 86 91 94 8201 3	23101 12 13 17 21 22 25 29 30 35 36 38 40	49 50 54 57 58 69 63 71 74 76 78 82 88 87 92 96 96
1 9 15 18 20 24 25 26 27 28 29 35 38 39 40 41 48 55	24751 60 63 67 74 75 81 84 88 96 97 99	59 758 65 66 68 73
58 60 66 69 71 72 7576 83 84 87 88 89 91 93 98 95	20527 29 32 33 35 40 42 44 551 65 68 75 81 86 87	40601 6 9 19 20 27 30 35 41 42 48 50 52 53 55 62
93 99 8301 2 4 8 11 18 22 27 30 32 33 37 39 40 53 57	89 91 94 97 99 605 10 11 14 17 21 22 23 24	63 67 71 72 74 76 78 80 82 87 89 90 97 99
67 70 74 76 80 81 82 90 91 93 96 98	2706 4 11 15 24 25 77 80 82 83 90 92 979 83 84 85	41825 28 30 43 42
10930 40 42 479 81 82 89 91 94	90 91 92	45533 56 59 69 78 98 98 99
2031 40 42 703 7 8 13 15 16 24	201 1 48 49 58 59 62 64 72 75 76 89 93 500 326 40	46902 3 4 5 6 8 13 14 20 25 23 34 35 36 40 45
13251 64 66 71 601 2 3 7 13 22 23 25 27 36 38 44 52	42 41 55 56 57 64 69 70 72 76 81 90 97 401 37 39 40	47676 78 88 89 801 5 7 8 12 15 17 20 25
53 57 63 64 67 70 74 76 81 85 87 90 92 95 97	45 49 50 55 59 61 64 68 69 74 77 82 88 90 92 98 99	48120 30 36 39 41 42 53 61 63 64 67 71 79 81 85
11701 4 11 15 16 19 24 25 29 42 46	500 52 56 62 67 71 75 78 89 93 99	90 702 5 6 10 14 15 23
15229 28 40 43 52 64 68 70 72 73 78 83 84 94 96	2333 34 39 49 41 42 44 49 48 77 79 80 81 86 88	49933 54 63 64 76 77 84 88 90 95 97
17904 12 14 16 17 18	57 800 78 81 84 90 95 98 97 99 004 5 7 8 10 11 14 17	50820 35 37 38 40 47
19104 5 6 12 25 755	18 20 25 29 41 44 53 56 61 62 63 64 71 72 75 80 90	51331 33 34 35 39 43 44 45 47 82 84 87 93 95 97
21051 52 54 56 60 61 63 65 67 70 351 54 55 65 66	96 97 99	52384 86 87 92 98
27 68 72 75 76 84 85 93 96 501 2 4 9 15 16 17 22 23	31427 29 37 43 46	

Folytatás a következő oldalon.

54752 3 14 17 18 22 23 29 31 43 44 45 46 55 57 58
63 68 76 80 88 89
56052 53 60 61 62 64 69 70 73 79 81 84 85 86 87
90 92 93 96 97 327 28 30 34 36 40 42 46 50 51 60 65
66 67 70 71 72 77 83 86 90 98 99 601 11 14 19 22 26
39 34 35 36 39 42 44 46 302 4 5 11 12 18 22 26 28 33
35 40 44 47
57201 5 6 10 12 14 19 22 25 507 8 12 17 18 20 23
24 27 31 32 35 36 43
58115 17 19 22 24 27 39 42 508 13 14 15 27 28 29
81 82 33 48 51 52 54 55 56 58 69 72 80 84 91 98 99
600
60076 77 88 90 92 97 98 104 7 8 11 20 22 23 26 27
23 36 40 41 49 705 7 10 13 18 20 21 23 24
61301 2 6 7 17 22 23 24 30 31 32 41 51 52 54 56
60 61 62 69 71 72 73 403 4 7 8 19 32 35 40 43 44 507
58 60 61 64 66 75 77 80 82 83 92 97
62083 83 87 89 92 93 97 677 83 85 92 700
63452 59 65 70 603 10 11 14 15 18 20 23 24
64227 29 32 34 41 43 44 46 47 606 7 10 13 22 23 24
65908 4 6 9 10 11 12 13 19 20 25
67306 8 10 15 19 21 22 23 31 33 40 44 50 601 3 11
12 20 24 31 41 43 46 47 49 53 56 61 67 69 70 72 77
79 80 81 34 85 90 91 92 94 95 97
68001 3 11 14 16 18 726 31 34 37 38 44 43 49 803 4
9 17 20 21 24
70481 95 96 97 500
71101 5 10 11 16 17 801 4 5 6 7 11 12 13 14 15 16
24 26 30 43 49
72776 77 81 83 89 92 94 95 98 99 951 53 56 58 59
61 68 69
73302 13 14 15 19 22 33 40 45 47 52 54 57 68 70 75
76 78 80 88 89 90 91 92 97 400
74126 28 30 43 49
76919
77557 60 63 69 79 81 83 89 98 900

78227 33 45 47 54 57 61 61 71 76 84 90 92 98 99 304
6 7 10 16 20 25 451 52 62 65 68 67
79115 19 30 31 40 43 49 52 56 55 58 63 72 73 74 82 83
90 93 97 99 303 5 8 13 16 17 22 25 27 31 37 38 45 46
50 827 29 34 35 36 37 39 40 46 48 49 50
80576 83 84 89 90 100 27 28 30 32 35 37 40 50 853
53 58 71 74
82101 16 18 19 20 24 25 26 29 30 41 46 48 49 605
6 7 10 13 19 20 23 24 26 27 31 32 34 37 42 45 48
49 50
84202 4 6 17 22 24 29 30 35 37 38 40 43 47 50
605 7 12 14
85651 53 58 59 65 67 71 72 73
86302 3 8 11 15 19 20 21 23 24 27 28 30 33 40 41
47 48 55 62 69 71 705 9 11 13 14 20 22 26 29 41 49
87006 18 21 26 27 28 30 31 41 50 526 32 34 42 44
46 48 755 62 65 67 69 70 72 24
88903 4 7 13 24 25 27 29 37 39 45 51 53 56 59 60 65
66 67 72 73 75 80 90 92 108 9 16 17 18 24 29 30 37 38
39 46 50 52 56 60 61 62 66 67 69 73 74 507 12 23 24 25
89184 53 88 95 96 200 602 6 10 14 16 24 25 905 6
9 10 11 19 21 23 24 27 35 39 43 45 47 51 53 54 57 58
61 63 71 72 74 75 78 82 83 86 90 96
90000 407 11 14 16 17 20 22 28 35 43 44 45 528 36
38 39 48 49 653 55 60 64 70 75 77 80 91 94 95 98
701 4 5 8 14 27 29 38 39 60 62 66 67 68 778 80 83 84
89 92 98 94 99 801 9 21 25 30 38 39 47 45 46
91314 15 16 22 26 29 30 31 32 41 42 45 504 9 13 16
17 18 20 22 24 25 26 27 30 34 39 41 43 50 903 5 13 14
16 17 19 20 22 25 26 30 33 37 39
92304 8 10 11 18 29 31 33 34 43 48 50 479 80 85 86
88 93 97 98 579 84 86 89 94 600
93328 329 30 39 85 87 39 40 41 42 44 45 48 376 83
91 93 97 662 67 68 71 73 74
94016 209 11 17 23 25 27 30 33 37 39 40 47 48 50

908 10 12 19 21 22 23 26 28 30 35 41 47 49 51 59 60 62
64 71 74 76 77 81 85 87 88 91 95
95000 527 33 45 47 49 50
96053 055 56 60 64 69 72 73 83 85 86 88 97 328 31
37 42
97157 59 62 63 67 175 501 2 3 7 11 13 16 17 18 20
24 53 55 60 64 65 71 728 35 38 39 40 45
98107 10 12 17 18 19 23 25 206 09 10 11 12 14 21
22 829 33 43 45 48 49
96557 58 60 62 69 70 72
100103 16 20 28 32 37 40 41 44 201 10 13 17 20 22 28
33 37 45 480 83 89 90 98 99 500 804 9 10 16 19 20 30
38 34 35 36 40 46 47 48 52 56 53 61 64 65 69 84 86 88
90 94 95 98 900
102101 3 17 19 20 23 29 30 32 33 44 56 57 59 63
65 66 68 73 74 75 76 79 85 88 90 92 215 17 20 21 24
29 32 33 42 47 48 50 52 55 58 64 65 66 72 73 79 80 88
84 88 90 92 580 81 87 96 97 705 8 16 23 25 28 32 36
39 40 41 44 45 51 52 53 54 59 71 72 73 75 81 82 87
91 93 95 96 807 10 14 17 19 20 27 34 35 38 40 45 46
54 55 60 62 72 73 80 82 84 85 90 90 91 95 903 22 24
25 26 28 31 34 35 43 64 66 71 76 79 80 83 84 86 91
93 94
103926 34 36
105980 83 85 88 92 96
106000 26 29 35 36 41 42 50 54 53 60 64 65 70 75
135 34 35 36 72 74 76 81 83 93 97 99
10726 29 34 43 44 45 46 50 628 31 38 43 44 50 52
53 56 57 58 59 63 72 73 79 82 98
10805 11 12 14 17 18 20 24 25 34 35 41 42 44 51
55 62 65 67 75 86 90 91 95 103 6 9 12 18 21 22 23
403 7 11 14 15 16 17 21 22 24 54 56 57 66 69 71 75
752 53 54 59 60 61 63 70 79 81 87 89 94 96 98 99
977 82 91 94 99
109454 60 61 63 65 69 70 75

GYORS és KÉNYELMES!

Ugy mint eddig, ezután is a

Kiss Károly és Társa

czég ezen lapban minden húzás után leköszölteti **AZONNAL** a nyeremény-eredményeket tisztelt ügyfelei részére, úgy, hogy e lap minden olvasója, ki egytuttal üzletfele is a **Kiss Károly és Társa** bankháznak sorsjegyeiről ezen **leggyorsabb és legkényelmesebb uton** nyerhet értesülést. Ezenkívül minden vevőnknek valamennyi húzás és azok megjelenése után, a hivatalos nyereményjegyzéket **AZONNAL** be fogjuk küldeni. — Ezen figyelemre méltó előnyöknél fogva

vegyenek sorsjegyeket csakis a **KISS** bankházban.

A XIV. sorsjáték I. osztályának húzása

már május hó 17. és 18-án lesz.

Tessék levágni és címünkre beküldeni.

Rendelvény.

Kiss Károly és Társa banküzlete
BUDAPESTEN.

Szíveskedjék nekem a XIV. sorsjáték I. osztályára..... sorsjegyet, hivatalos tervet küldeni.

A sorsjegy árát.....kor.....fillért
(Egyidejűleg postautalványon köldöm. Kérem utánvételezni. A sorsjegy vétele után befizetési lap utánjában fogom küldeni. (A meg nem felelő módot szíveskedjék áthuzni.)

Név és foglalkozás:.....
Lakhely:.....
Utolsó posta:.....
Megye:.....

Pontos cím:
sz

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/8 sorsjegy ára	3	korona	50	fillér
1/4	6			
1/2	12			

Kiss Károly és Társa

a magy. kir. osztálysorsjáték főelárúsító helye.
Központ: Erzsébet-körut 19. Telefon 436.

Fiókok:
Ferencziek-tere 3. — Telefon 20—25.
Andrássy-ut 92. — Telefo: 81—50.
Sürgöncyzim: Karkis, Budapest.
Legszerencsebb sorsjátéküzlet az országban.

